

Jabatan Antropologi dan sosiologi
No. Kelas: 84 No.
No Perolhan: T 0892
Tarikh: 12/84

Buat Mak dan Abah,

Budi dan kasihmu suci abadi.

PERBADANAN KEMAJUAN EKONOMI NEGERI JOHOR
SEBAGAI SEBUAH AGENSI PEMBANGUNAN NEGERI

Nadia, Irena,

Hutilah Jejakku.

oleh

Pak Cik Lina & Family,

NORAINI BTE MOHD ZAIN

Titisan Kelingkuhan Ku

No. Metrik

Pak Tuan dan Family,

041886

Hikmatku rahmat bagi ku.

Latihan Ilmiah

Untuk Memenuhi Sebahagian
Daripada Syarat-Syarat Untuk
Ijazah Sarjana Muda

JABATAN ANTROPOLOGI DAN SOSIOLOGI
UNIVERSITI MALAYA
KUALA LUMPUR

Sesi 1984/85

Sal - Januari '85.

SINOPSIS

Kajian ini menekankan tentang peranan pembangunan yang dimainkan oleh Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor (PKENJ) bagi tujuan Pembangunan Negeri Johor. Matlamat serta pendekatan pembangunan PKENJ adalah selaras dengan matlamat dan pendekatan negara, iaitu melalui strategi yang terkandung dalam DEB yang mendukung 2 cita-cita iaitu:

1. Membasmi kemiskinan
2. Menyusun semula masyarakat.

Oleh itu pengkaji membahagikan dan menghuraikan penulisan ini kepada lima bab di mana setiap bab akan membicarakan perkara-perkara tertentu.

Dalam Bab I, iaitu merupakan bab pendahuluan kepada kajian, pengkaji cuba menghuraikan serba ringkas tentang tujuan dan kepentingan kajian, metod-metod yang digunakan dalam kajian, batas-batas dan penulisan serta serba sedikit masalah yang dihadapi sepanjang pengkaji menjalankan kajian.

Dalam II pula merupakan bahagian yang membicarakan tentang ideologi atau teori-teori dan pendekatan tentang pembangunan. Teori dan pendekatan-pendekatan yang disentuh adalah menurut pandangan yang dikemukakan oleh sarjana-sarjana Barat dan juga tempatan. Dalam bab ini juga dihuraikan serba ringkas mengenai latarbelakang Negeri Johor dan juga latarbelakang kepada penubuhan PKENJ itu sendiri. Objektif serta kedudukan organisasi PKENJ juga disentuh secara ringkasnya.

Seterusnya dalam Bab III pengkaji menghuraikan projek-projek yang dijalankan oleh PKENJ dalam tempoh masa antara tahun 1970 hingga 1982. Oleh itu pengkaji menerangkan pencapaian dari projek-projek yang dilaksanakan bagi tempoh 12 tahun penubuhannya.

Bab IV merupakan bab yang menilai sejauhmana tercapainya pembangunan berdasarkan pencapaian objektif dan pendekatan pembangunan oleh PKENJ iaitu:

1. Membasmi kemiskinan
2. Menyusun semula masyarakat
3. Membina sebuah organisasi yang teguh berdaya maju dan berdikari.

Di sini, pengkaji juga cuba mengemukakan masalah-masalah yang melemahkan atau menjadi penghalang kepada pencapaian matlamatnya.

Dalam bab akhir ini, iaitu Bab V, pengkaji cuba menyimpulkan setakat mana kejayaan dan erti pembangunan yang ditepati oleh PKENJ terhadap rakyat dan Negeri Johor. Di samping itu beberapa pendapat dan saranan cuba pengkaji kemukakan di sini.

DAFTAR KANDUNGAN

	41
	Muka Surat
	42
PENGHARGAAN	i - ii
	43
SINOPSIS	iii - iv
DAFTAR KANDUNGAN	v - vii
SENARAI JADUAL, RAJAH DAN CARTA	viii
BAB III : PROJEK-STRATEGI PERUM	
BAB I : PENGENALAN	45
1.1 Pendahuluan	1
1.2 Tujuan dan Kepentingan Kajian	2
1.3 Method Kajian	2
1. Interview/Temubual	3
2. Kajian Dokumen	5
3. Rujukan Perpustakaan	10
1.4 Skop/Batas Kajian	10
1.5 Masalah Kajian	11
BAB II : TEORI PEMBANGUNAN DAN LATARBELAKANG PKENJ	15
2.1 Teori Pembangunan	15
2.2 Pendekatan-Pendekatan dalam Pembangunan	19
1. Kumpulan Konservatif dengan Pendekatan Equilibrium	20
2. Kumpulan Radikal dengan Pendekatan Konflik	21
2.3 Sepintas Lalu Sejarah dan Geografi Negeri Johor	24
2.4 Penubuhan PKENJ	27
2.5 Organisasi PKENJ	33

2.6	Objektif-Objektif PKENJ	41
1.	Objektif menyusun semula masyarakat	42
2.	Objektif untuk membasmi kemiskinan	43
3.	Objektif membina sebuah organisasi yang teguh berdaya maju dan berdikari	43
BAB III : PROJEK-PROJEK PKENJ		
3.1	Projek-Projek Penyediaan Infrastruktur	46
1.	Pembukaan kawasan-kawasan perindustrian	46
2.	Projek-Projek perumahan dan perkedaian	50
a.	Perumahan	51
b.	Perkedaian/Pusat Membeli-belah	55
3.2	Menjalankan projek-projek pertanian	58
a.	Ladang-ladang milik Perbadanan	60
b.	Ladang-ladang pihak lain	60
3.3	Projek-projek perdagangan dan perindustrian	62
1.	Syarikat-syarikat Anak	64
2.	Syarikat-syarikat Sekutu	64
3.4	Projek-projek lain oleh Perbadanan	70
1.	Pembinaan Sekolah Agama oleh PKENJ	70
2.	Rancangan Pembangunan Eksekutif	71
3.	Sekim Pinjaman Tabung Pelaburan Johor	72
4.	Biro Perumahan Bumiputera	73
5.	Pusat Penjaja Kecil Kompleks Tun Abdul Razak	74

BAB IV : PENILAIAN PENCAPAIAN DAN SUMBANGAN SERTA
MASALAH-MASALAH YANG DIHADAPI

Muka Surat

4.1 Menyusun Semula Masyarakat dan Membasmi Kemiskinan	75
1. Sektor Pekerjaan	76
2. Pemilikan	79
i. Pemilikan ladang pertanian	80
ii. Pemilikan Perumahan	82
iii. Hakmilik perkedaian	84
iv. Hakmilik saham dan penyertaan Bumiputera	87
3. Penyertaan Bumiputera dalam kerja-kerja Kontrak Perbadanan	90
4. Pembangunan tanah	91
1. Pembangunan Pertanian	92
ii. Pembangunan Perindustrian	95
iii. Pembinaan Bandar Baru Pasir Gudang	98
4.2 Membina Organisasi yang teguh, berdaya maju dan berdikari	101
1. Prestasi Kewangan	102
2. Kedudukan harta	105
3. Kemajuan sistem Pentadbiran	108
4.3 Masalah-Masalah lain yang dihadapi	111
BAB V : KESIMPULAN	118
BIBLIOGRAFI	126

SENARAI JADUAL, RAJAH DAN CARTA

Muka Surat

Jadual

2.1	Perkembangan Sumber Kewangan PKENJ bagi tiap-tiap 5 tahun.	32
4.1	Penawaran Pekerjaan oleh PKENJ.	76
4.2	Gunatenaga dalam Syarikat Anak pada tahun 1979.	78
4.3	Hakmilik ladang Pertanian - Sudah bertanam (1971-1980).	80
4.4	Kelulusan permohonan serah-balik dan kurnia semula tahun 1973- Okt. 1979.	85
4.5	Butir-butir jualan/belian TPJ dan TPJK 1982.	89
4.6	Hasil ladang pertanian PKENJ.	93
4.7	Kedudukan hasil keluaran ladang	94
4.8	Keuntungan projek-projek PKENJ bagi tahun 1982.	104

Rajah

3.1	Kawasan Perindustrian PKENJ (1972-1982).	49
3.2	Projek-projek perumahan PKENJ siap dibina (1974-1982).	53
3.3	Projek-projek perkedaian PKENJ siap dibina (1973-1982).	57
3.4	Ladang-ladang PKENJ (1971-1982).	62
3.5	Ladang-ladang pihak lain (1971-1982).	63
4.1	Pelaburan PKENJ dalam syarikat Anak dan Sekutu (\$juta), 1971-1982.	103
4.2	Keuntungan PKENJ (1971-1982).	106
4.3	Harta tetap PKENJ (\$juta) 1971-1982.	107

Carta

2.1	Carta Organisasi PKENJ pada 31hb Disember 1982.	34
-----	---	----

Senarai LampiranNo. Lampiran

1. 'Bumiputera Tidak Minat Miliki Rumah', Berita Harian, 3 Sept. 1983. 9
2. 'Compensate us, 49 workers tell Johor SEDC', Star, 22 Aug. 1981. 8
3. Contoh iklan perumahan oleh Biro Perumahan Bumiputera PKENJ. 6
4. '2 Menteri akan hadir', Utusan Malaysia, 25 Sept. 1980. 10
5. 'Johor SEDC earned \$15.7m profit in '80', Straits Times, 1 Aug. 1981. 8
6. 'Johor SEDC reports \$15.7m profit', 2 Aug 1981. 8
7. Kedudukan kilang-kilang di kawasan perindustrian PKENJ sehingga 31 Dis. 1982. 4
8. Kedudukan Syarikat Anak PKENJ pada 31hb Dis. 1982. 1
9. Kedudukan Syarikat Sekutu PKENJ pada 31hb Dis. 1982. 2
10. Kemajuan Pembangunan Kawasan-kawasan Perindustrian PKENJ. 11
11. Kemajuan Projek-projek pertanian PKENJ pada 31hb Dis. 1982. 3
12. PKENJ dirayu menimbang semula kadar sewa baru di Kompleks Tuan Abdul Razak,
13. PKENJ, Jumlah Pegawai/Akitangan pada 31hb Dis. 1982. 5
14. Projek-projek Perkedaian PKENJ sehingga 31hb Dis. 1982. 12
15. Projek-projek Perumahan PKENJ sehingga 31hb Dis. 1982. 13
16. '11 peniaga Bumiputera di komtar gulung tikar', Barita Harian, 27 Aug. 1981. 7
17. '1,500 penghuni Gelisah', Utusan Malaysia, 6 Ogos, 1983. 9

18. 'Show All your losses, SEDC is told',
Star, 10 March 1981. 10
19. 'Syarikat Perumahan Bermain Kayu Tiga',
Berita Harian, 25 Sept. 1980. 10
20. 'Tiada Koperatif Melayu berani ambilalih Anak
Syarikat PKENJ', Berita Harian, 21 Aug. 1981. 7

1-1 Pendahuluan

Pelara dan sebagainya amat kerap mendengar penderitaan yang dialami oleh mereka yang berada dalam keadaan tertindas dan teraniaya oleh penguasaan negara sejak kemerdekaan negara kita yang merdeka ini.

Perhubungan Kemaajuan Ekonomi Negeri yang berhubung dengan agensi-agensi asing yang mempunyai peranan dan kepentingan yang amat pentingnya sebagaimana agensi-agensi asing lain yang telah sedia sedia penguasaan negara. Namun demikian, walaupun amat banyak yang telah kebanyakannya banyolan oleh penguasaan negara ini atas isu-isu yang sahaja.

Perhubungan Kemaajuan Ekonomi Negeri atau dengan singkatannya PKENJ adalah merupakan salah sebuah Perhubungan Kemaajuan Ekonomi Negeri yang amat berjaya dan mendapat perhatian, memantapkan kedudukan dan keefektifan pelaksanaan dan pencapaian program-programnya. Oleh yang demikian, adalah menjadi tujuan penting untuk melihat sendiri Kemaajuan-Kemaajuan PKENJ serta menilai keberkesanan-keberkesanan terhadap negeri Johor, khususnya terhadap Penguasaan Johor.

BAB I

PENGENALAN

1.1 Pendahuluan

Tinjauan terhadap agensi-agensi awam seperti Felda, Risda, Felcra dan sebagainya amat kerap mendapat perhatian umum. Ini mungkin kerana ujudnya kesedaran terhadap peranan dan kepentingannya dalam pembangunan negara sejak sebelum negara kita mencapai kemerdekaan lagi.

Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri juga merupakan antara agensi-agensi awam yang mempunyai peranan dan kepentingan yang sama pentingnya sebagaimana agensi-agensi awam lain; iaitu atas tujuan pembangunan negara. Namun demikian tinjauan atau liputan yang dibuat kebanyakannya hanyalah sebagai suatu tinjauan ke atas isu-isu semasa sahaja.

Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor atau dengan singkatan-nya PKENJ adalah merupakan salah sebuah Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri yang agak berjaya dan mendapat perhatian, memandangkan kecekapan dan keeffisyenan pelaksanaan dan pencapaian program-programnya. Oleh yang demikian, adalah menjadi tujuan pengkaji untuk meninjau sendiri kemajuan-kemajuan PKENJ serta menilai sumbangan-sumbangannya terhadap negeri Johor, khasnya terhadap Bumiputra Johor.

Di samping itu, pengkaji juga berharap dengan hasil kajian dan penulisan latihan ilmiah ini akan dapat dipergunakan untuk tujuan-tujuan kebaikan khususnya bagi tujuan akademik di masa-masa yang akan datang.

1.2 Tujuan dan Kepentingan Kajian

Kajian ini adalah mengenai Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor (PKENJ) sebagai sebuah agensi pembangunan negeri. Di antara tujuan dan kepentingan kajian ini adalah:

1. Untuk melihat peranan PKENJ sebagai agen pembangunan kerajaan dan sumbangannya terhadap pembangunan Bumiputra di Negeri Johor.
2. Untuk mengetahui projek-projek yang dilaksanakan oleh PKENJ untuk mencapai objektif pembangunan negeri.
3. Untuk menilai pencapaian PKENJ setelah lebih 10 tahun melaksanakan kegiatan-kegiatannya.
4. Untuk mengenalpasti masalah-masalah yang dihadapi oleh PKENJ.

1.3 Metod Kajian

Kepentingan metod kajian dalam pengkajian Sains Sosial adalah sebagaimana yang telah diutarakan oleh Arnold M. Rose (1965) iaitu:

"Facts do not simply lie around waiting to be picked up. Facts must be carved out of the continuous of out-going reality, must be measured with precision, must be observed where they can be related to other relevant facts. All of this involves 'method'."

Terdapat tiga bentuk metod kajian yang digunakan oleh pengkaji dalam usaha penyelidikan ini. Metod-metod tersebut terdiri daripada:

1. Temubual tak formal.
2. Kajian dokumen.
3. Rujukan perpustakaan.

1. Temubual/Interview

Kaedah ini dijalankan serentak dengan pengemukaan soalan kepada responden atau 'informant' oleh pengkaji. Menurut James A. Black dan Dean J. Champion:

"The interview is easily the most sociological of all research technique. That is because it's very form is derived from verbal interaction between the investigator and the respondent. Many insist that the best way to find out why person behave as they do is to quiz them about their conduct directly by talking to them".¹

Benny dan Hughes pula menyatakan kaedah temubual ini sebagai:

".... a relationship between two people where both parties behave as though they are of equal status for its duration; whether or not

¹ Black, James A. and Champion, Dean J., Methods and Issue in Social Research, John Wiley and Sons, Inc., New York, 1976.

this is actually so, and where, also both behave as though their encounter had meaning only in relation to a good many encounters".

Semasa menjalankan 'field work', pengkaji menggunakan kaedah temubual ini terhadap beberapa orang tertentu yang difikirkan perlu dan dapat memberikan maklumat berguna dalam kajian ini. Di antara mereka yang ditemui ialah pegawai-pegawai PKENJ dari bahagian pentadbiran, khidmat pengurusan, perancangan dan penyelidikan, Pengurus Anak Syarikat Biro Perumahan dan beberapa orang pegawai dari Majlis Perbandaran Johor Bahru.

Sebelum menemui pegawai-pegawai serta informant tersebut pengkaji telah terlebih dahulu mencatatkan beberapa soalan yang dianggap penting untuk disoalkan. Ini adalah bagi mengelakkan dari berlakunya keciciran dan bagi mendapatkan maklumat yang lebih jelas. Oleh yang demikian dalam masa temubual dengan 'informant', pengkaji terpaksa mencatatkan beberapa maklumat yang sukar diingati dan penting. Bagi maklumat yang telah diketahui dan telah diperolehi tidak dicatatkan kerana pengkaji mengharapkan suatu perbualan yang lancar.

Kaedah ini dirasakan banyak membantu pengkaji dalam menjalankan kajian ini. Pengkaji dapati temubual tanpa set kertas soalselidik membolehkan informant memberi maklumat, pendapat, pandangan, kritik serta komen secara bebas dan lancar.

Namun begitu terdapat juga beberapa masalah dalam kaedah temubual ini. Ini adalah kerana pengkaji dapati informant hanya dapat

memberikan suatu gambaran am sahaja dan merupakan pendapat yang tidak dapat disahkan kejituannya. Dengan ini akan memungkinkan berlakunya 'bias' dalam memberikan keterangan. Keadaan ini mengakibatkan berlakunya kekeliruan dan pencanggahan dalam beberapa maklumat yang diberikan dengan kenyataan yang diberikan.

Bagi mengatasi masalah pencanggahan maklumat ini, pengkaji terpaksa mengajukan soalan-soalan tersebut kepada beberapa orang lain yang dianggap relevan dan dapat diperakui sah kenyataannya serta menambakan pembacaan dan mencari bukti-bukti lain sebagai 'cross-check'.

2. Kajian Dokumen

Kajian dokumen merupakan analisis dokumen yang bertulis untuk mendapatkan maklumat yang kita perlukan. Kajian dokumen ini sebenarnya terdiri dari dua jenis iaitu:

- (i) dokumen asas;
- (ii) dokumen sekunder.

(i) Dokumen Asas

Kajian dokumen asas ini merupakan kajian ke atas dokumen asal yang ditulis oleh orang yang mengalami atau menyaksikan peristiwa ataupun perlakuan yang telah berlaku. Dokumen asas ini kebanyakannya ditulis atas tujuan peribadi seperti dairi, surat-surat, riwayat hidup dan sebagainya.

(ii) Dokumen Sekunder

Dokumen sekunder atau 'secondary data' ini ditulis oleh orang yang tidak menyaksikan atau melalui peristiwa tersebut. Sebaliknya, penulisnya mendapatkan maklumat daripada bahan penulisan atau melalui temubual dengan orang yang menyaksikan peristiwa tersebut.

Dalam kajian ini pengkaji lebih banyak menggunakan kaedah dokumen sekunder. Pengkaji mengumpulkan dokumen-dokumen sekunder yang penting seperti Laporan Tahunan PKENJ, Majalah Berita PKENJ, kertas-kertas kerja oleh pihak PKENJ, dokumen fail serta keratan akhbar dan artikel yang mempunyai maklumat yang difikirkan relevan, sesuai dan penting.

Kaedah kajian dokumen sekunder ini dipilih dan digunakan oleh pengkaji kerana kelebihan tertentu. Di antaranya ialah:

- (a) Membolehkan pengkaji mendapatkan maklumat tentang perkara atau peristiwa yang lepas. Ini dapat dibuat dengan cara menyemak semula hasil penulisan yang telah dibuat oleh penulis terdahulu. Memang tidak dapat dinafikan bahawa adalah sukar atau mustahil bagi kita untuk mendapatkan responden atau informant untuk kita bertemubual bagi mendapatkan maklumat bagi atau mengenai apa yang berlaku berpuluh-puluh tahun yang lampau. Satu contoh yang jelas ialah dalam mendapatkan sejarah awal Negeri Johor. Orang yang terlibat dan hidup di zaman itu

mungkin sukar atau sudah tidak ada untuk ditemui.

Melalui catitan sejarah, maklumat dapat dikumpulkan.

- (b) Sikap bias juga dapat dihindarkan oleh pengkaji kerana dokumen ini tidak membawa penglibatan emosi pengkaji. Sebaliknya cara ini tidak akan mengubah apa yang terkandung dan pengkaji hanya akan mengambil data dan maklumat seperti yang sedia ada. Contohnya, jika kita kaji jumlah kemiskinan bangsa Melayu adalah sebagaimana angka atau peratus yang dikeluarkan oleh Jabatan Perangkaan Negara. Tidak ada pihak yang boleh mengurang atau menambahkan angka tersebut.
- (c) Cara ini dapat menghasilkan sesuatu yang lebih tepat kerana data yang konkrit diperolehi dengan melihat perangkaan yang terdapat dalam dokumen. Berbanding dengan kajian kes yang mengambil sample boleh menyebabkan kesilapan dan ketidaktepatan yang lebih besar. Semakin besar sample yang diambil, bererti semakin banyak kesilapan yang boleh berlaku. Kajian dokumen membolehkan pengambilan data yang banyak dari berbagai-bagai bahan rujukan. Dengan ini di samping mengurangkan kesilapan, ia juga dapat menguatkan kenyataan atau hujjah penulisan kita.
- (d) Penjimatan wang, masa dan tenaga dapat dibuat oleh pengkaji memandangkan ia tidak banyak bergerak kerana tidak melibatkan responden dan pengkaji boleh mengumpulkan data

dan maklumat pada satu lokasi yang berpusat seperti di perpustakaan. Di samping itu penjimatan masa juga dapat dibuat kerana pengkaji tidak perlu menyediakan atau menyiapkan soal selidik untuk responden dan tidak perlu mempunyai ramai pembantu dalam usaha pengumpulan data-data.

- (e) Cara ini juga dianggap mempunyai kualiti yang tinggi kerana kebanyakan data dan maklumat yang dikutip adalah didasarkan daripada hasil penulisan orang-orang yang mahir seperti pemberita, pengkaji atau pegawai dari sesuatu pihak tertentu yang bertugas khas terhadap sesuatu projek.

Demikianlah di antara kebaikan kaedah kajian dokumen yang penting. Walau bagaimanapun, kaedah ini juga mempunyai beberapa kelemahan. Di antaranya ialah:

- (1) Oleh kerana dokumen itu ditulis oleh penulis yang tidak melihat sendiri peristiwa tersebut dan berdasarkan kepada cerita dan maklumat orang lain, maka penulisannya menjadi kurang lengkap atau 'indah khabar dari rupa'. Ini adalah kerana seseorang yang menceritakan boleh mengubah atau menokok-nambah cerita mengenai sesuatu peristiwa mengikut kehendaknya. Bagi penulisan yang personal, timbul pula masalah sukar untuk memahami, terutamanya jika ia melibatkan orang lain yang pengkaji sendiri tidak tahu lebih

lanjut mengenal peristiwa dan orang yang berkenaan tersebut.

- (2) Selanjutnya, dalam penulisan berbentuk personal atau riwayat hidup apa yang dipentingkan atau yang menjadi inti penulisan ialah cerita yang baik tanpa cacat-cela dan hanya bertujuan untuk mendapatkan wang. Ini bererti timbulnya bias dalam dokumen tersebut. Oleh itu apabila pengkaji mengambil data dan maklumat dari dokumen tersebut ianya akan menyebabkan penulisannya menyimpang dari kenyataan.
- (3) Data-data daripada kajian dokumen ini kebanyakannya tidak dikemaskan kerana ia ditulis pada masa dan keadaan penulis itu sendiri. Oleh yang demikian seandainya data-data ini diambil dan digunakan oleh pengkaji maka ini boleh menyebabkan kesalahan, kajiannya juga menjadi tidak objektif serta tidak sah. Ini adalah kerana data-data itu tidak bersesuaian dengan zaman pengkaji, terutamanya data-data yang berbentuk angka kerana ianya kerap kali mengalami perubahan.
- (4) 'Coding' juga sukar dibuat kerana kebanyakan data adalah berbentuk tulisan. Ini menyebabkan sukar untuk membuat menganalisaan. Untuk memudahkan penganalisaan data-data ini perlu diubah dalam bentuk angka yang bersifat kuantitatif.

3. Rujukan Perpustakaan

Metod rujukan perpustakaan ini meliputi rujukan buku-buku, latihan ilmiah serta artikel-artikel penulisan yang pernah dibuat oleh pengkaji-pengkaji serta penulis-penulis terdahulu. Bahan rujukan perpustakaan ini tertumpu kepada bahan-bahan yang menyentuh perkara yang berkaitan dengan tajuk kajian pengkaji.

Buku-buku yang menjadi bahan rujukan utama pengkaji, terdiri dari buku-buku yang ditulis oleh penulis-penulis tempatan dan luar negeri, khususnya yang menerangkan konsep-konsep pembangunan dan kriteria-kriteranya.

Kaedah ini dianggap penting kepada pengkaji untuk memberikan suatu gambaran kasar, penduan dan juga sebagai perbandingan dalam membuat penilaian dan rumusan kajian.

1.4 Skop/Batas Kajian

Memandangkan beberapa masalah yang timbul maka pengkaji terpaksa meletakkan batas-batas kajian. Di antara batas kajian pengkaji ialah:-

1. Skop tajuk kajian pembangunan di Negeri Johor oleh PKENJ adalah sangat luas dan meliputi berbagai-bagai aspek ekonomi dan sosial di seluruh Negeri Johor. Oleh yang demikian adalah mustahil untuk pengkaji membuat suatu liputan dengan membuat 'observation' dengan lebih dekat-

dekat dan empirikal dengan skop kajian dan keluasan yang besar.

2. Memandangkan masalah skop yang luas, keluasan kawasan, kekurangan kewangan dan masa menyebabkan pengkaji mengambil pendekatan membuat pengumpulan maklumat dan data dari laporan tahunan, kertas kerja dan lain-lain data sekunder dan hasil interview. Oleh itu kejituan dan ketepatan data serta maklumat pengkaji mungkin terdapat beberapa kelemahan memandangkan bahan analisis yang terhad. Dengan ini pengkaji menegaskan bahawa setiap kelemahan dan kesilapan yang mungkin berlaku adalah atas kelemahan dan masalah kajian pengkaji ketika menjalani 'field-work'.
3. Dalam beberapa hal, pengkaji telah tidak dibenarkan untuk mendapatkan beberapa statistik, data dan laporan, kerana bahan-bahan itu dikatakan sebagai sulit atau 'confidential', terutamanya yang menyentuh soal kewangan. Ini menyebabkan pengkaji kekurangan maklumat dan data. Oleh itu penganalisaan pengkaji terhad hanya kepada bahan yang berjaya diperolehi, bahan rujukan tambahan dan hasil interview sahaja.

1.5 Masalah Kajian

Memang tidak dapat dinafikan bahawa beberapa masalah telah dihadapi oleh pengkaji semasa menjalani 'field-work'. Di antara masalah

yang dihadapi ialah:

1. Pengkaji tidak tahu kepada siapa dan di mana seharusnya dituju untuk menjalankan kerja lapangan ini. Ini adalah kerana pengkaji tidak diberitahu terlebih dahulu oleh penyelia. Oleh itu pengkaji terpaksa berusaha mendapatkan kerjasama dari kakitangan PKENJ yang telah memberikan bantuan dan mengarahkan pengkaji berjumpa dengan pegawai-pegawai tertentu.

2. Kesukaran mengkaji tempat yang asing bagi pengkaji. Ini menyebabkan timbul rasa kebimbangan dan sukar untuk pergi ke tempat-tempat yang dikira perlu seperti MPJB dan Unit Perancang Ekonomi Johor. Oleh yang demikian, pengkaji terpaksa mendapatkan bantuan dari saudara-mara dan kawan-kawan.

3. Masalah dalam pengumpulan data dan maklumat. Di antara masalah yang timbul ialah:

- a. Masalah mendapatkan suatu jawapan yang benar dan tepat: Pegawai serta lain-lain informant kadangkala memberikan maklumat yang bercanggah dan menimbulkan kekeliruan kepada pengkaji. Contohnya ialah dalam mendapatkan kepastian tentang wujudnya campurtangan politik dalam perbadanan. Ada beberapa pegawai yang menafikannya, dan ada juga yang mengesahkannya. Oleh itu pengkaji terpaksa menginterview lebih ramai informant untuk mendapatkan suatu kepastian.

- b. Masalah masa:

Oleh kerana pengkaji tidak dibenarkan membuat 'photocopy'

menyebabkan pengkaji terpaksa menyalin semula maklumat yang diperlukan. Ini melibatkan masa yang panjang serta kadangkala menimbulkan rasa bosan dalam diri pengkaji.

c. Masalah mendapatkan maklumat:

Kebanyakan maklumat khususnya maklumat kewangan perlu mendapatkan pekelulusan dari pihak atas terlebih dahulu dan juga dianggap sulit (confidential). Maka ia tidak dibenarkan untuk didedahkan kepada orang lain. Ini menyebabkan pengkaji ragu dan bimbang akan membuat pernyataan yang mengelirukan memandangkan banyak perkara yang di luar pengetahuan pengkaji.

d. Masalah melaksanakan temubual tambahan:

Pengkaji merancang melakukan temubual dengan beberapa orang penting iaitu Pengarah Kerja dan Menteri Besar yang merangkap Pengerusi PKENJ. Disebabkan pihak PKENJ sedang sibuk membuat persediaan untuk mesyuarat dan pembantangan laporan, sementara Menteri Besar sibuk dengan persediaan Pilihanraya UMNO, maka rancangan tersebut terpaksa dibatalkan.

e. Masalah menganalisis maklumat dan data-data resmi:

Oleh kerana maklumat yang diterima terdiri dari data-data resmi.¹ Maka sukar untuk dikemukakan punca-punca masalah

¹ Data-data resmi adalah merujuk kepada bahan-bahan seperti Laporan Tahunan dan Majalah PKENJ.

serta faktor-faktor penghalang dan pendorong kepada sesuatu kejayaan dan kegagalan. Oleh itu pengkaji terpaksa merujuk kepada maklumat balas pihak-pihak yang diinterview dan dokumen-dokumen bertulis yang lain.

4.1. Sumber Informant

4. Informant pengkaji kebanyakannya terdiri dari pegawai yang berkhidmat kurang dari tiga tahun. Pegawai-pegawai yang telah lama berkhidmat menyandang jawatan yang tinggi atau bertukar kerja dan sukar ditemui. Oleh itu sukar untuk mengetahui perkembangan PKENJ sepanjang 12 tahun. Pengkaji terpaksa merujuk kepada maklumat resmi sahaja.

Akhir sekali, oleh kerana ini merupakan kajian PKENJ yang pertama di Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, maka tidak ada bahan rujukan yang dapat dijadikan panduan. Walaupun kemungkinan terdapatnya beberapa kelemahan dalam penulisan ini, pengkaji berusaha sedaya upaya untuk menyiapkannya sesempurna yang boleh.

- (i) Kewujudan
- (ii) Pengagihan
- (iii) Kesan Kelangkaan

¹ Dudley Biers, "The Meaning of Development" dalam Agricultural Development Council, Inc, New York, 1970.

BAB II

TEORI PEMBANGUNAN DAN LATARBELAKANG PKENJ

2.1 Teori Pembangunan

Sering dikatakan bahwa di abad ke 20 ini, pembangunan menjadi tumpuan dan cita-cita setiap negara, khususnya negara-negara yang sedang membangun. Tetapi apakah yang dikatakan pembangunan itu?

Terdapat berbagai pendapat tentang erti pembangunan. Walau bagaimanapun, pembangunan secara umumnya bolehlah dikatakan sebagai perubahan-perubahan yang bertujuan untuk kebaikan. Dengan kata lain, pembangunan dimaksudkan dengan usaha-usaha untuk membangunkan sesebuah negara dari segi ekonomi, sosial, politik, ugama dan lain-lain aspek lagi justeru untuk meninggikan lagi mutu kehidupan sesebuah masyarakat atau negara.

Dudley Seers¹ telah mengaitkan tiga faktor penting kepada pembangunan iaitu:

- (i) Kemiskinan
- (ii) Pengangguran
- (iii) Keadaan ketaksamarataan

¹Dudley Seers, "The Meaning of Development" dalam Agricultural Development Council, Inc, New York, 1970.

Masalah-masalah sosial dan politik yang dianggap penting untuk pembangunan adalah merujuk kepada 3 faktor tersebut. Menurutny, pembangunan berlaku apabila graf ketiga-tiga penunjuk ini merosot dalam jangkamasa yang panjang.¹ Oleh itu pembangunan adalah satu perancangan yang mempunyai sasaran untuk menghapuskan atau mengurangkan kemiskinan, pengangguran dan keadaan ketaksamarataan. Jika sesebuah negara gagal untuk mengadakan perancangan dan menurunkan kadar perkara-perkara tersebut atau sekiranya keadaan tersebut menjadi bertambah buruk, maka ini tidaklah dapat dikatakan ujudnya pembangunan seperti kata Seers:

".... if one or two of these central problems have been growing worse, especially if all three have, it would be strange to call the result 'development' even if per capita income double".²

Seers menambah lagi bahawa walaupun pendapatan per kapita adalah tinggi, tetapi ia tidak akan menunjukkan sesebuah negara itu membangun sekiranya wujud mana-mana satu atau ketiga-tiga keadaan tadi. Ini adalah kerana pengiraan pendapatan per kapita adalah bersifat subjektif dan tidak menunjukkan peningkatan mutu hidup.

Oleh itu, perancangan yang mengenai sasaran adalah penting dalam menunjukkan pembangunan dan ini ditambah dengan faktor-faktor

¹Jangkamasa yang panjang ini diertikan antara 5 hingga 10 tahun. Ini adalah bagi mengelakkan dari mengira kenaikan atau kemerosotan yang disebabkan oleh fenomena inflasi atau kemelesetan.

²D. Seers: "The Meaning of Development" dlm. The Political Economy of Development, Berkeley University of California Press, 1973.

lain seperti pelajaran, kebebasan bercakap, berfikir dan sebagainya. Ia juga menekankan bahawa jika pendapatan negara bertambah dan pembesaran "economic cake" yang bermaksud pengeluaran atau sumber hasil ekonomi dapat diagihkan, maka ini merupakan satu cara mengatasi ketiga-tiga perkara yang timbul tadi.

Sebagaimana yang telah dijelaskan di atas tadi, pembangunan adalah perubahan-perubahan yang bertujuan untuk kebaikan. Seers juga telah menjelaskan bahawa:

"Development is inevitably treated as a normative concept as almost as a synonym for improvement to pretend otherwise is just to hide one's value judgement".¹

Apa yang cuba dijelaskan oleh Seers di sini ialah bahawa pembangunan adalah merupakan semata-mata konsep yang normatif dan ia hampir disamakan dengan pembaharuan untuk kebaikan. Seringkali bila memperkatakan tentang perubahan, selalunya ada 'value judgement' atau sering diselitkan dengan nilai-nilai masyarakat serta nilai orang yang memperkatakan tentang teori pembangunan itu.

T. Santos pula menyatakan bahawa pembangunan adalah:

"The advancement toward certain well-defined general objectives which correspond to the specific condition of men and society to be found in the most advanced societies of the world".²

¹ D. Seers, "The Meaning of Development" dlm. The Political Economy of Development, Berkeley University of California Press, 1973.

² T.D. Santos, "The Crisis of Development Theory and The Problems of Dependence in Latin America", Soglo, 1969, Vol.21.

Maksud petikan di atas ialah bahawa pembangunan bererti menuju ke arah objektif yang tertentu yang dapat diterima dan dipersetujui sejajar dengan keperluan manusia dan masyarakat. Konsepsi pembangunan dikaitkan dengan perubahan yang dirancang supaya dapat memenuhi aspirasi kerana yang hendak dibangunkan adalah rakyat.

Pendapat lain dikemukakan oleh Griffin dan Enos yang sepakat menyatakan tentang pentingnya digubal sebuah perancangan pembangunan yang merangkumi semua bidang sebagaimana yang telah dinyatakan di peringkat awal lagi. Menurut mereka:

".... each economic decision is also political and social decision for one cannot change the structure of the economy without changing the distribution of power or the relation between its citizens because economic decision have political and social consequences...." ¹

Matlamat pembangunan dalam Islam pula ialah untuk mengujudkan sebuah negara atau masyarakat kebajikan yang berlandaskan kepada konsep-konsep ketuhanan yang maha esa, keadilan sosial dan peningkatan hidup yang harmoni dan sempurna. Ditegaskan juga bahawa walaupun beribadah kepada Allah S.W.T. itu wajib dipenuhi, tetapi Islam tidak pernah mengabaikan peranan dan kewajipan umat Islam untuk mencari kekayaan di dunia seperti dalam firman Allah S.W.T. yang bermaksud:

¹Griffin, K.B. and Enos, J.C.: Planning Development, A Wesley Publishing Company, London (1970): 6.

"Dan carilah perkara-perkara yang dikurniakan oleh Allah kepada kamu (untuk kebajikan) hari akhirat dan janganlah kamu melupakan kebajikan kamu di dunia".¹

Di sini ditegaskan bahawa dalam Islam orang-orang yang berjaya dalam bidang ekonomi adalah dituntut mengeluarkan zakat, sedekah dan sebagainya. Melalui sistem yang sedemikian kekayaan tidak hanya akan dinikmati oleh segolongan masyarakat sahaja. Umat Islam hendaklah sentiasa berusaha mencari kekayaan melalui cara yang dibenarkan oleh Islam. Sebaliknya selalu diingatkan kepada pengusaha-pengusaha supaya tidak bersifat gelojoh dalam mencari kekayaan.²

2.2 Pendekatan-Pendekatan dalam Pembangunan

Menyentuh tentang pendekatan-pendekatan dalam pembangunan, kedapatan berbagai-bagai pendekatan, akan tetapi secara keseluruhannya telah digolongkan kepada dua kumpulan oleh A.E. Haven,³ iaitu:

1. Kumpulan konservatif dengan pendekatan equilibrium.
2. Kumpulan radikal dengan pendekatan konflik.

¹ Al-Quran, Surah Qashah: Ayat 77.

² Latihan Ilmiah Faridah Hanum: Wanita dalam pembangunan L Karyadesa (Satu kajian kes ke atas projek RISDA), 1983/84: 23.

³ A.E. Haven: "Methodological Issue in the Study of Development" dlm. Sociologi Rurals, Vol.12, 1972.

1. Kumpulan Konservatif dengan Pendekatan Equilibrium

Pendekatan ini didirikan atas tiga varian iaitu:

- i. Perlakuan
- ii. Psikodinamik
- iii. Diffusi

i. Perlakuan:

Pendekatan perlakuan ini telah dipopularkan oleh Kunkel (1970), Lipset (1967) dan Homans (1961) dan lain-lain. Pendekatan ini menegaskan bahawa perlakuan seseorang itu membentuk masyarakat dan perlakuan-perlakuan itu adalah disebabkan oleh sosialisasi semasa kecil.

Bagi Negara Sedang Membangun, perlakuan individu-individu dalam masyarakat adalah perlakuan yang tidak mengujutkan ciri-ciri masyarakat maju. Maka dengan itu pendekatan ini menekankan perlunya pembelajaran semula, sikap rasionalisasi dan lain-lain dalam mengejar nilai untuk memajukan masyarakat itu supaya dapat kehidupan yang maju dan kaya.

ii. Psikodinamik;

Pendekatan psikodinamik yang dipopularkan oleh Hagen (1962) dan Mac Clelland (1961) menekankan faktor pencapaian keperluan untuk mencapai kemajuan. Jika seseorang individu itu mempunyai faktor ingin-kemajuan yang tinggi, maka dikatakan dapat memajukan sesebuah masyarakat jika ditanam dengan nilai-nilai tadi.

iii. Diffusi:

Satu lagi pendekatan yang lebih popular dalam mencapai pembangunan ialah diffusi yang telah dipopularkan oleh W. Rostow.¹ Mengikut Rostow, wujud dualisma dalam masyarakat, iaitu masyarakat maju dan masyarakat mundur. Dikatakan bahawa dualisma ini wujud kerana penggunaan teknologi yang berbeza, yang mana negara-negara maju mengukur pembangunan dari penggunaan teknologi yang tinggi dan Megara Sedang Membangun kerana teknologinya yang tidak tinggi.

A.E. Haven merumuskan Pendekatan Equilibrium ini dengan menganggap bahawa isu-isu pembangunan adalah merupakan penyelesaian masalah-masalah teknik yang muncul dalam usaha meninggikan kadar pertumbuhan negara. Oleh itu adalah menjadi tugas negara untuk menguruskan ketidakseimbangan yang berlaku.²

2. Kumpulan Radikal dengan Pendekatan Konflik

Pendekatan konflik ini melibatkan dua pendekatan iaitu;

- i. Marxist
- ii. Structuralist - Non-Marxist

1. Marxist:

Pendekatan marxist ini menolak teori pembangunan yang dikemukakan oleh model equilibrium. Sebaliknya mereka menyarankan

¹W. Rostow: The Stages of Economic Growth, 2nd edition, Cambridge University Press, Cambridge.

²Dipetik dari Shamsul Amri, 1979: 6.

alternatif lain berdasarkan andaian mereka bahawa:

- a. Kemunduran sesebuah negara itu bergantung kepada statusnya sebagai satellite bagi negara-negara atau sektor metropolis.
- b. Kemunduran wujud oleh sebab adanya kesepaduan yang erat antara satellite dengan metropolis.
- c. Untuk membangunkan negara-negara mundur mestilah merenggangkan dirinya dari hubungan metropolis - satellite. Semakin renggang hubungan ini, semakin cepat sesebuah negara itu membangun.

Pendekatan Marxist seterusnya menyatakan bahawa pembangunan tidak mungkin wujud dalam struktur masyarakat dengan adanya beberapa institusi yang membelengu rakyat dan mempertahankan hak-hak kepentingan golongan atasan untuk terkeluar dari darjat satellitenya. Oleh itu ia mencadangkan rombakan keseluruhan institusi dan struktur masyarakat iaitu "change of society" dan bukan "change in society". Ini adalah kerana rombakan dalam masyarakat tidak akan membawa kesan bagi mencapai pembangunan kerana struktur masyarakat itu sendiri diperkukuhkan oleh institusi yang mengongkangi pembangunan.

ii. Structuralist - Non-Marxist:

Pendekatan ini menekankan unsur-unsur konflik tetapi ia tidak terus menolak faedah-faedah dari wujudnya struktur tertentu dalam masyarakat. Menurutnyanya, walaupun diakui bahawa konflik tidak

dapat dielakkan, namun ada kebebasan tidak semestinya ada revolusi. Konflik akan timbul apabila ada institusi-institusi yang membelenggu kebebasan individu. Konflik yang timbul akan meletakkan semula (di tempat sepatutnya) hak-hak politik dan sosial individu dalam masyarakat.

Oleh yang demikian secara keseluruhannya pendekatan radikal ini menegaskan bahawa perlunya diadakan rombakan dalam institusi dan mengujudkan keadaan 'class-less society' tanpa suatu stratifikasi. Menurutny lagi masyarakat majmuk (plural) timbul kerana adanya stratifikasi dan keadaan ketaksamarataan dalam masyarakat. Ketaksamarataan ini adalah disebabkan oleh berlakunya ketidakseimbangan dalam sistem pengagihan pengeluaran ataupun harta. Oleh itu bagi mengujudkan 'class-less society' perlulah diadakan perombakan atau revolusi supaya pembangunan dapat dicapai.

Setelah melihat pendekatan dari kedua-dua kumpulan konservatif dan radikal ini jelaslah bahawa titik pemisahan antara dua kumpulan ini ialah kumpulan konservatif sekata menyatakan bahawa sistem pengagihan yang wujud dalam masyarakat pada asasnya adalah adil dan baik. Sebaliknya kumpulan radikal menganggap bahawa sistem itu pada asasnya tidak adil. Keadaan persamaan dan perbezaan ini telah dirumuskan oleh Lenski yang menyatakan:

"Conservatives have not always agreed among themselves, nor have radicals. The only belief common to all conservatives had been their belief common to all radicals has been their belief that it was basically just; the only belief common to all radicals has been

their belief that it was basically unjust. On other conservative or radical position to which each and every adherent subscribed...." ¹

Bagi golongan konservatif yang menganggap sistem pengagihan dalam masyarakat adalah adil, maka strategi yang disarankan hanyalah untuk mengubah keadaan tanpa merombak sistem yang ada. Sebaliknya golongan radikal yang menganggap sistem itu tidak adil, berpendapat yang dirombak mestilah sistem itu sendiri. Mereka yakin bahawa rombakan dalam sistem sahaja tidak membawa kepada pembangunan. Maka di sinilah dikaitkan model pembangunan dengan strategi pembangunan.

A.E. Haven menambah bahawa pendirian kedua-dua golongan ini bersabit dengan kepentingan, hubungan sosial, perpaduan sosial, masyarakat, perangai semulajadi manusia, ketaksamaan, negara dan klas.

2.3 Sepintas Lalu Sejarah dan Geografi Negeri Johor

Negeri Johor menurut sejarahnya yang asal bernama Hujung Tanah. Ini mungkin kerana kedudukan Negeri Johor di bahagian yang paling selatan Semenanjung Tanah Melayu. R.O. Winstedt,² menyatakan selepas kejatuhan Melaka dalam tahun 1511, Sultan Mahmud Shah berserta keluarga dan pembesar berundur ke sebelah timur laut Hujung Tanah. Di sini Baginda

¹G.E. Lenski: Power and Privileges: A Theory of Social Stratification, 1966: 22.

²R.O. Winstedt, "A History of Johor", MBRAS, Kuala Lumpur, 1979.

telah membina sebuah bandar baru bernama **Tanjung Puteri**. Setelah perkembangan dan kemajuan dicapai, maka ditukarkan namanya menjadi nama **Johor**.

Menurut setengah pendapat lain pula, dikatakan **Johor** ini berasal dari Bahasa Arab 'Jauhar' yang memberi erti 'permata'. Diceritakan bahawa **Johor** di satu masa dulu pernah berada di bawah pemerintahan Kerajaan Siam. Siam telah menamakan **Johor** sebagai 'Ganggayu' (Kelingku) yang bermakna 'perbendaharaan permata'. Oleh kerana wujudnya hubungan dagangan yang erat di antara pedagang-pedagang Arab dengan Alam Melayu, maka negeri 'perbendaharaan permata' ditukar dan disesuaikan mengikut Bahasa Arab iaitu 'Jauhar'. Dari kebiasaan perkataan ini maka timbulnya 'Johor'.

Di bawah pemerintahan Sultan Abu Bakar, **Johor** melalui suatu keadaan yang membangun dan berkembang sebagai sebuah negeri yang kaya, makmur serta maju. Ini adalah berikutan dengan langkah baginda meminta kerjasama Inggeris untuk membangunkan **Johor** dengan menerapkan unsur-unsur kemodenan serta memajukan ekonomi negeri.

Negeri **Johor** terletak di Selatan Semenanjung Malaysia dengan keluasan 7,330 batu persegi,¹ mempunyai penduduk seramai lebih kurang 1.6 juta orang.² Ia dibahagikan kepada lapan buah daerah iaitu **Johor**

¹ Potential Investment in **Johor**, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri **Johor**, 1977: 2.

² Banci yang dikeluarkan oleh Majlis Perbandaran **Johor Bahru**, 1980.

Bahru, Muar, Batu Pahat, Segamat, Kluang, Pontian, Kota Tinggi dan Mersing. Bandar Iskandar Puteri yang telah bertukar nama kepada Johor Bahru adalah ibu negerinya.

Di Negeri Johor kedapatan tiga buah gunung yang tinggi, iaitu Gunung Ledang, Gunung Besar dan Gunung Lumut. Hampir separuh dari permukaan bumi Johor masih diliputi dengan kawasan hutan dan lebihnya telah menjadi kawasan perbandaran dan pertanian. Ini adalah kerana pada keseluruhan tanah-tanah di seluruh Negeri Johor boleh dikatakan bermutu baik khasnya di kawasan pedalaman seperti di Daerah Segamat, Kluang dan Johor Bahru. Cuma terdapat beberapa kawasan persisiran pantai timur dan barat Johor yang agak kurang sesuai tanahnya untuk pertanian kerana ditenggelami air atau bertanah gambut.

Bersesuaian dengan geografi dan iklimnya yang panas dan lembab sepanjang tahun, Johor merupakan negeri yang kaya dengan hasil perhutanan, pertanian, ternakan, perikanan dan perindustrian. Hasil-hasil pertanian Johor termasuklah getah, kelapa sawit, kelapa, nenas, lada hitam, padi dan sebagainya. Di samping itu Negeri Johor juga ada mengeluarkan hasil perlombongan iaitu bijih timah dan boksait.

Pada zaman Malaya (Malaysia) berada di bawah kuasa penjajahan British, Inggeris telah membahagikan tanah-tanah yang tidak bermutu dan tidak subur kepada rakyat. Sebaliknya tanah-tanah yang baik dan bermutu tinggi diambil oleh Inggeris dan dijadikan Ladang 'commercial'. Berikutan dari sikap yang tidak adil ini, rakyat menderita kerana hasil

keluaran mereka tidak setimpal dengan jumlah belanja dan tenaga yang dikeluarkan.

Bermula sejak negara mencapai kemerdekaan pada tahun 1957, berbagai langkah dan tindakan diambil bagi merubah segala jejak dan tinggalan dasar oleh penjajahan. Usaha-usaha pembangunan yang sistematis dirangka dan disusun di bawah Rancangan Persekutuan Tanah Melayu (1960-1965) dan Rancangan Lima Tahun Malaysia iaitu RMP (1965-1970), RMD (1971-1975), RMT (1976-1980) dan RME (1981-1985). Di antara usaha atau langkah yang diambil bagi menguruskan soal-soal pembangunan ialah dengan menubuhkan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) yang tertakluk di bawah Kementerian Kemajuan Tanah dan Kemajuan Wilayah.

2.4 Penubuhan PKENJ

Sejarah penubuhan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKEN) di negeri-negeri di Malaysia dimulai oleh penubuhan PKEN Selangor (PKENS) pada tahun 1964.¹ Berdasarkan kejayaan diperolehi dari rancangan yang dilaksanakan oleh PKENS, maka negeri-negeri lain turut mengambil langkah menubuhkan PKEN di negeri masing-masing, iaitu PKEN Trengganu pada tahun 1965, PKEN Kelantan pada tahun 1966 dan seterusnya hingga berakhir dengan penubuhan PKEN Perlis pada tahun 1973.

Negeri Johor juga tidak ketinggalan dalam mengambil langkah untuk menubuhkan PKENnya. Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor

¹Laporan Sumber Kewangan Perbadanan-Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri (PKENJ).

(PKENJ) telah ditubuhkan di bawah kuasa enakmen Bilangan 4, tahun 1968 dengan mempunyai fungsi dan dasar yang sejajar dengan kehendak rakyat dan negara. Maka dengan ini PKENJ telah mulai bergerak pada 1hb Mac 1970.

Tujuan penubuhan PKENJ ini adalah sebagaimana yang termaktub dan ditegaskan oleh enakmen tersebut iaitu:

".... memaju, menggalak, memudah dan menjalankan kemajuan tanah dalam negeri Johor bagi maksud-maksud kemajuan pertanian, perumahan, perusahaan, per-lombongan dan perdagangan...."¹

Dinyatakan juga bahawa bagi mencapai tujuan seperti yang ditegaskan di atas maka perancangan yang akan dilaksanakan disesuaikan dengan cita-cita Dasar Ekonomi Baru (DEB)² yang juga dilancarkan pada tahun 1970 dengan bermatlamatkan:

1. Membasmi kemiskinan tanpa mengira kaum.
2. Menyusun semula masyarakat.

1. Membasmi Kemiskinan

Menurut kandungan DEB, oleh kerana kemiskinan boleh menimbulkan rasa tidak puashati di kalangan rakyat dan menghancurkan perpaduan negara,

¹Laporan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor (1973), Lincocraft Printers Sdn. Bhd.

²Kerajaan Malaysia (1970), Rancangan Malaysia Kedua (1970-1975), Jabatan Percetakan Negara, Kuala Lumpur.

maka pembasmi kemiskinan tanpa mengira kaum adalah penting. Dasar-dasar dan rancangan-rancangan dalam DEB ini ditujukan untuk:

- i. Menambahkan daya pengeluaran dan pendapatan mereka (rakyat) yang menghasilkan keluaran yang rendah dengan menggunakan teknik-teknik baru dan kemudahan-kemudahan yang lebih baik.
- ii. Menambahkan peluang-peluang untuk menukar lapangan kegiatan daripada sektor yang rendah daya pengeluarannya kepada kegiatan-kegiatan di sektor yang lebih menguntungkan.
- iii. Mengadakan berbagai-bagai perkhidmatan sosial yang percuma atau dibantu, khususnya untuk meninggikan taraf hidup golongan-golongan yang berpendapatan rendah.

Penumpuan kemiskinan adalah kepada pekerja-pekerja yang tenaganya tidak digunakan sepenuhnya, penganggur dan mereka yang terlibat dalam kegiatan-kegiatan yang daya pengeluarannya amat rendah, hingga taraf hidupnya di bawah taraf hidup purata negara. Oleh itu usaha mengadakan lebih banyak peluang pekerjaan bagi buruh yang produktif diperlukan, di samping rancangan perkembangan ekonomi yang tinggi.

2. Penyusunan Semula Masyarakat dan Perimbangan Ekonomi

Dasar kedua ini disusun supaya pengenalan kaum mengikut kegiatan-kegiatan ekonomi yang tertentu dapat dihapuskan. Oleh itu rancangan-rancangan bagi memodenkan cara hidup penduduk di luar bandar, menggalakkan perkembangan kegiatan-kegiatan di bandar, rancangan pelajaran dan latihan di semua peringkat, juga mengujudkan masyarakat perniagaan dan perusahaan di kalangan orang Melayu. Dasar ini dilaksanakan dengan tidak merampas hak-hak asasi, hak keistimewaan atau peluang seseorang.

Di bawah peranan perbadanan seperti yang termaktub di dalam enakmen tersebut, maka langkah-langkah dan rancangan-rancangan jangka-pendek dan jangka panjang di rangka dan dilaksanakan menerusi berbagai-bagai projek pertanian, perumahan, perindustrian dan sebagainya.

Dimaklumkan bahawa PKENJ pada asalnya berdiri tanpa sebarang sumber kewangan dari mana-mana pihak. Sebaliknya, kerajaan Negeri Johor hanya memperuntukkan sejumlah wang berbentuk pinjaman sebanyak \$10 juta¹ yang mana dimestikan dibayar balik selepas 10 tahun perbadanan ini berjalan. Selain dari itu, Perbadanan dibolehkan meminjam dari Kerajaan Pusat melalui kerajaan Negeri bagi kegunaan dalam satu-satu projek tertentu. Oleh itu pada peringkat awal Perbadanan menerima pinjaman-pinjaman berjumlah \$11.1 juta untuk memajukan kawasan-kawasan

¹ Sumber dari Laporan Tahunan PKENJ 1973, Percetakan Annies, J.B., 1973: 5.

perusahaan dan \$6.6 juta lagi untuk membina kompleks Perbadanan yang terletak di pusat bandar Johor Bahru.¹

Memandangkan bahawa Perbadanan ditubuhkan dengan jumlah wang yang terhad, maka bagi tempoh 10 tahun pertama PKENJ lebih mengutamakan kegiatan pengumpulan harta dan mendirikan asas kewangan yang teguh. Untuk itu peruntukan asal sebanyak \$10 juta itu sebahagiannya digunakan untuk membeli sebuah ladang pertanian yang dikenali sebagai Ladang Tebrau² yang ditanam dengan getah dan kelapa sawit. Keuntungan telah diperolehi oleh PKENJ dalam usia yang begitu muda sekali. Keuntungan bagi tahun 1973 adalah disebabkan kenaikan harga getah dan kelapa sawit serta kayu-kayan yang melambung membawa kepada keuntungan sebanyak \$1 \$1,755,499.53.³

PKENJ seterusnya melaksanakan projek-projek perdagangan dan perindustrian samada secara persendirian atau perkongsian. Ini dapat dilaksanakan dengan adanya baki pinjaman dan juga kurniaan tanah untuk tujuan pembangunan, sumbangan dari kerajaan negeri. Projek utama PKENJ iaitu penyediaan infrastruktur dan pembukaan kawasan tapak perindustrian dan perniagaan, kemudiannya diperluaskan di seluruh daerah Johor seperti Muar, Batu Pahat, Larkin dan sebagainya. Dengan kepesatan projek-projek

¹ Sumber dari Laporan PKENJ 1973, Percetakan Annies, J.B., 1973: 19.

² Ladang Tebrau merupakan sebuah ladang pertama yang dibeli dari syarikat asing oleh kerajaan negeri dengan harga 4.85 juta ringgit.

³ Sumber dari Laporan Tahunan PKENJ 1973, Percetakan Annies, J.B., 1973: 13.

maka PKENJ telah semakin meluaskan ~~aktiviti-aktivitinya~~ dengan menggunakan sepenuh sumber-sumber kewangannya sendiri serta pinjaman-pinjaman yang semakin bertambah samada dari Kerajaan Persekutuan mahupun dari pinjaman bank yang bertambah dari masa ke semasa.

Jadual 2.1

Perkembangan Sumber Kewangan PKENJ
bagi tiap 5 tahun

Punca Kewangan	1970-1974	1975	1980
	\$	\$	\$
Pinjaman dari Kerajaan Negeri Johor	10,000,000	20,000	
Pinjaman dari Kerajaan Persekutuan	19,750,000	14,820	151,246,000
Pinjaman dari Bank		4,380	57,671,000
Keuntungan dari projek	3,702	2,538	9,815,000

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1980: 16
Johor di Ambang Makmur: 74.

Dari data (2.1) jelaslah kepada kita bahawa pada peringkat awal penubuhan Perbadanan, sumber kewangannya tidaklah terlalu banyak dan tanpa peluang pinjaman dari bank-bank perdagangan. Wang pinjaman dari Kerajaan Negeri dan Kerajaan Persekutuan hanya membiayai projek-projek tertentu sahaja seperti perindustrian, pembinaan kompleks membeli-belah serta projek-projek perumahan. Kejayaan PKENJ mengukuhkan kedudukan kewangannya telah menyakinkan bank-bank perdagangan untuk memberi pinjaman kepada PKENJ mulai tahun 1975. Dengan terbukanya peluang

pinjaman ini PKENJ mengorak langkah untuk membiayai pembelian saham pula dan terus memperkembangkan lagi aktivitinya.

Kini kedudukan kewangan perbadanan yang stabil dan mampu berdikari membawa kepada kebolehan perbadanan untuk mendapatkan sumbangan modal dari pihak lain juga untuk mendapatkan pinjaman yang lebih banyak bagi menampung projek-projek yang lebih pesat oleh Perbadanan.

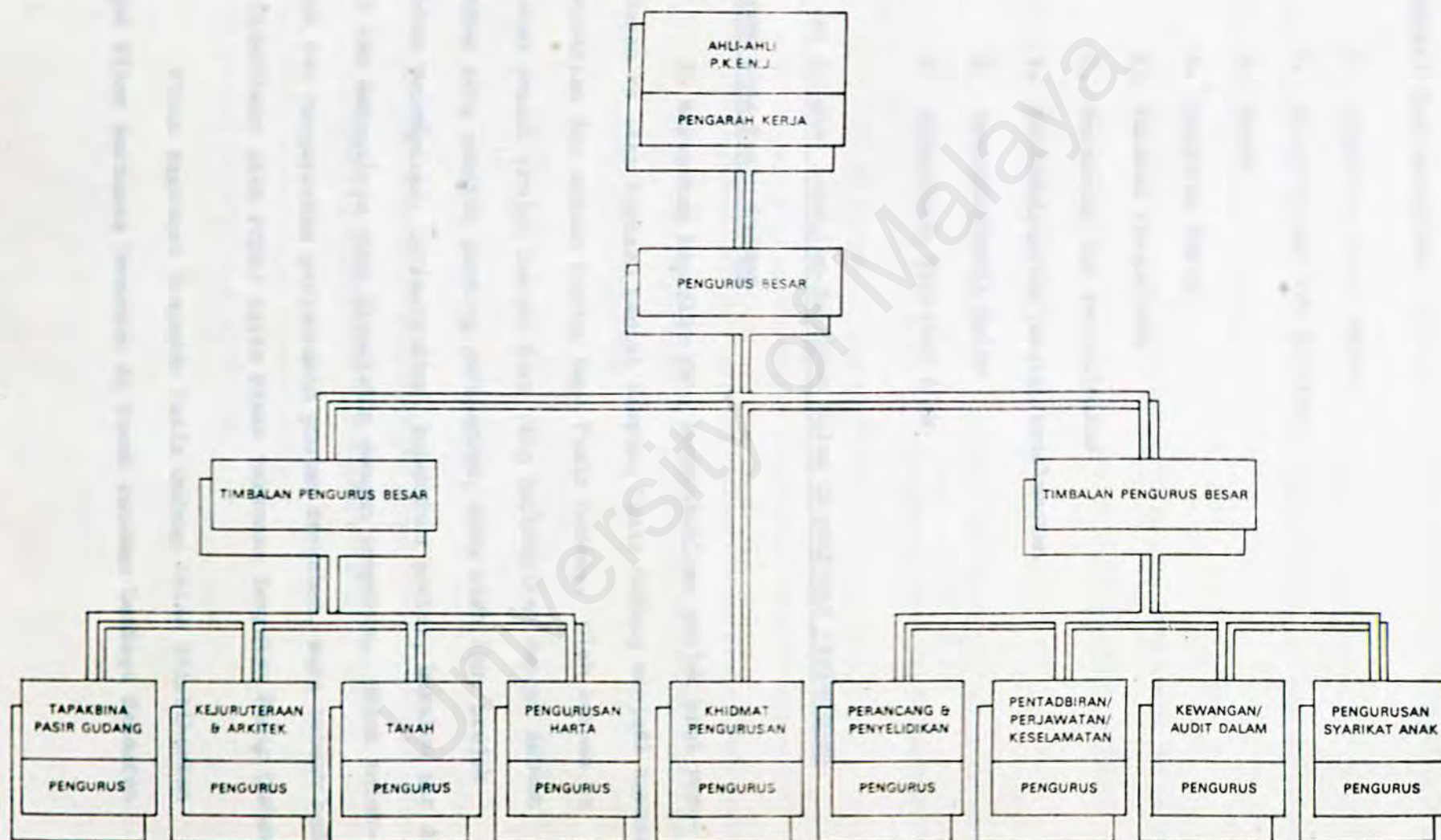
2.5 Organisasi PKENJ

Menurut kuatkuasa enakmen PKENJ, bilangan 4, tahun 1968, Jemaah Ahli-ahli Perbadanan terdiri dari Pengerusi yang dipangku secara otomatik oleh Menteri Besar Johor. Bagi melaksanakan dasar yang telah dan dibentuk oleh Jemaah Ahli-ahli Perbadanan, seorang ahli jemaah yang bertugas sepenuh masa dilantik sebagai Pengarah Kerja PKENJ.

Pengarah Kerja dibantu oleh Pengurus Besar atau Penolong Pengarah, Timbalan Pengurus Besar dan Kakitangan-kakitangan yang lain yang didasarkan kepada pecahan bahagian-bahagian tertentu, sebagaimana yang tercatat dalam Carta (2.1).

Pemecahan bahagian-bahagian yang rapi ini adalah bagi melicinkan pelaksanaan polisi dan menjamin kejayaan projek-projek PKENJ. Pengurus Besar dibantu oleh dua orang Timbalan Pengurus Besar. Setiap Pengurus Besar dan Timbalan Pengurus Besar akan berperanan secara langsung terhadap bahagian-bahagian atau sub-division yang tertentu

CARTA ORGANISASI
PERBADANAN KEMAJUAN EKONOMI NEGERI JOHOR
(PADA 31 HB. DISEMBER, 1982)

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982.

yang terdiri dari bahagian:

1. Tapakbina Pasir Gudang
2. Kejuruteraan dan Arkitek
3. Tanah
4. Pengurus Harta
5. Khidmat Pengurusan
6. Perancang dan Penyelidikan
7. Pentadbiran/Perjawatan/Keselamatan
8. Kewangan/Audit Dalam
9. Pengurusan Syarikat Anak

Tugas dan Peranan Bahagian-Bahagian Dalam Organisasi Perbadanan

1. Tapak Bina Pasir Gudang

ia merupakan bahagian yang mengendalikan projek bagi pengubahsuaian ke atas kawasan pantai kampung Pasir Gudang menjadi kawasan perindustrian dan sebuah bandar baru Pasir Gudang. Oleh kerana ia merupakan sebuah projek bandar baru yang berhampiran dengan sebuah pelabuhan yang semakin penting peranannya, maka oleh itu, projek kemudahan penempatan, infrastruktur, kemudahan sosial, bekalan air dan elektrik dan sebagainya cuba disediakan dengan sempurna. Untuk melaksanakan dan menguruskan perancangan projek tersebut, maka sebuah badan khas ditubuhkan oleh PKENJ iaitu Pihak Berkuasa Tempatan Pasir Gudang.

Pihak Berkuasa Tempatan Pasir Gudang telah diistiharkan sebagai Pihak Berkuasa Tempatan di bawah enakmen Lembaga Bandaran

(Bil.118) Pemakaian Seksyen 150 mulai pada 1hb Julai 1977: J.P.U. 24.

Dalam menjalankan kuatkuasa undang-undang yang telah diberikan, Pihak Berkuasa Tempatan Pasir Gudang telah bergerak dan menjalankan tugas-tugas yang antara lainnya:

- a. Meluluskan plan-plan bangunan kilang, perumahan dan lain-lain bangunan dan projek-projek infrastruktur seluruh kawasan tersebut.
- b. Mengenakan, menilai, menaksir dan memungut cukai bangunan dan harta (assessment) sebagaimana yang telah diperuntukkan di dalam undang-undang.
- c. Membaiki perkhidmatan (services) seperti mengangkat sampah-sarap, menjaga kebersihan, menyediakan berbagai-bagai kemudahan awam seperti padang permainan awam/kanak-kanak dan lain-lain.
- d. Membina dan memungut bayaran lesen-lesen perniagaan seperti penjaja, gerai, iklan-iklan dan lain-lain.
- e. Menjalankan lain-lain tugas dan kuasa sebagaimana yang telah diperuntukkan oleh undang-undang.¹

¹ Sumber: Berita PKENJ: Bil.8/83/84: 18.

4. Pihak Berkuasa Tempatan Pasir Gudang di dalam menjalankan urusan pentadbiran hariannya diletakkan di bawah jagaan "Pengurus Bahagian Tanah" PKENJ. Bahagian ini mendapat bantuan perkhidmatan daripada bahagian kejuruteraan dan teknikal.

2. Bahagian Arkitek/Kejuruteraan

Adalah difahamkan bahawa bahagian ini bertanggungjawab menyelenggarakan kerja-kerja pembukaan kawasan-kawasan perusahaan, pembinaan, kilang-kilang, kedai-kedai dan sebagainya serta memberikan nasihat kepada syarikat-syarikat anak di dalam perkara-perkara yang berkaitan dengan kejuruteraan.

3. Bahagian Tanah

Bahagian ini bertugas menyelenggarakan dan menguruskan hal yang berkaitan dengan masalah tanah Perbadanan sama ada mendapatkan tanah untuk kegunaan Perbadanan juga untuk Syarikat Anak Perbadanan. Tanah-tanah ini lazimnya didapati sama ada dengan cara membeli atau 'acquire' dari pemilik tanah. Biasanya tanah didapati sama ada secara bayaran premium ataupun pampasan. Bahagian ini terlibat dalam semua perbincangan atau mesyuarat yang berkaitan dengan tanah. Ia juga bertanggungjawab menggalakkan industri dan menjualkan tanah di kawasan perindustrian.

4. Bahagian Pengurusan Harta

Bahagian harta ini sebenarnya baharu sahaja diasingkan dari bahagian tanah iaitu mulai 2hb Mei 1981 bagi tujuan melicinkan lagi jentera pentadbiran yang kian banyak tugasnya. Bahagian ini bertugas dalam menguruskan hal-hal seperti memungut sewa, pembahagian unit-unit ruang niaga, unit kediaman dan sebagainya. Di samping itu ia juga menjalankan penyelidikan, mengkaji, menganalisa dan mengemukakan cadangan bagi memajukan harta Perbadanan. Tugasnya juga adalah untuk menjaga atau menyelaraskan/maintenance ke atas harta-harta Perbadanan. Satu lagi tugas penting yang diujudkan dari bahagian ini adalah mengurus serta mentadbirkan segala permohonan-permohonan Bumiputera untuk membeli rumah-rumah, rumah kedai jenis sederhana dan tinggi berpandukan kepada polisi serta panduan yang telah ditetapkan oleh Kerajaan Negeri melalui Unit Khas yang ditubuhkan melalui unit khas yang ditubuhkan iaitu Biro Perumahan.

5. Bahagian Perancangan dan Penyelidikan

Bahagian ini bertugas menyediakan laporan penyelidikan dan kertas kerja mesyuarat perbadanan dan juga menyiapkan peringatan mesyuarat serta menyampaikan keputusan-keputusan mesyuarat kepada pegawai-pegawai juga pihak pelaksana. Bahagian ini juga akan menerima laporan perlaksanaan projek bagi dibentangkan dalam mesyuarat perbadanan. Di samping itu bahagian ini bertindak sebagai penyelidikan di mana dijalankan kajian penilaian projek-projek yang dilaksanakan sama ada oleh Perbadanan sendiri atau anak syarikat, pihak pelabur mahupun secara

'joint-venture' oleh Perbadanan dengan pihak pelabur. Seperkara lagi ia juga bertugas merancang keperluan dan latihan kakitangan perbadanan dan anak syarikat. Ia juga berkewajipan menyediakan laporan tahunan serta membuat kerja-kerja perhubungan awam perbadanan.

6. Bahagian Pentadbiran/Perjawatan/Keselamatan

Dimaklumkan bahawa bahagian ini bertanggungjawab mengenai pentadbiran Perbadanan, tatatertib pejabat dan kakitangan, menyimpan fail, soal surat mesyuarat. Ia juga bertanggungjawab mengenai pengambilan dan pemberhentian, kenaikan pangkat dan gaji serta cuti, soal kebajikan pekerja dan sebagainya. Selain dari itu, ia menguruskan pembelian keperluan pejabat dan kelengkapan serta untuk menguruskan surat mesyuarat tender dan sebut harga oleh Perbadanan.

7. Bahagian Kewangan/Audit Dalam

Bahagian audit dalam ini berfungsi untuk mengodit kira-kira Perbadanan dan juga Syarikat Anak serta menyediakan laporan dan perakaunan dari masa ke semasa. Kewangan bertanggungjawab menguruskan kewangan perbadanan serta dilaburkan dalam syarikat anaknya.

8. Bahagian Pengurusan Syarikat Anak

Bahagian pengurusan Syarikat-syarikat Anak Perbadanan ini ditubuhkan untuk menjalankan dan menguruskan perniagaan Syarikat-syarikat Anak yang bergiat dalam bidang seperti pengangkutan, perlombongan, pembalakan, pembinaan, pelaburan, pertanian dan menguruskan harta. Boleh dikatakan Syarikat Anak ini bergiat dalam semua bidang

perniagaan. Dari penglibatan Perbadanan dalam Syarikat-syarikat Anak, Perbadanan menerima dividen sebagai sumber kewangannya dari keuntungan yang didapati dari penyertaan ekuiti perbadanan sebanyak lebih 50%.

Dijelaskan juga di sini bahawa tiap-tiap bahagian ini adalah di bawah perhatian dan pengurusan seorang pengurus yang bertanggungjawab secara langsung terhadap Timbalan Pengurus Besar. Dimaklumkan juga bahawa carta organisasi PKENJ ini telah beberapa kali mengalami perubahan demi perubahan dan rombakan-rombakan bagi tujuan melicinkan lagi perjalanan dan keteraturan pelaksanaan projek-projek demi menjamin kejayaan PKENJ.

Di samping pecahan bahagian-bahagian ini, PKENJ juga telah membentuk satu jawatankuasa penyelarasan teknikal. Fungsi jawatankuasa penyelarasan ini adalah bagi menjamin kelancaran dan juga bagi mengelakkan dari menghadapi sebarang kesulitan dalam usaha mendapatkan bekalan dan kemudahan dalam usaha-usaha pembangunan khususnya di kawasan-kawasan perindustrian yang dimajukan oleh Perbadanan sendiri. Oleh yang demikian, khidmat nasihat dari segi teknikal dan maklumat serta jaminan faedah awam dapat diperolehi.

Jawatankuasa teknikal tersebut adalah seperti berikut:

Jemaah Tender:

Pengerusi: Y.B. Setiausaha Kerajaan Negeri Johor

Ahli : Y.B. Pegawai Kewangan Negeri Johor dan Pengarah.

Jawatankuasa Penyelaras Teknikal:

Pengerusi: Pengarah Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor

Ahli-Ahli: Pengarah J.K.R.

Pengarah Perancang Bandar dan Kampung

Pengarah Tanah dan Galian Johor

Pengarah Jabatan Parit dan Taliair

Pengarah Talikom Kawasan Johor

Pegawai Kemajuan Negeri Johor

Pegawai Perubatan dan Kesihatan Johor

Pengurus Daerah, LLN

Jurutera Kerja Kanan, J.K.R.

Pengurus Besar Pelabuhan Johor

Jurutera Kanan, PKENJ.

Setiausaha: Pegawai Bahagian Harta dan Tanah.¹

Kemajuan dan kepentingan PKENJ yang semakin meningkat pada setiap tahun, telah juga membawa kepada keperluan tenaga kerja atau kakitangan yang lebih ramai. Pertambahan jumlah pegawai dan kakitangan Perbadanan dapat dilihat dalam lampiran yang memaparkan kedudukan pertambahan menurut setiap tahun dan gred jawatan.

2.6 Objektif-Objektif PKENJ

Selaras dengan pelancaran DEB, PKEN telah merangkakan dasar atau objektifnya yang selari dengan aspirasi dan matlamat DEB sendiri

¹ Sumber: Laporan Tahunan 1974: 12, Latihan Ilmiah Husin b. Haron.

yang bercita-cita untuk membasmi kemiskinan tanpa mengira kaum dan juga untuk menyusun semula masyarakat. Oleh itu PKENJ merangkakan 'corporate objectives'nya seperti berikut:

1. Menyusun Semula Masyarakat;
2. Membasmi Kemiskinan; dan
3. Membina sebuah organisasi yang teguh, berdaya maju dan berdikari.

2. Objektif untuk Membasmi Kemiskinan

Objektif ini diharapkan akan dapat dicapai dari strategi yang disusun dan dilaksanakan oleh Perbadanan iaitu:

1. Objektif Penyusunan Semula Masyarakat

- a. Strategi yang dirancang adalah dengan mendirikan sebuah organisasi yang teguh sebagai Agensi Amanah Kaum Bumiputera dengan tujuan untuk menghapuskan pengenalan kaum melalui fungsi ekonomi.
- b. Menceburkan diri sebagai pengasas untuk menggalak, membimbing dan menambah penglibatan Bumiputera di dalam lapangan-lapangan yang mana Perbadanan telah mempunyai kedudukan yang kukuh.
- c. Menyusun semula sektor perladangan, khasnya di peringkat Negeri Johor.
- d. Menambahkan lagi bilangan dan nilai hakmilik Bumiputera di dalam lapangan harta khasnya di kawasan bandar di Negeri Johor.

- e. Menambahkan lagi harta Perbadanan dengan tujuan mengseimbangkan agihan pemilikan harta antara kaum di dalam Negeri Johor.
- f. Melibatkan diri di dalam penyusunan semula sektor syarikat, Perkilangan, Pembinaan, Perkhidmatan, Pengangkutan yang bertujuan untuk membantu dalam pertambahan hakmilik dan penyertaan Bumiputera.

2. Objektif Untuk Membasmi Kemiskinan

Strategi yang dirancang untuk mencapai objektif ini ialah:

- a. Memajukan kawasan-kawasan yang dikenali pasti mengalami masalah masalah kelembapan perkembangan kegiatan ekonomi dengan aktiviti perindustrian, pertanian atau pembangunan harta yang menggunakan input-input bahan-bahan tempatan dan tenaga kerja.
- b. Membina rumah-rumah kos rendah khasnya di kawasan-kawasan bandar di dalam kawasan perindustrian bagi tujuan pekerja-pekerja berpendapatan rendah.

3. Objektif Membina Sebuah Organisasi Yang Teguh, Berdaya Maju dan Berdikari.

Di antara strategi yang dilaksanakan ialah:

- a. Menitikberatkan keuntungan di dalam semua aktiviti-aktiviti yang dijalankan.

- b. Menambahkan lagi harta-harta Perbadanan sebagai sumber modal untuk perkembangan Perbadanan seterusnya.
- c. Meningkatkan lagi daya penghasilan melalui cara-cara pengurusan yang baik di dalam semua segi kegiatan Perbadanan.
- d. Mengembangkan penglibatan Perbadanan di dalam syarikat-syarikatnya terutama di dalam aktiviti-aktiviti yang menguntungkan untuk menjadi jurusan perniagaan asas bagi perkembangan seterusnya.
- e. Mengujudkan rangkaian pertalian dan kerjasama antara Syarikat-Syarikat Perbadanan bagi tujuan untuk memaksimumkan pengeluaran sumber-sumber yang ada di dalam Perbadanan.

Bagi mencapai objektif-objektif PKENJ melalui strategi yang disusun rapi dan dilaksanakan, maka PKENJ melibatkan dan melaksanakan projek-projeknya yang dijangkakan akan membawa kejayaan dan pencapaian cita-cita PKENJ.

BAB III

PROJEK-PROJEK PKENJ

Dalam usaha mencapai matlamat DEB dan matlamat PKENJ serta negeri Johor amnya bagi menyumbang kepada pembangunan Negeri Johor, PKENJ telah melancarkan beberapa projek yang dapat dibahagikan kepada:

1. Projek-projek menyediakan infrastruktur yang terdiri dari:
 - a. Pembukaan kawasan perindustrian
 - b. Projek-projek perumahan
 - c. Projek-projek menyediakan ruang-ruang perniagaan.
2. Projek-projek pertanian yang terdiri dari:
 - a. Ladang-ladang yang dimiliki oleh Perbadanan.
 - b. Ladang-ladang lain yang dimajukan dan diuruskan oleh Perbadanan.
3. Projek-projek perdagangan dan perindustrian yang terdiri dari:
 - a. Syarikat-Syarikat Anak
 - b. Syarikat-Syarikat Sekutu.

Projek-projek ini disusun dan dirancang selaras dengan objektif-objektif PKENJ sebagaimana yang telah diterangkan dalam Bab II.

Selanjutnya di sini pengkaji akan menghuraikan tentang projek-projek yang dilaksanakan oleh PKENJ iaitu:

3.1 Projek-projek penyediaan infrastruktur

Usaha menjalankan projek-projek infrastruktur ini penting dalam membentuk potensi-potensi bagi negeri Johor untuk maju dan membangun dengan segala kemudahan yang diperlukan. Projek-projek ini dijangka akan dapat membantu pencapaian objektif pembangunan ekonomi serta matlamat DEB untuk mengimbangi pembangunan masyarakat dan negara.

Sesungguhnya usaha-usaha penyediaan infrastruktur disalurkan dengan tumpuan di kawasan tapak-tapak perindustrian. Ini termasuklah infrastruktur seperti bekalan air, tenaga elektrik, jalanraya, perhubungan talipon, pengangkutan, rumah-rumah bagi pekerja-pekerja dan sebagainya di mana PKENJ mendapat kerjasama pengurusan dan bantuan nasihat dari pihak-pihak jawatan kuasa teknikalnya seperti Talikom, LLN, J.K.R. dan sebagainya.

Di bawah projek-projek ini, PKENJ menyusun beberapa strategi bagi menjamin kemajuan perlaksanaannya iaitu dengan:

(1) Membuka Kawasan-kawasan Perindustrian

Ini merupakan projek penting PKENJ untuk membangunkan kawasan-kawasan perindustrian di seluruh Negeri Johor bagi menstabilkan pembangunan ekonomi supaya tidak menumpukan pembangunan dan aktiviti ekonomi di satu-satu tempat atau di pusat bandar saja.

Dewasa ini kedapatan 7 buah kawasan projek perindustrian yang diusahakan oleh PKENJ di seluruh Negeri Johor iaitu:

- a. Kawasan perindustrian Pasir Gudang
- b. Kawasan perindustrian Tanjung Agas
- c. Kawasan perdagangan bebas Senai
- d. Kawasan perindustrian Segamat
- e. Kawasan perindustrian Sri Gading
- f. Kawasan perindustrian Parit Raja
- g. Kawasan perindustrian Tongkang Pecah

Usaha-usaha pembukaan kawasan-kawasan perindustrian ini dijalankan secara berperingkat-peringkat. Melalui projek-projek pembukaan kawasan-kawasan perindustrian, Perbadanan melibatkan usaha-usaha menyalurkan pembangunan infrastruktur dengan tumpuan di kawasan-kawasan perindustrian. Ini termasuklah menyediakan bekalan air, tenaga elektrik, jalanraya, perhubungan dan pengangkutan, penempatan bagi pekerja-pekerja dan ini adalah sebagai strategi bagi tujuan mencapai matlamat-matlamat tertentu, di antaranya ialah:

- i. Menggalakkan pertumbuhan sektor perindustrian yang lebih pesat di Negeri Johor.
- ii. Memberi sumbangan terhadap perkembangan sektor pembuatan yang kemas dan mengseimbangkan pembangunan perindustrian di seluruh negeri.
- iii. Menambahkan peluang-peluang pekerjaan dan pendapatan.¹

¹ Laporan Tahunan 1980, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor, MCC Creative Design, J.Bahru (1980), m.s. 21.

Dari matlamat strategi ini, jelas akan kepentingan pelaksanaan projek-projek ini bagi menarik perhatian dan menggalakkan kemasukan pelabur-pelabur asing dan tempatan. Ini adalah bagi tujuan menggalakkan mereka untuk melabur dan membina kilang-kilang yang dijangka akan dapat menawarkan peluang-peluang pekerjaan kepada rakyat Negeri Johor dan kepada peningkatan hasil pengeluaran Negeri Johor dalam sektor perindustrian.

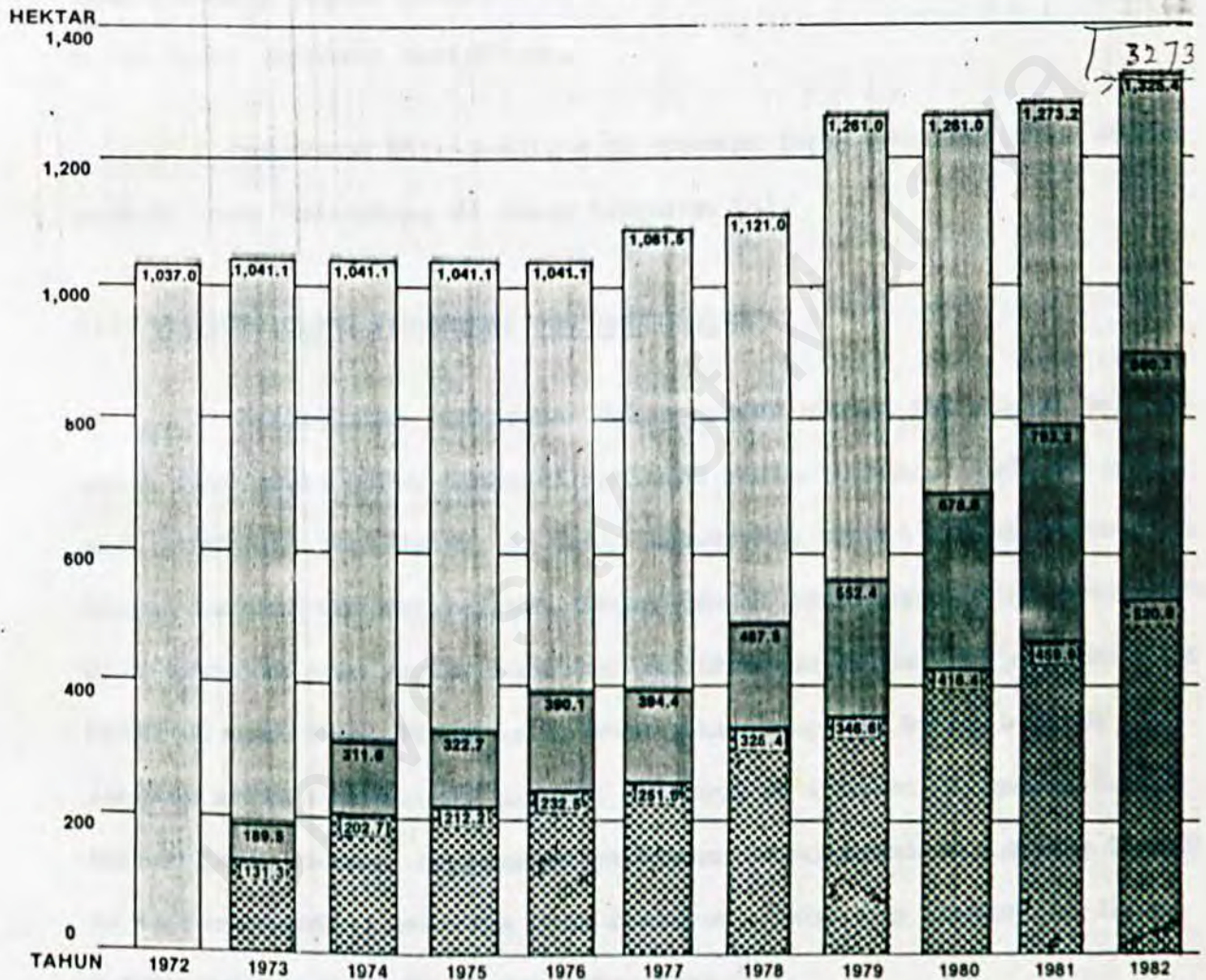
Dengan pembukaan kawasan perindustrian sebagaimana yang dirancang dan disusun kemas di bawah pengawasan PKENJ, maka PKENJ mengharapkan rakyat di seluruh Negeri Johor dapat menikmati hasil pembangunan ekonomi.

Keberkesanan penarikan pelabur-pelabur dan kemajuan projek penyediaan infrastruktur di tapak-tapak perindustrian jelas dapat dilihat dari kepesatan luas kawasan yang dimajukan dan jumlah permohonan pelabur-pelabur untuk mendapatkan peluang dan tapak seperti yang dapat dilihat dari perbandingan kemajuan tahun-tahun di Rajah (3.1) berikut.

Kemajuan yang sihat dalam usaha pembukaan kawasan perindustrian dan penggalakkan kemasukan pelabur-pelabur membawa kepada berbagai perkembangan bagi jenis perkilangan yang ujud. Aktiviti perkilangan yang dijalankan di kawasan perindustrian ini meliputi jenis yang ringan dan juga berat.

Kegiatan perkilangan ini akan membawa kepada penambahan pengeluaran negara dan juga pendapatan negara, khusus dalam per-

Rajah (3.1)

KAWASAN PERINDUSTRIAN PKENJ (1972-1982)

- Belum Dimajukan (hektar)
- Dimajukan (hektar)
- Dijual (hektar)

Sumber: Laporan Tahunan 1982 PKENJ.

dagangan eksport barang-barang dari sektor pembuatan. Ini bererti akan menambah tukaran matawang luar negeri.

Di samping itu juga, ia akan memberi peluang-peluang pekerjaan untuk penduduk negara ini, khusus penduduk Negeri Johor. Dengan ini ia akan membantu kepada peningkatan pendapatan dan mengurangkan pengangguran dalam usaha membasmi kemiskinan.

Kedudukan kilang-kilang di kawasan tapak perindustrian adalah seperti yang terkandung di dalam Lampiran (4).

(2) Projek-Projek Perumahan dan Perkedaian

Penglibatan perbadanan dalam sektor binaan ini adalah sebagai salah satu usaha untuk mencapai matlamat sosio-ekonomi. Pada peringkat awal penubuhan perbadanan, ia lebih menumpukan kepada projek perkedaian dengan membina dan menyediakan tempat-tempat perniagaan untuk Bumiputera. Jika ditinjau akan perancangan dan pelaksanaan projek-projek pembinaan PKENJ di awal 70an, PKENJ telah mendirikan kompleks membeli-belah yang lengkap serta ruang-ruang pejabat setinggi 26 tingkat di tengah-tengah bandar Johor Bahru;¹ menyiapkan pembinaan kedai-kedai di Kampung Contoh Pesta Pembangunan, beberapa buah restoran, kedai dua tingkat di Jalan Datuk Jaafar, Johor Bahru dan sebagainya.²

¹ Kompleks Tun Abdul Razak terletak di Jalan Ah Fook, Johor Bahru.

² Laporan Tahunan 1975 Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor, Wong Brothers Photolitho Press, J. Bahru, 1975: 28.

(a) Perumahan:

Projek-projek perumahan awam Perbadanan mula dilaksanakan pada tahun 1974. Tujuan PKENJ melibatkan diri dalam projek-projek perumahan adalah atas kesedaran perlunya penyediaan rumah-rumah bagi memenuhi permintaan yang semakin meningkat. PKENJ juga menetapkan polisinya dalam pembinaan rumah-rumah kos rendah khusus bagi mereka yang berpendapatan rendah dan juga pekerja-pekerja kilang di kawasan perindustrian.

Rumah-rumah yang dibina ini terdiri dari berbagai jenis rumah seperti rumah kayu setingkat atau teres, rumah batu teres setingkat, rumah pangsa dan langkah terakhir perbadanan ialah membina rumah pasang-siap. Rumah-rumah ini sama ada akan disewakan atau dijual terus kepada pembeli.

Dalam tempoh setahun bermulanya perlaksanaan projek pembinaan perumahan iaitu pada tahun 1975, PKENJ berjaya melaksanakan sebanyak tiga buah projek perumahan¹ iaitu:

1. Kompleks Perumahan Angkatan Tentera Pandan	886 unit
2. Kompleks Perumahan Pekerja Tampoi	1000 unit
3. Kompleks Perumahan Pekerja Pasir Gudang	1000 unit

¹Laporan Tahunan 1975, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor, Wong Brothers, rujuk m.s. 47 (1975).

Sehingga akhir 1980, Perbadanan telah berjaya menyiapkan 6 buah projek perumahan awam dengan belanja sebanyak \$28 juta. Ia meliputi 2,893 unit rumah yang telah siap, sementara sejumlah 1,045 unit rumah masih sedang dalam pembinaan. Projek-projek pembinaan perumahan ini diteruskan dengan perancangan bagi membina dan menyiapkan sebanyak 3,184 unit rumah lagi. Pencapaian projek-projek perumahan PKENJ boleh dilihat dari Rajah (3.2).

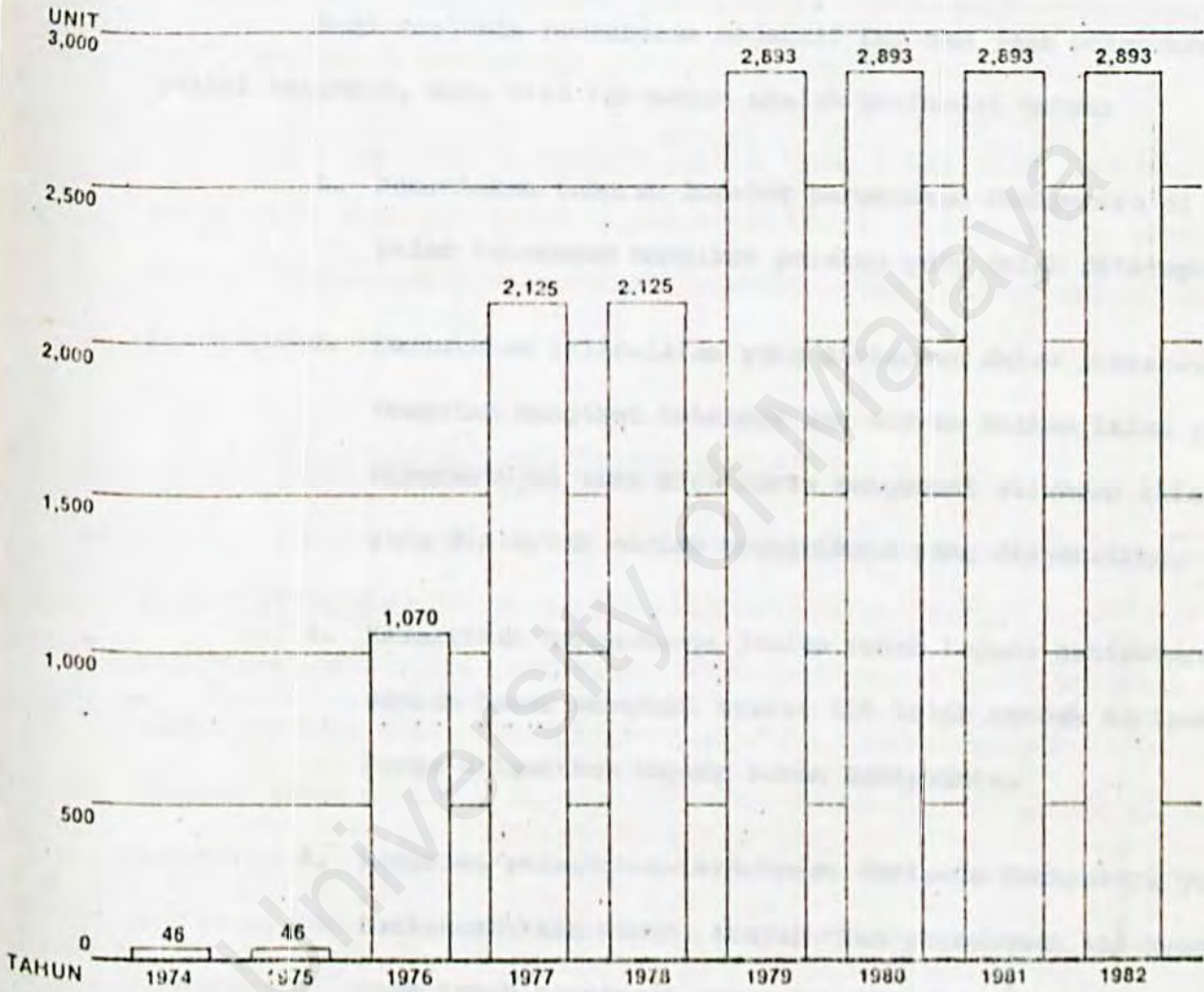
Di samping menetapkan dasarnya bagi membina rumah-rumah kos rendah, Perbadanan juga bergiat dalam melabur di dalam beberapa buah syarikat pemaju perumahan swasta yang membina rumah-rumah kos sederhana dan mahal yang diusahakan oleh Syarikat Anak atau Syarikat Sekutu. Sehingga akhir 1980, kedapatan sebuah Syarikat Anak 100% milik Perbadanan iaitu Syarikat Pembinaan Johor Bhd. dan 3 buah Syarikat Sekutu iaitu Perusahaan Pasir Pelangi Sdn. Bhd., Taman Bentara Timur Sdn. Bhd, dan Saujana Development Bhd. terlibat dalam pembinaan rumah-rumah kos sederhana dan mahal.

Sesuai dengan aspirasi DEB dalam usaha mengatasi masalah ketidakseimbangan dalam pemilikan harta, PKENJ telah menubuhkan satu badan yang dikenali sebagai Biro Perumahan.

Biro Perumahan:

Biro perumahan ditubuhkan bagi memastikan pelancaran polisi perumahan oleh Kerajaan Negeri Johor pada Julai 1975. Menurut polisi tersebut, kerajaan mengenakan sekurang-kurangnya 30% daripada jumlah

Rajah (3.2)

PROJEK-PROJEK PERUMAHAN PKNJ SIAP DIBINA (1974-1982)

Sumber: Laporan Tahunan 1982, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor.

unit jenis rumah yang dibina oleh pemaju perumahan swasta di Johor diperuntukkan kepada Bumiputera dengan harga potongan 15% lebih rendah berbanding dengan harga yang ditawarkan kepada bukan Bumiputera.

Bagi menjamin pencapaian objektif DEB dan juga pelancaran polisi tersebut, maka Biro Perumahan adalah berfungsi untuk:

1. Menentukan taburan lot-lot perumtukan Bumiputera di dalam pelan tatasusun mengikut peratus yang telah ditetapkan.
2. Menentukan iklan-iklan yang disiarkan dalam akhbar-akhbar tempatan mengikut kehendak dan ukuran muatan iklan yang dipersetujui oleh Biro serta mengawasi bilangan iklan yang disiarkan adalah sebagaimana yang disyaratkan.
3. Memastikan harga-harga jualan rumah kepada Bumiputera adalah benar mematuhi syarat 15% lebih rendah daripada harga ditawarkan kepada bukan Bumiputera.
4. Menerima permohonan-permohonan daripada Bumiputera yang berkehendakkan rumah, menyalurkan permohonan ini kepada tuan tanah rancangan perumahan tersebut.¹

Hasil dari pengurusan Biro Perumahan dalam aspek perumahan, maka secara langsung telah dapat dikesan perubahan dalam permintaan

¹ Sumber: Berita PKENJ, Bil.4/82 : 7, Ogos-Sept. 82.

rumah-rumah oleh Bumiputera. Didapati bahawa permintaan bagi rumah adalah semakin meningkat khususnya bagi projek-projek di sekitar kawasan lingkungan 10 batu dari bandar Johor Bahru. Perubahan ini berlaku secara mendadak sejak pihak kerajaan meminda sekim gaji dan kemudahan pinjaman bagi kakitangan kerajaan.

Namun begitu, sesuatu masalah yang tidak dapat dielakkan serta tidak dikawal oleh kerajaan ialah kenaikan harga-harga rumah tersebut. Dinyatakan bahawa purata kenaikan harga setahun adalah pada kadar minima 30%.

(b) Perkedaian/Pusat Membeli-belah

Seperti yang telah dinyatakan lebih awal lagi, projek pembinaan perkedaian dan pusat membeli-belah telah bermula sejak awal penubuhan PKENJ yakni pada tahun 1973. Perbadanan turut terlibat dalam aktiviti menyediakan tapak perniagaan kepada Bumiputera sebagai langkah mencapai matlamat objektif sosio-ekonomi. Ini adalah kerana memandangkan rata-rata masyarakat Melayu adalah di bawah garis kemiskinan dan perlu ada suatu usaha bagi menggalakkan penyertaan Bumiputera khususnya di bidang perniagaan.

Perbadanan membina ruang-ruang perniagaan di beberapa tempat di seluruh Negeri Johor. Ruang-ruang niaga/kedai ini akan disewakan ataupun dijual kepada Bumiputera setelah 3 tahun perniagaan mereka berjalan dengan lancar.

Di sini, selain dari menyediakan tapak-tapak dan ruang-ruang perniagaan, bantuan subsidi dalam bentuk potongan sewa sebanyak 30% selama 3 tahun diberi sehingga akhir 1980. Selepas tamat tahun 1980, potongan dikurangkan sebanyak 15%. Dengan langkah ini, Perbadanan bukan sahaja dapat memberi kemudahan, ia juga dapat memainkan peranan penting dalam menggalakkan dan membimbing kemunculan golongan peniaga dan usahawan Bumiputera. Usaha-usaha ini juga dapat membantu ke arah mencapai matlamat membasmi kemiskinan sebagaimana matlamat DEB dan juga negara.

Bagi melihat kemajuan yang dicapai oleh PKENJ dalam sektor perkedaian didapati bahawa sehingga tahun 1973 kedapatan hanya 10 buah kedai-kedai di Kampung Contoh Pesta Pembangunan dan sebuah restoran rakyat di Johor Bahru yang berjaya disiapkan, manakala sebuah projek bagi menyiapkan 5 buah kedai dua tingkat di Jalan Datuk Jaafar, Johor Bahru sedang dalam proses pembinaan.

Projek-projek perkedaian Perbadanan semakin bertambah di mana didapati sehingga akhir 1980, sebanyak 13 buah projek telah berjaya disiapkan dan 6 buah projek dalam program pembinaan dan kedapatan 3 projek yang masih lagi dalam perancangan untuk pelaksanaan. Ini dapat dilihat dari Rajah (3.3) di bawah.

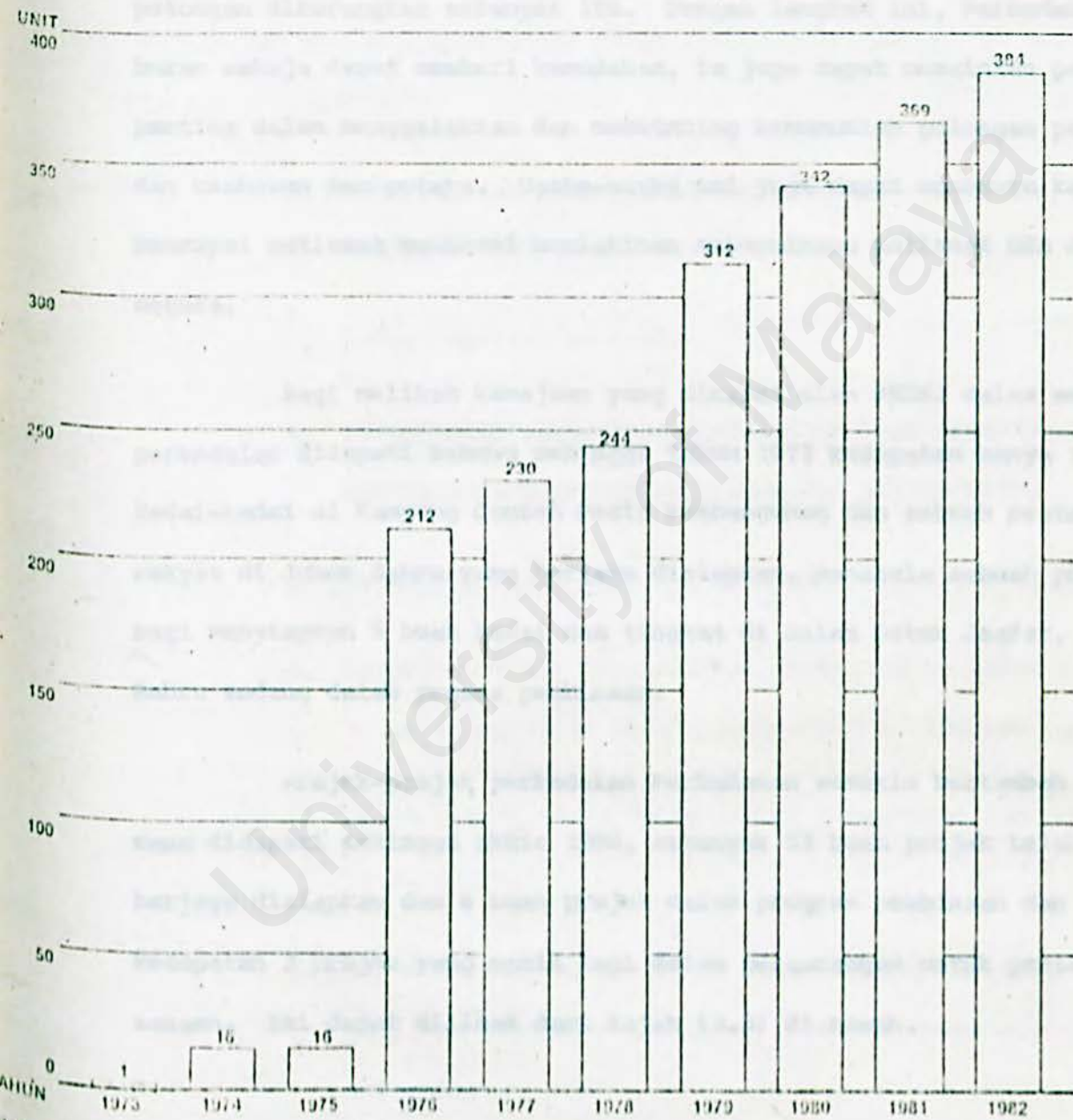
Di sini, selain dari menyediakan tapak-tapak dan ruang-ruang perniagaan, bantuan subsidi dalam bentuk potongan sewa sebanyak 30% selama 3 tahun diberi sehingga akhir 1980. Selepas tamat tahun 1980, potongan dikurangkan sebanyak 15%. Dengan langkah ini, Perbadanan bukan sahaja dapat memberi kemudahan, ia juga dapat memainkan peranan penting dalam menggalakkan dan membimbing kemunculan golongan peniaga dan usahawan Bumiputera. Usaha-usaha ini juga dapat membantu ke arah mencapai matlamat membasmi kemiskinan sebagaimana matlamat DEB dan juga negara.

Bagi melihat kemajuan yang dicapai oleh PKENJ dalam sektor perkedaian didapati bahawa sehingga tahun 1973 kedapatan hanya 10 buah kedai-kedai di Kampung Contoh Pesta Pembangunan dan sebuah restoran rakyat di Johor Bahru yang berjaya disiapkan, manakala sebuah projek bagi menyiapkan 5 buah kedai dua tingkat di Jalan Datuk Jaafar, Johor Bahru sedang dalam proses pembinaan.

Projek-projek perkedaian Perbadanan semakin bertambah di mana didapati sehingga akhir 1980, sebanyak 13 buah projek telah berjaya disiapkan dan 6 buah projek dalam program pembinaan dan kedapatan 3 projek yang masih lagi dalam perancangan untuk pelaksanaan. Ini dapat dilihat dari Rajah (3.3) di bawah.

¹ Untuk projek-projek perkedaian dan pembangunan lain-lain oleh PKENJ (1980) 8-9-1.

Rajah (3.3)

PROJEK-PROJEK PERKEDAAN KRENI SIAP DIBINA (1973-1982)

Sumber: Laporan Tahunan 1982, Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor.

3.2 Menjalankan Projek-Projek Pertanian

Aktiviti pertanian adalah penting memandangkan ekonomi negeri dan negara adalah berasaskan kepada pertanian (afro-base). Tujuan dan matlamat Perbadanan dalam menyusun projek-projek pertanian ini adalah:

- a. Menambah dan meninggikan hakmilik dan penyertaan Bumiputera dalam bidang tersebut.
- b. Mempelbagaikan pertanian.
- c. Menjalankan perusahaan perkilangan bagi mengeluarkan barang-barang pertanian - siap dan separa-siap.
- d. Memasarkan barang-barang keluaran pertanian.
- e. Mempelopori dan menggalakkan integrasi ke hadapan dan ke belakang dalam bidang perusahaan berasaskan pertanian.
- f. Melatih Bumiputera dalam bidang pengurusan dan perusahaan perkilangan.
- g. Menambah peluang pekerjaan dalam bidang ini serta menyediakan kemudahan-kemudahan seperti perumahan dan sebagainya.
- h. Pelaburan dalam projek pertanian adalah merupakan pelaburan yang akan memberi keuntungan.¹

¹Sumber: Projek-projek Pembukaan dan Pengurusan Ladang oleh PKENJ (1980) m.s.1.

Penglibatan Perbadanan dalam sektor pertanian ini bermula sejak kuatkuasa penubuhan PKENJ lagi. Perbadanan telah bertindak membeli beberapa kawasan pertanian yang ditanami dengan getah dan kelapa sawit seluas 3,323 ekar.¹

Penglibatan PKENJ dalam sektor perladangan secara 'commercial' ini berlaku dalam dua cara:

- a. Mengendalikan ladang-ladang milik sendiri.
- b. PKENJ bertindak sebagai pemaju dan pengurus (development and management agency) kepada ladang-ladang bagi pihak-pihak lain. Di sini melibatkan ladang-ladang Syarikat-syarikat Sekutu dan pihak-pihak lain.

Untuk mendapatkan pengurusan yang cekap dan memberi pengalaman kepada eksekutif-eksekutif Bumiputera di bidang perladangan, Perbadanan telah menubuhkan sebuah syarikat iaitu Johor Estates Agency Sdn. Bhd. bagi menguruskan ladang-ladang perbadanan dan juga ladang-ladang pihak lain. Tetapi mulai 1980, kesemua ladang-ladang ini diambil-alih dan diuruskan pula oleh Eastern Plantation Agency Sdn. Bhd. (EPA), EPA adalah merupakan salah satu Syarikat Anak PKENJ yang sememangnya cekap dalam pengurusan ladang.

¹ Ladang awal yang dibeli oleh PKENJ tersebut ialah Ladang Tebrau.

(a) Ladang-Ladang Milik Perbadanan

Perbadanan memulakan projek pembukaan ladang-ladang pertanian sejak awal penubuhannya lagi dengan membuka kawasan seluas 36,000 ekar di tujuh kawasan di Negeri Johor. Dari keluasan yang sedemikian, Perbadanan menanam getah seluas 5,771 ekar, ubi kayu 10,000 ekar, dan selebihnya kelapa sawit.

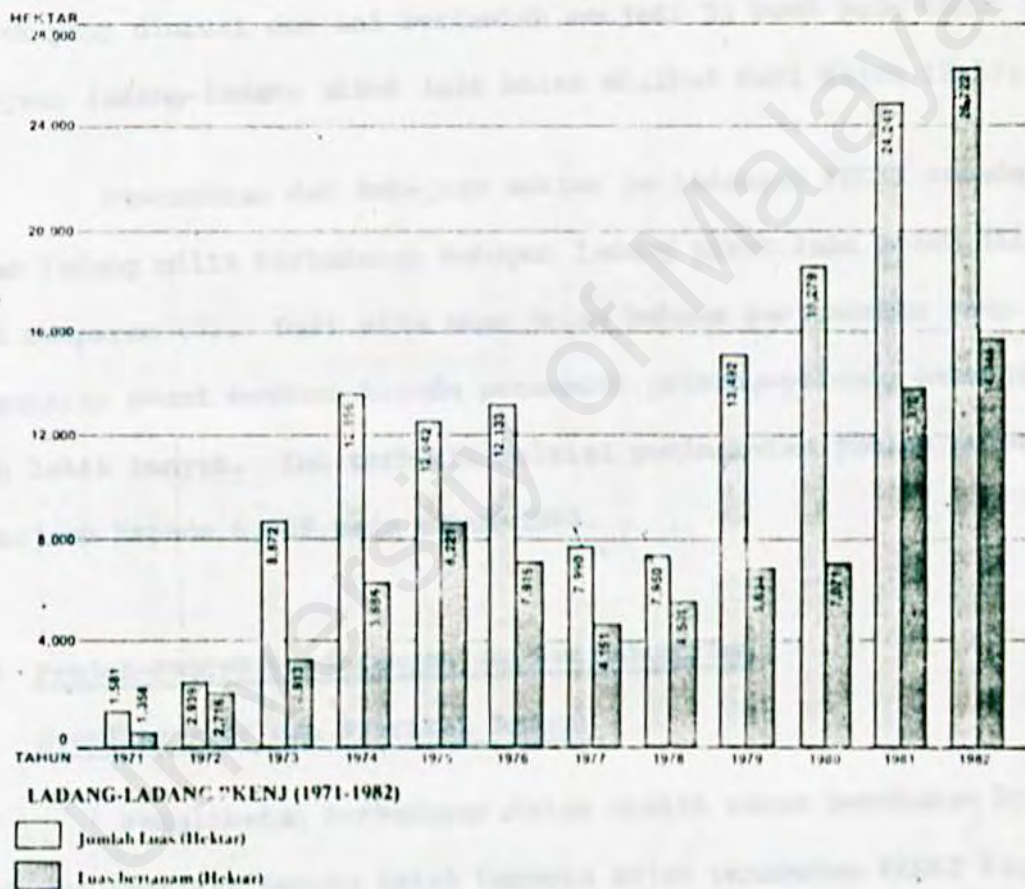
Tahun demi tahun, PKENJ berjaya menambahkan bilangan ladang-ladang yang dibuka. Di peringkat awal ini dan sehingga tahun 1973, sebanyak 6 buah ladang dibuka. Bilangan ini terus bertambah pada tahun-tahun berikutnya. Contohnya pada tahun 1975, jumlah ladang milik Perbadanan ialah 5 buah dan pada tahun 1980, Perbadanan mempunyai 7 buah ladang. Pertambahan luas pembukaan ladang oleh PKENJ dapat dilihat dari Rajah (3.4) di bawah.

Diteliti dari data dan laporan kemajuan perladangan PKENJ, didapati bahawa pertumbuhan kawasan keluasan ladang milik Perbadanan bagi tempoh RM 2 adalah sebanyak 25.3% sementara bagi RMT ialah 10.9%. Secara keseluruhan tempoh 10 tahun, pertumbuhan keluasan ladang adalah 18.7% setahun.

(b) Ladang-Ladang Pihak Lain

Bagi ladang-ladang di bawah pengurusan Perbadanan, PKENJ menolong memajukan tanah-tanah tersebut. Ladang-ladang pihak lain ini termasuklah ladang-ladang yang dimiliki oleh Syarikat Sekutu dan Kumpulan Bumiputera yang diperuntukan tanah-tanah oleh Kerajaan.

Rajah (3.4)

Sumber: Laporan Tahunan 1982 P.KENJ.

Dalam tahun 1980 PKENJ menguruskan seluar 54,483.88 ekar ladang kepunyaan pihak-pihak lain. Menurut laporan pencapaian bagi RMD, adalah 51.1% dan RMT pula sebanyak 3.7%. Bagi tempoh 10 tahun, pertumbuhan adalah sebanyak 27.8% setahun. Di antara hasil yang dikeluarkan dari ladang-ladang ini ialah kelapa sawit, getah dan koko. Perkembangan ini dapat dilihat di mana pada tahun 1973 hanya tiga buah projek yang diurus dan ini bertambah menjadi 11 buah pada tahun 1980. Kemajuan ladang-ladang pihak lain boleh dilihat dari Rajah (3.5).

Pencapaian dan kemajuan sektor perladangan PKENJ samada dalam ladang milik Perbadanan mahupun ladang pihak lain boleh dilihat dari Lampiran (7). Dari situ akan jelas bahawa pertambahan yang sedemikian pesat membawa kepada penawaran peluang-peluang pekerjaan yang lebih banyak. Ini terbukti melalui peningkatan jumlah peluang pekerjaan kepada 6,889 pada tahun 1982.

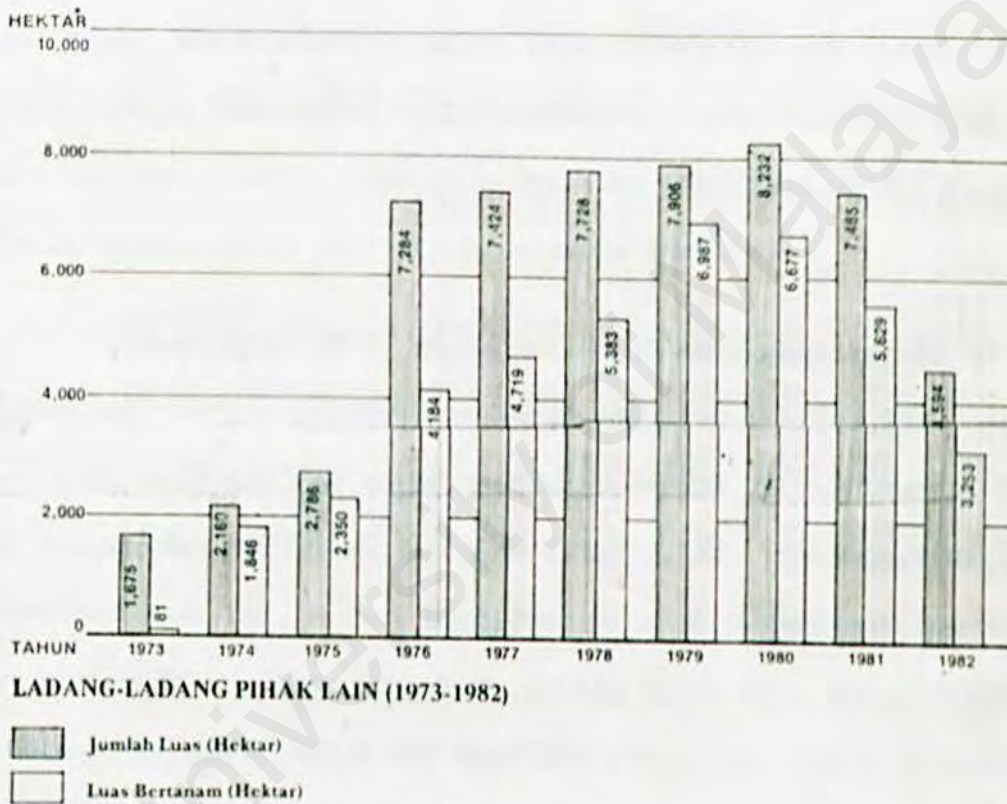
3.3 Projek-Projek Perdagangan dan Perindustrian

Syarikat Anak dan Syarikat Sekutu

Penglibatan Perbadanan dalam ekuiti saham penubuhan Syarikat Anak dan Syarikat Sekutu telah bermula sejak penubuhan PKENJ lagi. Langkah ini disusun atas kesedaran untuk mencapai matlamat-matlamat utama iaitu:

- a. Matlamat Perbadanan - bagi membina pusat keuntungan melalui pelaburan.

Rajah (3.5)

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982.

2. Syarikat-Syarikat Bekang

Dalam Syarikat-Syarikat Bekang, PKENJ memegang sebilangan saham antara 10-100. Aktiviti-aktiviti Syarikat Bekang meliputi bidang

- b. Matlamat DEB - bagi menambahkan harta dan aktiviti ekonomi Bumiputera untuk mencapai sekurang-kurangnya 30% sebelum tahun 1990.

1. Syarikat Anak

Merupakan syarikat-syarikat di mana Perbadanan mempunyai ekuiti saham sebanyak 51% - 100%. Pada peringkat awal penubuhan PKENJ dan RM2 (1971), Perbadanan hanya mempunyai 2 buah Syarikat Anak iaitu United Stainless Steel Industries (M) Bhd. dan Syarikat Kilang Air Batu Perintis dengan modal penyertaan sebanyak \$400,000.

Dalam tahun 1975, angka ini telah bertambah kepada 13 buah syarikat anak dengan peningkatan modal sebanyak \$49,501,119. Dalam tahun 1979, bilangan ini terus meningkat kepada 22 Syarikat Anak dengan modal penyertaan bertambah sebanyak \$11,771,530. Malangnya daripada 22 Syarikat Anak ini, 4 buah daripadanya telah memberhentikan operasinya iaitu Kilang Tepung Ikan Sdn. Bhd., Pulau Nenas Sdn. Bhd., Johor Toys Sdn. Bhd., dan Johor Hotel And Catering Sdn. Bhd. Lewat tempoh itu juga kedapatan sebanyak 3 buah Syarikat Anak yang masih belum beroperasi iaitu Lombong Sebina, Syarikat Pepper Traders dan Ceracrete Johor Sdn. Bhd.

Angka ini masih terus kekal hingga sekarang. Ini dapat dilihat di Lampiran (5).

2. Syarikat-Syarikat Sekutu

Dalam Syarikat-Syarikat Sekutu, PKENJ memegang equiti saham antara 10-14%. Aktiviti-aktiviti Syarikat Sekutu meliputi bidang

pengurusan, perlombongan, pembinaan, perusahaan yang berasaskan pertanian, perkilangan dan lain-lain.

Pada tahun 1972, modal penyertaan Perbadanan adalah sebanyak \$95,000 telah dilaburkan dalam sebuah Syarikat Sekutu iaitu Syarikat Johor Silika. Menjelang RMT, modal penyertaan bertambah dengan banyaknya iaitu \$58,639,888 pada tahun 1979. Berbanding dengan tahun 1975, ia hanya berjaya meningkat sebanyak \$11,300,000. Dengan ini, kadar pertambahannya bolehlah dikatakan sangat menggalakkan. Begitu juga dengan penglibatannya dalam saham tersiar harga.

Jelas di sini, bilangan Syarikat-Syarikat Sekutu yang dilaburi oleh PKENJ telah bertambah dari 9 buah syarikat pada tahun 1975 kepada 14 buah pada tahun 1979. Angka ini terus stabil bagi tahun 1982 di mana bilangan Syarikat Sekutu adalah tetap 14. Purata pelaburan PKENJ adalah 151% setahun dalam RMD dan meningkat 40% dalam RMT.¹

Menurut data terakhir, sehingga akhir tahun 1982 jumlah pelaburan PKENJ dalam Syarikat Sekutu dan Syarikat Anak adalah sebanyak \$171.61 juta (tidak termasuk pendahuluan dan pinjaman) dan pelaburan dalam saham tersiar harga pula adalah sebanyak \$42.36 juta.

Ini bermakna dengan pelaburan sebanyak itu, Perbadanan dapat mencapai matlamat membina pusat keuntungan. Ini adalah kerana PKENJ

¹ Sumber: Kajian Semula DEB dalam tempoh 10 tahun, 1970-1983, PKENJ.

memperolehi dividen sebanyak \$10.58 juta dalam tempoh tahun tersebut. Angka ini merupakan 41.5% daripada sumber pendapatan operasi PKENJ dalam tahun 1983.¹

Kedudukan kemajuan pelaburan PKENJ dalam Syarikat Sekutu boleh dilihat dari Lampiran (2).

Di antara kegiatan-kegiatan yang dijalankan oleh Syarikat Anak dan Syarikat Sekutu ialah:

(a) Projek-Projek Pembalakan

Selain dari projek-projek pertanian, perbadanan juga menceburi di dalam projek pembalakan. Proses pengeluaran kayu-kayan oleh PKENJ meliputi kerja-kerja pengendalian pengeluaran kayu-kayan dari kawasan seluas 96,416 ekar di seluruh Negeri Johor. Tugas ini sebenarnya adalah diarahkan oleh Kerajaan Negeri Johor dan projek pembalakan PKENJ ini dikendalikan oleh Syarikat Anak Perbadanan. Di antara peranan yang dimainkan oleh Anak Syarikat ialah mengeluarkan, memproses dan memasarkan kayu-kayan yang bermutu dari kawasan-kawasan yang ditebas-tebang dan dibakar sebelum kawasan itu diserahkan untuk dimaju bagi dijadikan kawasan-kawasan pertanian oleh badan-badan seperti FELDA, KEJORA, MARDI, Perbadanan sendiri atau lain-lain badan. Lain-lain proses yang terlibat termasuklah memproses, mengering dan mengawitnya serta mendirikan kilang-kilang memproses.

¹ Sumber: Laporan Tahunan (1982) PKENJ.

PEMBASTIKAN
JABATAN ANTHROPOLOGI DAN SOSIOLOGI

Pada awal penubuhannya (1973), PKENJ menjalankan usaha pembalakan ini melalui Syarikat Anaknya, iaitu:

1. Sindora Berhad yang dimodali bersama oleh PKENJ (55%), KEJURA (20%) dan Syarikat C.O.O. dan COGEI dari Perancis (25%). Bagi membalak di kawasan seluas 92,000 ekar di Johor Tenggara dengan tenaga kerja seramai 131 orang.
2. Sunagi Mas Sdn. Bhd. yang dimodali oleh PKENJ (51%) dan Bumiputera (49%) bagi membalak kawasan seluas 15,000 ekar. Sehingga akhir 1973, seluas 924 telah diusahakan di sekitar kawasan Kahang Barat dan berjaya menghasilkan 6 peluang pekerjaan sahaja.

Dilihat pula pada tahun 1980, projek-projek pembalakan PKENJ hanya diusahakan oleh Sindora Berhad sahaja.

(b) Pelaburan

Dalam usaha menyusun strategi untuk mempercepatkan pemindahan saham-saham kepada kaum Bumiputera dan juga untuk menyalurkan modal Bumiputera bagi menyertai dalam projek-projek dan syarikat-syarikat swasta yang telah maju serta menguntungkan, Perbadanan telah menubuhkan Pelaburan Johor Bhd.

Pelaburan Johor Berhad merupakan Syarikat Anak yang telah ditubuhkan pada 17.10.77 dengan equiti saham PKENJ sebanyak 100%. Pelaburan Johor Berhad ini diberi tugas khas bagi menguruskan penjualan

unit-unit saham Tabung Pelaburan Johor kepada Bumiputera. Skim Tabung Pelaburan Johor ini telah bermula sejak bulan February 1979. Penubuhannya adalah atas dasar atau tujuan untuk menggalakkan Bumiputera membeli dan memiliki saham.

Hasil dari temubual, didapati bahawa sambutan yang diterima dari kalangan masyarakat pada peringkat awalnya adalah sangat dingin. Ini mungkin disebabkan oleh beberapa masalah yang wujud. Walau bagaimanapun sikap masyarakat semakin berubah dan lebih memahami cara pembelian saham. Sambutan yang diberikan oleh masyarakat sekarang adalah semakin menggalakkan.

Perubahan ini jelas di mana sehingga akhir 1977, Tabung Pelaburan Johor mempunyai 3,000,000 unit saham di mana 818,847 unit dipegang oleh Bumiputera dan yang selebihnya dipegang oleh Perbadanan. Dengan pelancaran Tabung Pelaburan Kedua pada bulan Jun 1980 yang berjaya mendapat sambutan yang menggalakkan, maka syarikat ini dapat menambahkan pelaburannya dalam syarikat-syarikat swasta iaitu daripada 6 buah syarikat pada tahun 1979 kepada 17 buah syarikat pada akhir 1980.¹

Pada tahun 1980, projek-projek pembalakan oleh Syarikat Anak hanya dikendalikan oleh Sindora Berhad sahaja kerana kawasan dan projek pembalakan yang terhad. Sebaliknya apabila kawasan pembalakan seluas

¹ Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1977 dan 1980, PKENJ.

6,636 ekar di Kambau dan 3,858 di Buluh Kasap, Segamat telah ditawarkan maka PKENJ menyerahkan kepada pemborong Bumiputera. Malangnya, usaha pembalakan ini masih belum dapat diusahakan pada tahun tersebut.

(c) Perlombongan

Johor telah turut menghasilkan hasil perlombongannya. Pada peringkat awal penubuhan PKENJ, usaha perlombongan kuari diusahakan oleh Pulau Nenas Sdn. Bhd. iaitu pengeluaran dan penjualan batu-batu dengan pasaran utamanya Singapura.

Menjelang akhir 1980, Perbadanan telah mempunyai 5 buah lombong terletak di Kota Tinggi. 3 daripadanya diusahakan oleh kontraktor. Di sini Perbadanan hanya menerima 'tribute' sebanyak 12% daripada nilai pengeluarannya. Manakala 2 buah lombong lagi diusahakan secara usahasama antara Syarikat Muntahah Tin Sdn. Bhd., sebuah syarikat usahasama antara Seng Mining (49%), PKENJ (40%) dan Bumiputera (11%).

Walau bagaimanapun, keuntungan dari kegiatan perlombongan bijih timah ini tidaklah meningkat setiap tahun akibat masalah harga di pasaran dunia yang tidak tetap. Pendapatan yang dicapai pada tahun 1980 ialah \$319,699. Jika dibanding dengan keuntungan tahun sebelumnya iaitu 1979 adalah \$556,883 jelas menunjukkan kemerosotannya.

Meskipun demikian, usaha perlombongan tetap dijalankan oleh PKENJ.

3.4 Projek-Projek Lain oleh Perbadanan

Walaupun secara keseluruhannya dapat dikatakan penumpuan projek-projek Perbadanan adalah kepada projek-projek yang berasaskan keuntungan. PKENJ juga ada menjalankan kegiatan yang tidak berasaskan keuntungan. Kegiatan-kegiatan tersebut sebenarnya adalah bertujuan untuk membantu perkembangan sosio-ekonomi rakyat negeri. Di samping itu, ia juga bertujuan bagi membantu agensi-agensi kerajaan yang lain melalui khidmat teknik. Kegiatan-kegiatan lain PKENJ adalah:

1. Pembinaan sekolah agama, rumah guru agama dan rumah pegawai serta kakitangan mesjid di seluruh Negeri Johor.
2. Rancangan pembangunan eksekutif.
3. Sekim pinjaman tabung pelaburan Johor.
4. Biro Perumahan Bumiputera.
5. Pusat Penjaja Kecil.

1. Pembinaan Sekolah Agama oleh PKENJ

Salah satu dari aktiviti sosial yang dijalankan oleh PKENJ ialah membina sekolah agama, rumah guru agama dan rumah pegawai serta kakitangan mesjid di seluruh Negeri Johor. Kegiatan ini adalah bagi memberi kemudahan pelajaran kepada rakyat dan juga bagi mengurangkan beban dan mempercepatkan rancangan pembinaan sekolah oleh Kerajaan.

Sumber: Ke arah Pencapaian Nasional 1990, PKENJ 1983.

Pada tahun 1980, PKENJ telah membina 12 unit sekolah agama dengan harga kontrak \$1,298,170. Sepuluh unit sedang dalam pembinaan dan 22 unit dalam perancangan.

Sehingga akhir Disember 1983, Perbadanan telah berjaya menyiapkan 43 buah sekolah agama di seluruh Negeri Johor. Enam buah sekolah sedang dalam pembinaan dan 5 buah lagi masih dalam perancangan. Bagi rumah guru agama, pegawai serta kakitangan mesjid Jamek Kerajaan, Perbadanan telah menyiapkan 11 buah dan dijangka akan membina 3 buah lagi.

Perbadanan juga telah menyiapkan 4 buah rumah guru agama dan pegawai serta kakitangan Mesjid Jamek Kerajaan pada 1980. Empat buah lagi dan dibina 4 buah lagi juga dijangka akan dibina. Dimaklumkan bahawa pembiayaan bagi projek-projek di atas adalah dari peruntukan Jabatan Ugama Johor dan Jabatan Perdana Menteri. Oleh kerana pembinaan yang sempurna dan pesat, maka kerajaan telah mengarahkan PKENJ untuk mengendali dan menguruskan sebuah kompleks Islam di Johor Bahru.¹

2. Rancangan Pembangunan Eksekutif

Tujuan PKENJ melaksanakan rancangan pembangunan eksekutif ini pada Oktober 1979 adalah bertujuan untuk meningkatkan lagi bilangan Eksekutif Bumiputera di bidang pengurusan. Kesedaran tentang pentingnya PKENJ mengadakan latihan kemahiran adalah kerana hendak memenuhi dan

¹Sumber: Ke arah Pencapaian Matlamat DEB, PKENJ: 1983.

mengatasi masalah kekurangan tenaga profesyenal Bumiputera di organisasi-organisasi swasta untuk menjalankan kerja-kerja pengurusan khususnya di bidang perniagaan dan perusahaan. Sehingga 1979, 3 orang telah mendapat faedahnya dan pada tahun 1980, 4 orang lagi telah diterima untuk berkhidmat di Jabatan Kerajaan/Swasta.

3. Sekim Pinjaman Tabung Pelaburan Johor

Sekim Pinjaman Tabung Pelaburan Johor ini telah dimulakan sejak bulan Februari tahun 1979. Penubuhannya adalah bagi tujuan penggalakkan kaum Bumiputera supaya membeli dan memiliki saham Tabung Pelaburan Johor. Oleh itu melalui sekim ini, diharap dapat memindahkan saham-saham di pasaran (quoted) dan juga tidak di pasaran (unquoted) yang dimiliki oleh PKENJ kepada Bumiputera.

Dalam RMT, seramai 266 orang Bumiputera telah memohon untuk menyertai sekim pinjaman. Tetapi hanya 232 orang peserta sahaja yang terus menyertai skim ini manakala yang lain menarik diri dan tidak memenuhi syarat-syarat. Peserta-peserta sekim telah membeli sebanyak 242,470 unit saham bernilai \$321,489.00. Dari jumlah peserta itu, 71% merupakan penduduk Negeri Johor.¹

Bayaran pinjaman sejumlah \$121,533.94 dan bayaran 10% berjumlah \$34,609.64 telah dikutip dari peserta dalam RMT. Manakala jumlah pinjaman adalah sebanyak \$287,451.04.

¹Sumber: Sekim Tabung Pelaburan Johor, PKENJ: 1979.

Manakala perkembangan dalam tahun 1980 membawa kepada penyertaan seramai 220 orang. Mereka telah menjelaskan bayaran bulanan masing-masing berjumlah \$304,005.50 bagi pembelian 228,700 unit saham.¹

4. Biro Perumahan Bumiputera

Penubuhan dan peranan Biro Perumahan Bumiputera PKENJ adalah sebagaimana yang telah dijelaskan oleh pengkaji di peringkat awal lagi (sila rujuk projek perumahan dan perkedaian). Secara umumnya, Biro Perumahan Bumiputera ini bertanggungjawab untuk mengawasi penjualan 40% rumah-rumah kediaman dan perkedaian yang dirizabkan kepada Bumiputera. Ini menunjukkan kepada projek-projek dalam kawasan-kawasan perumahan di Negeri Johor yang dimajukan oleh pemaju-pemaju perumahan swasta.

Sehingga akhir tahun 1980 dari jumlah 12,170 unit rumah kediaman yang diperuntukkan kepada Bumiputera, sebanyak 3,767 unit (31%) telah dibeli oleh Bumiputera. Manakala 3,268 unit peruntukan rumah kedai sebanyak 357 unit (10.9%) telah dibeli oleh Bumiputera.

Peranan Biro ini semakin penting dan berkesan. Sehingga akhir 1983, sebanyak 33.9% atau 5,869 unit rumah dan 13.4% atau 650 unit kedai peruntukan Bumiputera telah dimabil oleh Bumiputera melalui khidmat Biro ini.

¹Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1980, MCC Creative Design, J.Bahru, 1980: 47.

5. Pusat Penjaja Kecil Kompleks Tun Abdul Razak

Kegiatan PKENJ menyediakan pusat penjaja kecil ini adalah bertumpu di kawasan yang terletak di tempat letak kereta di sebelah Selatan Kompleks Tun Abdul Razak.¹

Di sini, pihak Perbadanan menguruskan penyediaan dan pemanggilan tawaran bagi menyediakan alat-alat kelengkapan seperti kereta sorong, meja, kerusi, gerai dan lain-lain. Pembiayaan bagi alat-alat kelengkapan ini sebenarnya dikeluarkan oleh kerajaan pusat melalui pejabat Kemajuan Negeri. Sehingga 1980, sejumlah \$94,835 telah dikeluarkan bagi tujuan pembiayaan tersebut dan lain-lain kemudahan.

Sejak permulaannya iaitu 1hb Julai 1980, seramai 60 orang penjaja kecil telah memulakan perniagaan di Pusat Penjaja ini. Oleh kerana Pusat Penjaja ini dibuka pada tiap-tiap hari dari jam 6.00 petang hingga 11 malam, maka PKENJ mengutip bayaran sebagai ganti bayaran letak kereta yang tidak dapat dipungut pada masa perniagaan. Pada masa ini Perbadanan mengenakan bayaran sebanyak \$1.25 segera sehari. Dengan ini bererti PKENJ mengutip sebanyak \$2,250 sebulan.

Diteliti dari projek-projek PKENJ, jelas bahawa perlaksanaan projek-projek itu telah memberi sumbangan terhadap pembangunan ekonomi Negeri Johor, khasnya di lapangan perindustrian, perumahan dan perkedai serta pertanian. Di samping projek-projek sosio-ekonomi, kepentingan Bumiputera juga dimajukan dalam usaha ke arah pencapaian matlamat DEB.

¹ Kompleks Tun Abdul Razak merupakan bangunan ibu pejabat milik Perbadanan yang terletak di Jalan Wong Ah Fook, Johor Bahru.

BAB IV

PENILAIAN PENCAPAIAN DAN SUMBANGAN SERTA MASALAH-MASALAH YANG DIHADAPI

Seterusnya dalam bab ini akan dinilai pencapaian PKENJ sebagai satu organisasi pembangunan. Di samping itu akan juga dicuba mengenalpasti dan mengemukakan masalah-masalah yang menjadi penghalang kejayaan PKENJ. Bagi menghuraikan persoalan pokok ini, pengkaji akan berdasarkan pencapaian 3 objektif PKENJ iaitu:

- i. Menyusun semula masyarakat
- ii. Membasmi kemiskinan
- iii. Membina sebuah organisasi yang teguh, berdaya maju dan berdikari.

Pengkaji berpendapat adalah sukar untuk mengasingkan dan memisahkan matlamat menyusun semula masyarakat dan membasmi kemiskinan. Ini adalah kerana berlakunya tindan-lapis antara satu sama lain. Oleh yang demikian, penulis mengambil langkah menyatukan kedua-dua objektif tersebut bagi memudahkan membuat penghuraian.

4.1 Menyusun Semula Masyarakat dan Membasmi Kemiskinan

Dari penelitian yang telah dibuat ke atas projek-projek PKENJ, tidak dapat dinafikan bahawa setiap projek PKENJ mempunyai matlamat ke arah pembangunan. Ini dapat dilihat dari beberapa aspek

serta sumbangan yang diberi melalui projek-projek yang dilancarkan oleh PKENJ.

1. Sektor Pekerjaan

Pengangguran merupakan satu masalah sosial yang harus diatasi. Dengan ujudnya pengangguran, bererti ujudnya kemiskinan. Oleh yang demikian, lebih banyak peluang-peluang pekerjaan diperlukan untuk menghapuskan atau sekurang-kurangnya mengurangkan pengangguran ini.

Sehingga akhir 1982, projek-projek PKENJ telah menawarkan lebih 20,000 peluang pekerjaan melalui:

Jadual (4.1)

Penawaran Pekerjaan Oleh PKENJ.

Sektor	Jumlah	Peratus Sumbangan
Sektor Perindustrian	5,935	29.6
Sektor Pertanian	6,889	34.4
Syarikat Anak	1,181 ^a	5.9
Syarikat Sekutu	5,724 ^b	28.5
Kakitangan PKENJ	322	1.6
Jumlah	20,051	100

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982.

a - termasuk pekerja ladang 275 orang

b - termasuk pekerja ladang 4,277 orang

Dari Jadual (4.1) di atas, jelas PKENJ telah menyumbang sebanyak 20,057 peluang-peluang pekerjaan kepada penduduk negeri yang berjumlah 1,580,423 orang.¹ Dengan kata lain, ia menyumbang sebanyak 1.3% peluang pekerjaan kepada Negeri Johor. Di sini jelas kepada kita bahawa sektor pertanian melibatkan gunatenaga yang paling banyak iaitu 34.4% dan diikuti pula oleh sektor perindustrian di mana sebanyak 29.6% tenaga kerja terlibat dalam sektor perindustrian.

Selanjutnya, dalam penyusunan gambaran kaum dalam negeri melalui pelbagai sektor ekonomi, didapati pencapaiannya agak meragukan. Ini adalah kerana sebilangan besar tenaga kerja Bumiputera masih terlibat dalam kerja-kerja tanpa kemahiran atau di peringkat pemburuan sahaja. Contohnya seperti pekerja-pekerja ladang, perkeranian, buruh-buruh binaan dan sebagainya. Jadual (4.2) menunjukkan sejumlah 1,724 orang atau 51.9% dari tenaga buruh dalam Syarikat Anak PKENJ (1979) merupakan Bumiputera tanpa kemahiran. Manakala sebanyak 8.3% sahaja Bumiputera terlibat sebagai tenaga mahir.

Sebaliknya bilangan Bumiputera amat kurang bekerja di sektor pengurusan terutamanya dalam bidang perakaunan, pengurusan dan teknik. Di antara masalah yang dapat dikesan ialah:

- a. Kebanyakan Bumiputera hanya mempunyai taraf pendidikan rendah dan menengah sahaja tanpa kemahiran teknikal/vokesyional.

¹ Menurut Banci 1980 yang dikeluarkan oleh MPJB.

Jadual (4.2)

Gunatenaga dalam Syarikat Anak Pada Tahun 1979

Nama Syarikat	Bumiputera		Bukan Bumiputera	
	Tenaga Mahir	Tenaga Tidak Mahir	Tenaga Mahir	Tenaga Tidak Mahir
1. Pacific Edible Oil	59	35	74	3
2. Perusahaan Pelangi	12	16	14	10
3. United Stainless Steel	1	106	1	6
4. Sungai Mas	6	-	1	-
5. Sy. Pembinaan Johor	-	1	-	-
6. Sindora Berhad	66	82	10	-
7. Sergam	2	3	-	-
8. Ubi Johor	9	29	2	-
9. Johor Estate Agency	81	982	23	1,074
10. Kahang	1	3	11	8
11. Johor Silica	2	250	6	24
12. Sy. Kilang Air Batu	1	18	-	1
13. Industrial Packaging	3	82	4	17
14. Sy. Muntahah Tin	2	16	5	41
15. Tabung Pelaburan Johor	2	2	-	-
16. Sy. Pengangkutan Maju	27	56	-	1
17. Harta Konsultant	2	42	1	-
Jumlah	276	1,724	137	1,185
Peratus	8.3%	51.9%	4.1%	35.7%

Sumber: Kajian Semula Pelaksanaan DEB dalam tempoh 10 tahun Pertama 1970-1980, PKENJ.

- b. Oleh kerana kekurangan tenaga mahir Bumiputera, maka PKENJ juga terpaksa bergantung kepada tenaga pengajar di kalangan bukan Bumiputera untuk memberi latihan.
- c. Berlaku keadaan di mana para pelatih eksekutif yang telah mendapat latihan yang cukup, kurang mahir dalam menjalankan kerja-kerja yang diserahkan.
- d. Adanya pelatih-pelatih yang telah menjalani latihan meninggalkan kerja untuk bekerja di tempat lain.

Meskipun pada dasarnya, dalam beberapa hal ia tidak akan merugikan jika dipandang pada segi ekonomi keseluruhannya, akan tetapi ia menyebabkan ketakeffisienan dan mengganggu pengurusan PKENJ sendiri.

Dari data (4.2) yang diberikan jelas bahawa penglibatan Bumiputera dalam Syarikat Anak dan Sekutu PKENJ adalah meliputi 60.2%. Angka ini sangat menggalakkan akan tetapi sebahagian besar adalah merupakan tenaga bukan mahir sahaja; jika dibandingkan dengan bukan Bumiputera didapati bilangan Bumiputera adalah melebihi sebanyak 16.2%.

2. Pemilikan

Dalam menilai keseimbangan pemilikan dan usaha penyusunan semula yang di rancangan, pengkaji akan melihat dari beberapa aspek iaitu:-

1. Pemilikan ladang pertanian

- ii. Pemilikan perumahan
- iii. Pemilikan perkedaian
- iv. Pemilikan saham

i. Pemilikan Ladang Pertanian

Dalam pemilikan ladang pertanian, PKENJ merupakan agensi yang memainkan peranan penting untuk merebut peluang dan kepentingan bagi Bumiputera.

Jadual (4.3)

Hakmilik Ladang Pertanian - Sudah Bertanam (1971-1980)

Pemaju/Pemilik	1971		1975		1980	
	(ekar)	%	(ekar)	%	(ekar)	%
1. Ladang-ladang Swasta	672,390	100	716,472	95	686,057	84
2. PKENJ	-	-	37,755	5	90,091	11
3. KEJORA	-	-	-	-	36,711	5
Jumlah	672,390	100	754,227	100	812,859	100

Sumber: Kejayaan Bumiputera Kestabilan Negara, 1981.

Merujuk data (4.3) yang di atas sehingga tahun 1971, keseluruhan ladang pertanian di Johor adalah merupakan ladang milik Swasta. Dengan adanya PKENJ, Bumiputera telah dapat menceburi sektor ini. Kepentingan dan keberkesanan peranan PKENJ dapat dilihat di mana kini

ia berjaya menjadi kumpulan yang kedua penting di Johor dan memajukan 11% dari kawasan pertaniannya.

Walaupun kemajuan pembukaan ladang-ladang pertanian dilancarkan, tetapi kelancarannya adalah agak lembab. Ini memberi kesan yang tidak sihat kepada pencapaian PKENJ itu sendiri. Di antara masalah yang timbul ialah:

- a. Berlakunya kes kegagalan projek pertanian yang dikendalikan oleh kontraktor Bumiputera.¹ Kerugian ini merupakan satu bebanan kepada PKENJ sendiri.
- b. Masalah untuk mendapatkan pinjaman dari institusi kewangan samada dari dalam mahupun di luar negeri.
- c. Dari segi pengurusan terdapat kekurangan pegawai-pegawai yang mahir dan terlatih di bidang berkenaan.
- d. Sukar untuk mendapatkan tenaga buruh bagi menetap di sesebuah kawasan. Selalunya buruh-buruh ini akan bertukar pekerjaan.
- e. Kawasan tanaman tidak begitu memuaskan sebelum diambil-alih pengurusannya oleh PKENJ.

¹Projek ubi kayu di Ladang Kembau, Kota Tinggi mengalami kerugian sebanyak \$3 juta. Ini menyebabkan projek ubi kayu ini terpaksa ditutup dan dihentikan operasi pada tahun 1981. PKENJ terpaksa membelanjakan lebih wang untuk mengubah dan merombak ladang ubi kepada projek kelapa sawit.

f. Kekurangan bekalan baja dan lain-lain yang diperlukan.

Ini menyebabkan pengeluaran di bawah kadar optima.

g. Kurang kerjasama dari pihak ladang menyukarkan untuk melaksanakan tujuan Perbadanan. Ini dipandang dari segi perbelanjaan yang telah didahulukan oleh PKENJ dan dilambatkan pembayarannya oleh pihak ladang.¹

ii. Pemilikan Perumahan

Perlaksanaan projek perumahan bagi mencapai objektif penyusunan semula dan membasmi kemiskinan pula agak menggalakkan pencapaiannya. Ini adalah kerana atas kesedaran tentang kepentingan rumah kediaman di kalangan rakyat menyebabkan permintaan perumahan meningkat.

Bermula tahun 1973 sehingga 1982 sebanyak 2,893 unit rumah telah berjaya disiapkan. Oleh kerana rata-rata kaum Bumiputera adalah miskin dan tidak memiliki rumah maka masalah ini cuba diatasi melalui Biro Perumahan. Seperti yang telah dijelaskan, Biro Perumahan mengawasi peruntukan 40% rumah dan kedai oleh pemaju swasta kepada Bumiputera di seluruh Negeri Johor.

Menurut Laporan Biro Perumahan, matlamat (target) PKENJ sehingga Oktober 1979 adalah berjumlah 23,934 unit² dijangka akan dibina.

¹ Sumber: Kajian Semula Perlaksanaan DEB dalam tempoh 10 tahun pertama (1970-1980) PKENJ.

² Sumber: Biro Perumahan PKENJ.

Dari jumlah ini, sejumlah 7,170 unit rumah kediaman diperuntukkan kepada Bumiputera. Bererti di sini pencapaian hanya sebanyak 14.5%.

Malangnya setakat ini hanya 4,079 unit rumah iaitu 17% sahaja yang diambil oleh Bumiputera. Kelembapan dalam urusan pemilikan perumahan oleh Bumiputera ini adalah kerana wujudnya beberapa masalah:

a. Masalah PKENJ:

1. Pinjaman dari Kerajaan Persekutuan bagi membiayai projek-projek perumahan lambat diterima. Ini pasti akan mengendalakan pelaksanaan projek-projek yang dijadualkan.
2. Dasar pemberian pinjaman juga merugikan Perbadanan.

b. Masalah Pembeli:

1. Oleh kerana kebanyakan Bumiputera mempunyai pendapatan keluarga kurang dari \$1,000 sebulan, maka sukar bagi mereka untuk membayar wang tempahan antara \$500 - \$1,000. Tambahan pula dalam mengadakan wang bagi bayaran 20% pendahuluan sebelum pihak bank atau institusi kewangan mengeluarkan pinjaman mereka.
2. Kenaikan harga rumah sendiri menyebabkan pembeli rumah sederhana (teres) mestilah mempunyai pendapatan tidak kurang daripada \$1,200.00 untuk melayakan diri mendapatkan pinjaman 80% daripada institusi kewangan.

3. Bayaran ansuran bulanan dengan bunga pinjaman 9% untuk selama 15 tahun membebankan Bumiputera.¹

Masalah-masalah yang timbul, khususnya masalah kewangan, telah menyebabkan pemilikan Bumiputera dalam perumahan di Negeri Johor masih jauh dari memuaskan. Dalam perumahan swasta bagi tempoh 1970-1980, hanya 4,183 unit sahaja dari 17,973 unit rumah swasta yang dibeli oleh Bumiputera. Ertinya hanya 23% sahaja rumah swasta yang dimiliki oleh Bumiputera. Sementara itu dalam perumahan awam/kerajaan bagi tempoh yang sama sebanyak 72% atau 4,950 unit dari 6,842 dijual kepada Bumiputera. Sejumlah 2,283 unit dari 3,524 unit yang dibina atau 65%, adalah disewakan oleh Bumiputera. Sungguhpun peraturan bagi rumah kerajaan/awam ini amat membanggakan tetapi ia sebenarnya merujuk kepada rumah-rumah murah atau kos rendah.²

iii. Hakmilik Perkedaian

Merujuk kepada data dari Jadual (4.4) jelaslah kepada kita kedudukan Bumiputera dalam projek perkedaian masih jauh dari memuaskan. Meskipun galakan telah dilakukan melalui pembinaan perkedaian, qota penjualan dan penyewaan untuk Bumiputera namun keadaannya masih belum dapat dibanggakan. Sehingga akhir 1982, sejumlah 471 unit (tidak termasuk ruang pejabat) telah dan sedang dibina oleh PKENJ melalui 22 buah

¹Kajian UKM menunjukkan hampir 100% pemohon mendapat pinjaman sebanyak 70-90%. Ini bermakna mereka terlibat dengan beban hutang yang banyak untuk tempoh 11-15 tahun. Ini menyebabkan pembeli jarang membeli rumah ke 2 dan ke 3.

²Sumber: Kejayaan Bumiputera Kestabilan Negara, 1981: 34.

Jadual (4.4)

Kelulusan Permohonan Serah Balik dan
Kurnia Semula Tahun 1973 - Okt.1979

Keterangan	Rumah Kediaman	Rumah Kedai	Jumlah
(Anggaran)	23,934	6,248	30,182
Jumlah yang dibina/ diangka dibina.			
(Anggaran)	7,170 (30%)	2,068 (33%)	9,238 (31%)
Jumlah unit yang dirizebkan untuk Bumiputera.			
(Anggaran)	4,079 (17%)	296 (4%)	4,372 (14%)
Jumlah yang telah diambil oleh Bumiputera			
(Anggaran)	988 (4%)	191 (3%)	1,179 (4%)
Jumlah yang telah dijual kepada awam			
(Anggaran)	2,106 (9%)	1,581 (25%)	3,687 (12%)
Jumlah yang masih tinggal untuk Bumiputera			

Jumlah unit yang dibina tidak termasuk jumlah rumah murah dan juga rancangan perumahan yang 'terkecuali' dari syarat 30%.

Sumber: Biro Perumahan PKENJ, 1979.

projek di seluruh Negeri Johor. Dari jumlah ini 146 unit dijual kepada Bumiputera dan 299 lagi disewakan.

Ditegaskan di sini bahawa setelah lebih 10 tahun, hanya sebanyak 146 unit sahaja dibeli oleh pembeli Bumiputera. Sungguhpun terdapat peniaga Bumiputera yang berkemampuan untuk beli ruang niaga yang ditawarkan tetapi timbul masalah iaitu:-

- (i) Kecenderungan dan sikap Bumiputera terhadap jenis-jenis perniagaan masih terbatas.¹
- (ii) Masalah individu peniaga yang tidak mahu saling bekerjasama.
- (iii) Kurangnya pengalaman dan pengetahuan dalam aspek-aspek pengurusan dan teknikal. Ini adalah disebabkan oleh faktor taraf pendidikan yang rendah.
- (iv) Masalah mendapatkan modal/pinjaman.²
 - a. Syarat pinjaman yang ketat dari segi tempoh bayar balik dan kadar faedah yang tinggi.
 - b. Kesukaran mendapatkan cagaran.

¹ Bumiputera lebih bertumpu kepada perniagaan yang memerlukan modal yang kecil, mudah diceburi dan melibatkan teknologi atau kemahiran yang terbatas. Contoh: Kedai makan dan kedai runcit.

² Hampir 58.5% memulakan perniagaan dengan wang simpanan sendiri manakala 15% dari sumber keluarga dan 7.5% sahaja melalui pinjaman. Sumber: Berita PKENJ, Bil.6/83.

- c. Kelewatan dalam meluluskan permohonan pinjaman.
- d. Tidak tahu cara menyediakan kertas kerja dan lain-lain syarat yang dikehendaki oleh institusi kewangan.
- (v) Masalah persaingan dan perniagaan menyebabkan kesukaran dalam membayar semula.
- (vi) Peluang untuk mendapatkan latihan-latihan formal dari institusi-institusi latihan Perniagaan Swasta khasnya adalah terbatas kerana kelulusan pendidikan yang rendah.¹

iv. Hakmilik Saham dan Penyertaan Bumiputera

Bagi mempercepatkan pemindahan saham-saham PKENJ kepada Bumiputera dan juga memudahkan Bumiputera melabur dan menyertai projek-projek atau syarikat-syarikat yang menguntungkan, diserahkan kepada Tabung Pelaburan Johor.

Sebanyak 3.1 juta unit saham Perbadanan dalam Syarikat Anak/Sekutu yang bernilai \$5,447,480 telahpun dipindahkan kepada Tabung Pelaburan Johor.

Di samping itu juga PKENJ turut menyumbang memindahkan milik saham-saham kepada Bumiputera melalui Sekim Amanah Saham Nasilnal. Ini dilakukan menerusi pemindahan sejumlah saham-sahamnya di syarikat-

¹Kajian yang pernah dijalankan oleh PKENJ menunjukkan 45% peniaga Bumiputera hanya mendapat pendidikan ke tingkatan rendah sahaja.

syarikat swasta kepada Amanah Saham Nasional (ASN) melalui PNB (Pemodalan Nasional Berhad). Sehingga 1982, sejumlah 1.2 juta unit saham Perbadanan dalam Kempas Edible Oil Sdn. Bhd. telahpun dipindahkan kepada PNB pada harga par.

PKENJ terus maju setapak lagi apabila Menteri Besar Johor iaitu Datuk Abdul Ajib Ahmad, merangkap Pengerusi PKENJ mengisytiharkan pada 22hb November 1984 bahawa:

"Beberapa anak syarikat PKENJ akan digabungkan dan disenaraikan dalam Pasaran Saham Kuala Lumpur".¹

Dengan langkah ini jelaslah kepada kita akan kemajuan yang dicapai oleh PKENJ dalam usaha pemindahan hakmilik saham kepada Bumiputera yang masih jauh ketinggalan dalam hak pemilikannya. Galakan yang sihat ini timbul akibat telah bertambahnya pengetahuan dan kesedaran Bumiputera terhadap faedah yang diterima dari saham. Walau bagaimanapun, pada masa Tabung Pelaburan Johor I dilancarkan dalam bulan Oktober 1977, sambutan Bumiputera sangatlah dingin. Pemasalan yang timbul di sini mungkin disebabkan oleh:

a. Kurangnya pengetahuan tentang pelaburan saham.

b. Tiada kesedaran untuk merebut peluang Bumiputera melalui saham.

¹ Sumber: Berita Harian, 23hb November 1984.

- c. Adanya pertentangan nilai dalam agama.
- d. Bumiputera rasa tidak ada jaminan sebaliknya menerima risiko.
- e. Hanya terhad kepada golongan berpengetahuan dan berkemampuan sahaja.

Akibat dari masalah-masalah ini menyebabkan dari tiga juta unit saham yang ditawarkan hanya satu juta sahaja yang dibeli, bakinya terpaksa dibeli oleh PKENJ.

Dengan pelancaran Tabung Pelaburan Johor II pada bulan Jun, 1980, sambutan mulai menggalakkan. Dilihat kedudukan pembelian dan jualan Tabung Pelaburan Johor (TPJ) dan Tabung Pelaburan Johor Kemajuan (TPJK) bagi tahun 1982 adalah seperti berikut

Jadual (4.5)

Butir-Butir Jualan/Belian TPJ dan TPJK 1982

Butir-Butir	Tabung Pelaburan Johor		Tabung Pelaburan Kemajuan Johor	
	Jualan(\$)	Belian(\$)	Jualan(\$)	Belian(\$)
Jumlah	429,239	263,995	1,480,564	1,541,735
Harga maksima/unit	2.93	2.88	1.62	1.57
Harga Minima/unit	2.41	2.36	1.36	1.31
Dividen dikeluarkan	10%		12%	
Jumlah Kasar	272,000		295,800	
Jumlah Bersih	106,392		250,198	

Sumber: Prestasi Projek-projek Dalam Tahun 1982: PKENJ.

3. Penyertaan Bumiputera dalam Kerja-Kerja Kontrak Perbadanan

Rata-rata orang Melayu adalah miskin dan mempunyai pendapatan di bawah paras pendapatan rendah, iaitu 1.6 juta keluarga di Semenanjung Malaysia adalah miskin dan 74% daripada orang-orang miskin ini adalah orang-orang Melayu.¹ Oleh itu PKENJ mengambil langkah menggalakkan orang-orang Melayu terlibat dalam peluang-peluang bekerja yang terbuka melalui berbagai-bagai sektor.

Di samping itu PKENJ juga menggalakkan penyertaan secara aktif orang-orang Melayu dalam bidang perusahaan dan perdagangan. Salah satu sumbangan penting PKENJ dalam usaha menyusun semula masyarakat ialah melalui pemberian kerja-kerja kontrak kepada kontraktor-kontraktor Bumiputera.

Pencapaian PKENJ dalam menyalurkan kerja-kerja kontrak kepada Bumiputera ini amat menggalakkan. Bagi tempoh 1972-1975 sejumlah 20 kerja-kerja kontrak yang bernilai \$14.3 juta, 90% daripadanya diserahkan kepada kontraktor-kontraktor Bumiputera. Ini membawa kepada nilai kontrak sebanyak \$13.6 juta atau 94% dari jumlah nilai kontrak.

Kemajuan yang pesat dicapai menjelang tahun 1976-1980 dari sejumlah 78 kerja-kerja kontrak yang bernilai \$73.4 juta, 56% dibuat oleh kontraktor-kontraktor Bumiputera dengan nilai \$43.4 juta atau 59% dari jumlah nilai kontrak.

¹Rancangan Malaysia Kedua (1970-1975), Jabatan Percetakan Negara, Kuala Lumpur.

Sehingga akhir 1983, PKENJ telah mengeluarkan 226 kerja-kerja kontrak bernilai \$211.97 juta. Dari jumlah tersebut 48.7% telah diserahkan kepada kontraktor-kontraktor Bumiputera,¹ dengan nilai sebanyak \$99.54 juta atau 47% dari nilai kontrak yang dikeluarkan.

Menteri Besar Johor telah menyatakan bahawa PKENJ telah mencapai prestasi yang cemerlang dalam pelaburan saham. Menurut laporan akhbar, Menteri Besar menyatakan bahawa kejayaan PKENJ dalam 41 projek pelaburan dalam syarikat-syarikat anak dan sekutu melibatkan nilai penyertaan equiti perbadanan berjumlah lebih \$80.7 juta.²

4. Pembangunan Tanah

Projek-projek yang dirancang juga dilaksanakan adalah sejajar dengan tujuan penubuhan PKENJ iaitu bagi tujuan pembangunan tanah. Pembangunan tanah yang dimaksudkan di sini merangkumi tujuan pertanian, perumahan, perusahaan dan sebagainya. Oleh yang demikian pengkaji akan memecahkan pembangunan tanah ini kepada beberapa aspek:

- i. Pembangunan ladang pertanian.
- ii. Pembangunan kawasan industri.
- iii. Pembangunan bandar baru.

¹Ini termasuklah syarikat-syarikat 51% kepunyaan Bumiputera.

²Sumber: Rencana Bernama, Berita Harian, 19hb Februari 1981.

i. Pembangunan Pertanian

Oleh kerana Negeri Johor khasnya dan Malaysia amnya merupakan negara yang sedang membangun yang berlandaskan kepada ekonomi pertanian, maka melalui projek-projek ladang pertanian diharapkan mencapai kedua-dua objektif tersebut. Ini adalah kerana melalui pembangunan pertanian telah dapat menyediakan peluang-peluang pekerjaan kepada lebih 6,700 orang iaitu terdiri dari 41% Bumiputera, 28% bukan Bumiputera dan 31% pekerja kontrak.¹

Melalui pembangunan pertanian PKENJ telah mempunyai 12 buah ladang pertanian sendiri pada pertengahan RM4 (1982). Angka tersebut termasuklah :

- a. Ladang Syarikat Anak yang dimiliki sepenuhnya seluas 27,780 hektar.
- b. Ladang Syarikat Anak bukan milik sepenuhnya Perbadanan seluas 14,260.
- c. Beberapa buah Ladang Syarikat Sekutu seluas 21,297 hektar.

¹ Sumber: Ke Arah Pencapaian Matlamat DEB, Laporan PKENJ.

² Di samping teknik penanaman moden dan penggunaan sistem komputer, digunakan juga sistem 'pagar elektrik' untuk mengelakkan kebajikan binatang-binatang liar daripada masuk. Ini ialah berjayanya menanamkan pagar pertanian. Sumber: Berita PKENJ, 8/11/83, Nov.83 - Feb.84.

Jadual (4.6)
Hasil Ladang Pertanian PKENJ

Jenis Tanaman	Luas (Hektar)	
	1982	1983
Kelapa Sawit	34,712	35,962
Getah	6,399	5,909
Koko dan Kelapa Mawa	1,141	1,214
Keluasan yang bertanam	42,253	43,085
Luas keseluruhan	63,337	67,017

Sumber: Laporan Pertanian PKENJ 1982 dan Ke Arah Pencapaian Matlamat DEB, 1983.

Di antara faktor-faktor yang mendorong kepada peningkatan pengeluaran hasil pertanian ini adalah:

1. Kejayaan dan kecekapan pengurusan Syarikat Anak Eastern Plantation Agency (EPA) dengan sistem perladangan yang saintifik dan moden.¹
2. Sistem Komputer digunakan untuk membantu dalam menyediakan laporan serta analisa-analisa yang lebih tepat dan cepat.

¹Di samping teknik penanaman moden dan penggunaan sistem komputer, digunakan juga sistem 'pagar elektrik' untuk mengelakkan kemasukan binatang-binatang liar khasnya gajah. Ini telah berjaya menambahkan hasil pertanian. Sumber: Berita PKENJ, Bil.5/83, Nov.82 - Feb.83.

Jadual (4.7)

Kedudukan Hasil Keluaran Ladang

Nama Ladang dan Hasil Keluaran	Pengeluaran		
	1982	1983	% Tambah/ kurang
	Kuantiti (kg/Tan) (M) FFB	Kuantiti (Kg/Tan) (M) FFB	
Ladang Tebrau: Getah, Kelapa Sawit	958,256 8,940	966,644 8,667	0.9 (3.1)
Ladang Pagoh: Kelapa Sawit	1,805	2,072	14.8
Ladang Pasir Logok: Getah	2,159	4,245	96.6
Ladang Bukit Kelompok: Kelapa Sawit	1,030	*	*
Ladang Sembrong: Kelapa Sawit	33,862	27,955	(17.4)
Ladang Simpang Kiri: Kelapa Sawit	29,747	26,159	(12.1)
Ladang Bukit Cucuk: Kelapa Sawit	3,664	3,904	6.6
Ladang Kabong: Getah, Kelapa Sawit	337,995 2,059	391,342 1,758	15.8 (14.6)
Ladang Sungai Selai: Getah, Kelapa Sawit	970,883 5,704	775,554 9,122	(12.2) 59.9
Ladang Sungai Papan: Getah, Kelapa Sawit	1,058,801 5,704	829,217 9,122	(21.7) 59.9

Nota: Angka-angka dalam kandungan menunjukkan kekurangan.

* : Penyelenggaraan ladang projek baru/tanaman semula.

Sumber: Projek Pertanian PKENJ, 1983.

3. Sistem pendebungaan yang 'up-to-date'.¹

Walaupun hasil pertanian bertambah dan lebih ekonomi, terdapat juga beberapa masalah yang sedikit sebanyak menjejaskan pendapatan yang diharapkan. Masalah-masalah ini merangkumi:

1. Kos pengeluaran yang tinggi kerana sistem perladangan yang moden dan saintifik.
2. Sukarnya mendapat tenaga mahir yang benar-benar tahu cara penggunaan teknik-teknik moden.
3. Harga pasaran getah, kelapa sawit dan koko yang tidak tetap. Pergantungan yang terlalu kuat kepada negara pengimpot/pembeli menimbulkan berbagai tekanan dan masalah.

Kemajuan projek-projek pertanian PKENJ sehingga 1982 dapat dilihat dari Lampiran (3).

ii. Pembangunan Perindustrian

Sebagaimana sektor perladangan, pembangunan perindustrian juga dapat membantu meningkatkan lagi pertumbuhan ekonomi. Ini dapat dicapai dari sumbangannya dalam penawaran peluang-peluang pekerjaan dan pertambahan pada nilai pengeluaran serta eksport dari sektor industri ini.

¹ EPA menggunakan kaedah sistem pendebungaan dengan menggunakan kumbang-kumbang 'weevil' (*elaedobius kameruicus*) yang diimport dari Benua Afrika.

Sehingga akhir 1982, PKENJ telah berjaya memajukan sebanyak sembilan buah kawasan perindustrian iaitu:

i. Pasir Gudang	1,233.87 hektar
ii. Tanjung Agas	78.51
iii. Tongkang Pecah	15.18
iv. Senai	40.47
v. Segamat	39.46
vi. Parit Raja	37.64
vii. Sri Gading	121.41
viii. Kota Tinggi	12.14
ix. Kluang	52.21
x. Jumlah Keluasan	<u>1,630.89</u>

Menurut laporan data terbaru (1983), dari jumlah keseluruhan di atas, kawasan yang telah dimajukan iaitu 1,057.46 hektar atau 64.8% seterusnya seluas 661.99 hektar atau 62.6% dari kawasan telah dimajukan telah dijual bagi tujuan pembinaan kilang-kilang.¹

Pada masa ini, telah terdapat 155 unit kilang yang sedang beroperasi, 163 unit sedang dibina dan 144 unit akan dibina di kawasan-kawasan perindustrian tersebut, dengan modal sebanyak \$496.90 juta.²

Kedudukan kilang-kilang di tapak perindustrian PKENJ dapat dilihat dari Lampiran (4).

¹Sumber: Ke Arah Pencapaian Matlamat DEB, Laporan PKENJ, 1983: 4.

²Sumber: Ke Arah Pencapaian Matlamat DEB, Laporan PKENJ, 1983: 4.

Pencapaian ini bolehlah dikatakan sebagai suatu pencapaian yang boleh dibanggakan. Jelas di sini pembentukan dan penggalakan perindustrian dapat dicapai. Pencapaian ini didorongkan oleh beberapa faktor:

- i. Langkah PKENJ menyediakan kemudahan-kemudahan infrastruktur di kawasan-kawasan perindustrian dapat menarik perhatian pelabur-pelabur samada dari dalam mahupun dari luar negeri.
- ii. PKENJ sentiasa bertindak menghantar rombongan perwakilan ke negara-negara sahabat untuk menarik dan menggalakkan pelaburan di kawasan-kawasan yang disediakan.
- iii. Penukaran polisi perindustrian oleh kerajaan Republic Singapura.¹
- iv. Usaha gigih PKENJ untuk menarik pelabur-pelabur atau syarikat-syarikat dari Singapura (termasuk syarikat-syarikat asing/antarabangsa yang berpangkalan di Singapura) untuk berpindah atau dirikan kilang-kilang perusahaan di negeri Johor.²
- v. Adanya penawaran tenaga buruh yang banyak.

¹ Kerajaan Singapura sekarang telah mengujudkan satu polisi untuk mengurangkan industri-industri yang bersifat 'labour-intensive'. Sebaliknya Singapura kini menggalakkan industri yang berteknologi tinggi. Oleh yang demikian pertambahan pelaburan tumpahan (spill-over) dari Singapura akan berlaku.

² Sumber: Ke Arah Pencapaian Matlamat DEB, 1983: 5.

Walaupun terdapat beberapa faktor yang dapat mendorong kepada pencapaian pembangunan perindustrian, tetapi beberapa keraguan juga timbul. Keraguan di sini adalah merujuk kepada penglibatan Bumiputera untuk bersaing membuka kilang-kilang perusahaan. Bumiputera kelihatan tidak berkemampuan dan amat berkurangan terlibat dalam perusahaan.

Kilang-kilang Bumiputera menghadapi masalah pengetahuan, teknologi, bekalan, pasaran, dan modal. Akibat dari kekurangan ini beberapa kilang perusahaan Bumiputera mengalami kerugian dan akhirnya terpaksa ditutup. Sementara kilang-kilang milik Bumiputera yang masih mampu bertahan adalah merupakan kilang yang dimiliki melalui saham perbadanan.

iii. Pembinaan Bandar Baru Pasir Gudang

Projek pembinaan Bandar Baru Pasir Gudang di kawasan tapak perindustrian dan pelabuhan juga merupakan sebagai langkah penyusunan semula masyarakat. Bandar baru ini terletak di dalam kawasan seluas 1,611 hektar (3,980 ekar) iaitu sebahagian dari kompleks Pasir Gudang yang mengandungi kawasan perindustrian dan pelabuhan.

Dijangkakan kawasan kediaman di Pusat Bandar Baru ini akan mempunyai penduduk seramai kira-kira 135,000 orang pada tahun 2000. Ia dirancang menjadi sebuah bandar yang moden dan lengkap, menjadi pusat perdagangan dan perniagaan serta pentadbiran/perbandaran dan juga keagamaan serta kebudayaan. Langkah-langkah yang sewajarnya akan diambil, melalui perancangan yang teliti, untuk menggalakkan juga

menentukan agar penyertaan Bumiputera dalam bidang perdagangan dan perniagaan akan dimaksimakan.¹ Ini dijangka akan tercapai melalui pusat membeli-belah, ruang niaga dan perumahan di kawasan tersebut.

Pembangunan Pusat Bandar Pasir Gudang ini dilaksanakan secara berperingkat-peringkat, 3 peringkat perlaksanaan yang dirancang adalah seperti berikut:

Peringkat Perlaksanaan

Jenis Bangunan/Kegunaan

Peringkat I

(1983-1985)

1. Bangunan Pasar 3 tingkat
2. Pusat hiburan, plaza 3 tingkat, tempat letak kereta.
3. Gelanggang 'squash'
4. Perhentian bas

Peringkat II

(1984-1986)

1. Bangunan Pentadbiran
2. Hotel
3. Kompleks Membeli-belah dan ruang-niaga
4. Pusat Riadah

Peringkat III

(1984-1986)

1. Bangunan Pentadbiran
2. Kompleks Membeli-belah dan ruang-niaga.

¹Sumber: Ke Arah Pencapaian Matlamat Dasar Ekonomi Baru, Laporan PKENJ.

Dewasa ini kerja-kerja pembangunan peringkat I telahpun dimulakan dengan anggaran perbelanjaan berjumlah \$28.5 juta. Kerja-kerja pembangunan peringkat I ini dijangka akan siap menjelang tahun 1985 nanti.

Walau bagaimanapun, timbul beberapa persoalan yang menyuarakan masalah kelembapan pertumbuhan bandar-bandar yang dirancang. Menurut perancangan, bandar Pasir Gudang dijangka mempunyai 19,468 unit rumah dibangunkan. Tetapi sehingga 1983, jumlah rumah yang dapat dibangunkan hanya kira-kira 2,730 unit sahaja. Maka masalah yang timbul di sini adalah mungkin di peringkat perancangan kerana terlalu 'ambitious' dalam meletakkan 'target' penduduknya. Akibatnya segala kemudahan yang disediakan tidak dapat digunakan kerana kekurangan penduduk sokongan (threshold population).

Masalah yang timbul di kalangan pihak pemaaju pula ialah kurangnya kerjasama antara agensi-agensi kerajaan seperti LLN, JKR dan Telekom untuk membantu mempercepatkan lagi pembangunan bandar.

Manakala agensi-agensi atau jabatan-jabatan kerajaan tersebut pula menyatakan bahawa mereka tiada peruntukan untuk pembesaran kerana kawasan Pasir Gudang tidak termasuk dalam perancangan mereka. J.K.R. menyatakan gagal membekalkan air kerana penawaran bekalan air yang sedia ada tidak dapat menampung permintaan yang semakin meningkat. Sementara itu LLN tidak dapat membekalkan tenaga letrik kerana kekurangan tenaga letrik. Bekalan kemudahan tersebut dapat dibekalkan hanya apabila terbinanya tangki air yang besar dan juga 'main intake' untuk menampung

permintaan baru. Ini bererti akan melibatkan masalah masa dan kos projek pula iaitu terpaksa bermula dari peringkat identifikasi kawasan, merekabentuk dan pembiayaan kos projek.

Terdapat rungutan-rungutan bahawa pembangunan bandar baru ini tidak memikirkan kesan yang timbul terhadap penduduk tempatan dan alam sekitar. Rungutan ini ditimbulkan akibat kawasan-kawasan hijau yang ada berterusan dibersihkan tanpa usaha menanam tanaman baru. Masalah yang dikhuatiri timbul ialah perkembangan yang tidak seimbang iaitu pencemaran alam khususnya udara, memberi kesan buruk kepada penduduk tempatan akibat terjadinya hujan asidik. Antara kesan buruk yang dikhuatiri ialah:

1. Merosakkan permukaan-permukaan jalan.
2. Merosakkan bangunan.
3. Menggugurkan rambut.
4. Kesan buruk kepada kulit manusia dan haiwan.

Rungutan dan bantahan juga disuarakan atas keimbangan ancaman kepada mata pencarian nelayan di persisiran air Pasir Gudang akibat curahan kekotoran ke dalam sungai oleh pihak kilang.¹

4.2 Membina Sebuah Organisasi yang Teguh, Berdaya Maju dan Berdikari

PKENJ sejak mula beroperasi memberi keutamaan terhadap usaha pengumpulan keuntungan. Ini adalah kerana PKENJ berdiri atas hakikat

¹Sumber: Berita PKENJ, Bil.3/82: 10.

sebagai sebuah organisasi untuk kepentingan ekonomi. Oleh yang demikian ia seharusnya terlebih dahulu dapat membuktikan keupayaan organisasinya melalui pencapaian matlamat berdikari dan teguh dari segi kewangan. Hanya setelah matlamat ini tercapai barulah organisasi ini berkemampuan untuk menjalankan projek-projeknya.

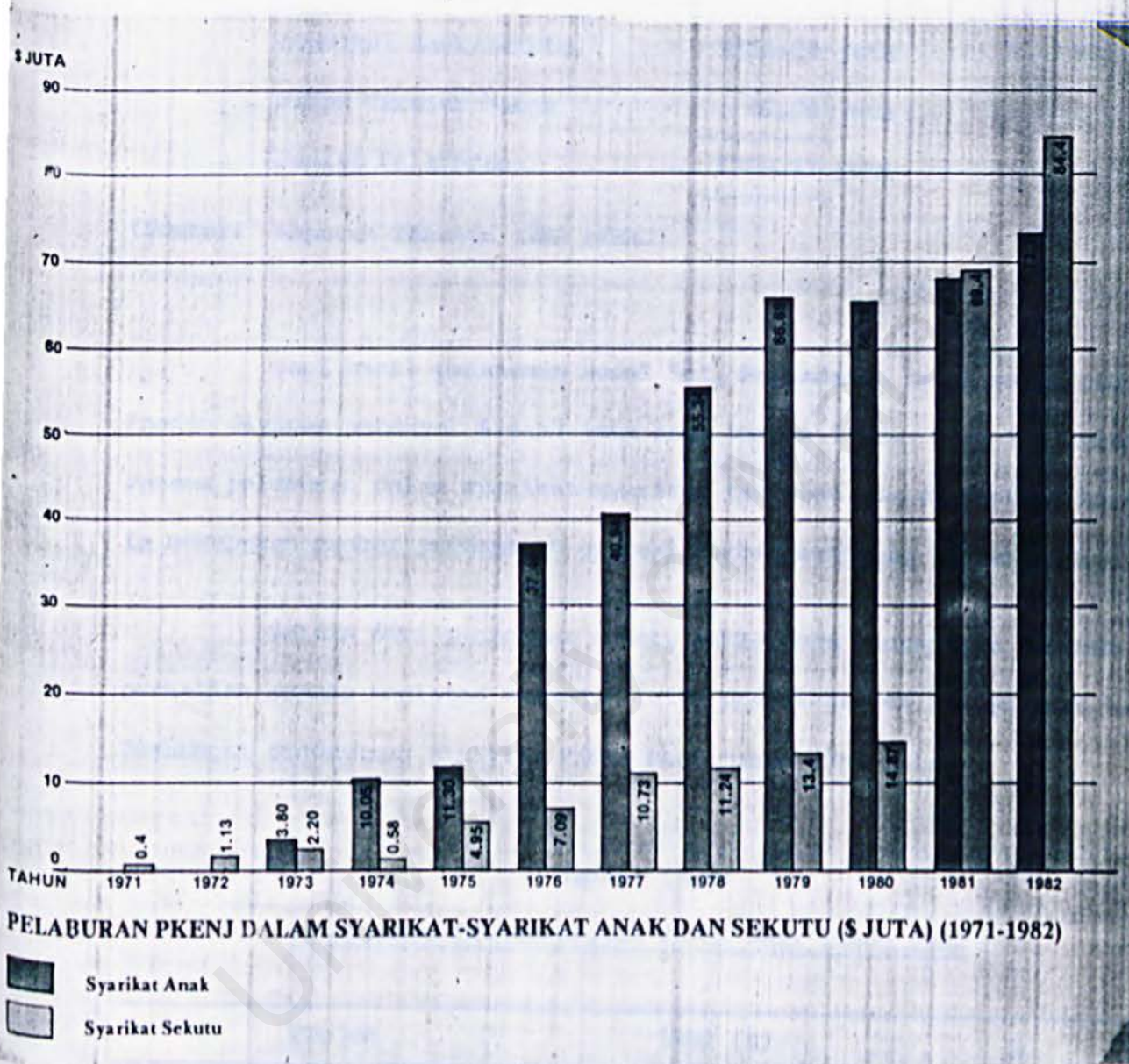
1. Prestasi Kewangan

Usaha-usaha PKENJ untuk membina sebuah pusat keuntungan dijayakan melalui penanaman modal melalui Syarikat Anak yang ditubuhkan dan dimiliki sendiri oleh Perbadanan ataupun melalui syarikat-syarikat usahasama melalui Syarikat Anak dan Syarikat Sekutu. Ini adalah kerana usaha-usaha memajukan sektor pertanian yang menghasilkan kelapa sawit, getah, koko, kegiatan pembalakan, perlombongan, pengangkutan dan sebagainya dilakukan oleh Syarikat Anak dan Sekutu.

Sehingga akhir 1983, Perbadanan telah mempunyai 16 buah Syarikat Anak yang beroperasi dan sebuah yang belum beroperasi. Dari jumlah tersebut, 5 daripadanya adalah 100% kepunyaan Perbadanan.

Dalam Syarikat Sekutu pula, didapati Perbadanan telah mempunyai 13 buah Syarikat Sekutu yang beroperasi dan 2 yang belum beroperasi. Di samping itu Perbadanan mempunyai ekuiti kurang dari 20% di dalam sebuah syarikat lain. Selain daripada penyertaan di dalam syarikat-syarikat tersebut, Perbadanan juga mempunyai pelaburan saham dalam saham-saham tersiar harga. Kedudukan Perbadanan dalam Syarikat Anak dan Sekutu boleh dilihat dari Rajah (4.1).

Rajah (4.1)

Sumber: Laporan Tahunan 1982, PKENJ.

Kedudukan pelaburan saham Perbadanan di dalam syarikat-syarikat pada tahun 1982 adalah seperti berikut:

Syarikat Anak/Sekutu	\$156.09 juta
Saham Tersiar Harga	46.08 juta
Jumlah Pelaburan	<u>\$202.17 juta</u>

(Sumber: Laporan Tahunan 1982 PKENJ)

Dari hasil penanaman modal ini, Perbadanan telah memperolehi faedah dividen sebanyak \$14.57 juta bagi tempoh 1982. Oleh itu jelaslah bahawa pelaburan dalam syarikat-syarikat tersebut adalah penting kerana ia merupakan sumber pendapatan operasi Perbadanan yang banyak.

Selain dari penanaman modal, PKENJ juga menumpukan sepenuh perhatian kepada kegiatan utamanya iaitu projek-projek pembangunan tanah. Sumbangan pendapatan aktiviti PKENJ bagi tahun 1982 ialah:

Jadual (4.8)

Keuntungan Projek-Projek PKENJ Bagi Tahun 1982

Projek	1982 (\$)	%
1. Perindustrian	27,780,873.70	34.2
2. Pertanian	18,575,438.57	22.9
3. Membalak	31,300.00	0.0
4. Melombong	111,088.09	0.1
5. Perumahan	15,088,071.32	18.5
6. Pelaburan Saham	14,571,167.04	18.0
7. Lain-lain Pendapatan	5,077,660.10	6.3
Jumlah	81,235,598.82	100%

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ, 1982.

Kedudukan dan jumlah keuntungan yang dicapai oleh PKENJ pada setiap tahun boleh dilihat dari Rajah (4.2).

Dengan modal pinjaman untuk menjalankan kegiatan-kegiatan dan juga jumlah yang telah dilaburkan semua, Perbadanan telah berjaya mengumpulkan harta. Peningkatan berlaku pada setiap tahun iaitu sebanyak \$6.47 juta pada akhir 1971, meningkat kepada \$84.69 juta pada tahun 1975. Ini bererti pertambahan berlaku pada kadar 67.3% setahun bagi tempoh 1971-1975. Harta Perbadanan terus meningkat dari \$124.81 juta pada akhir 1976 menjadi \$355.9 juta pada akhir RMT. Menjelang akhir 1982, kedudukan harta terkumpul PKENJ adalah berjumlah \$548.6 juta.

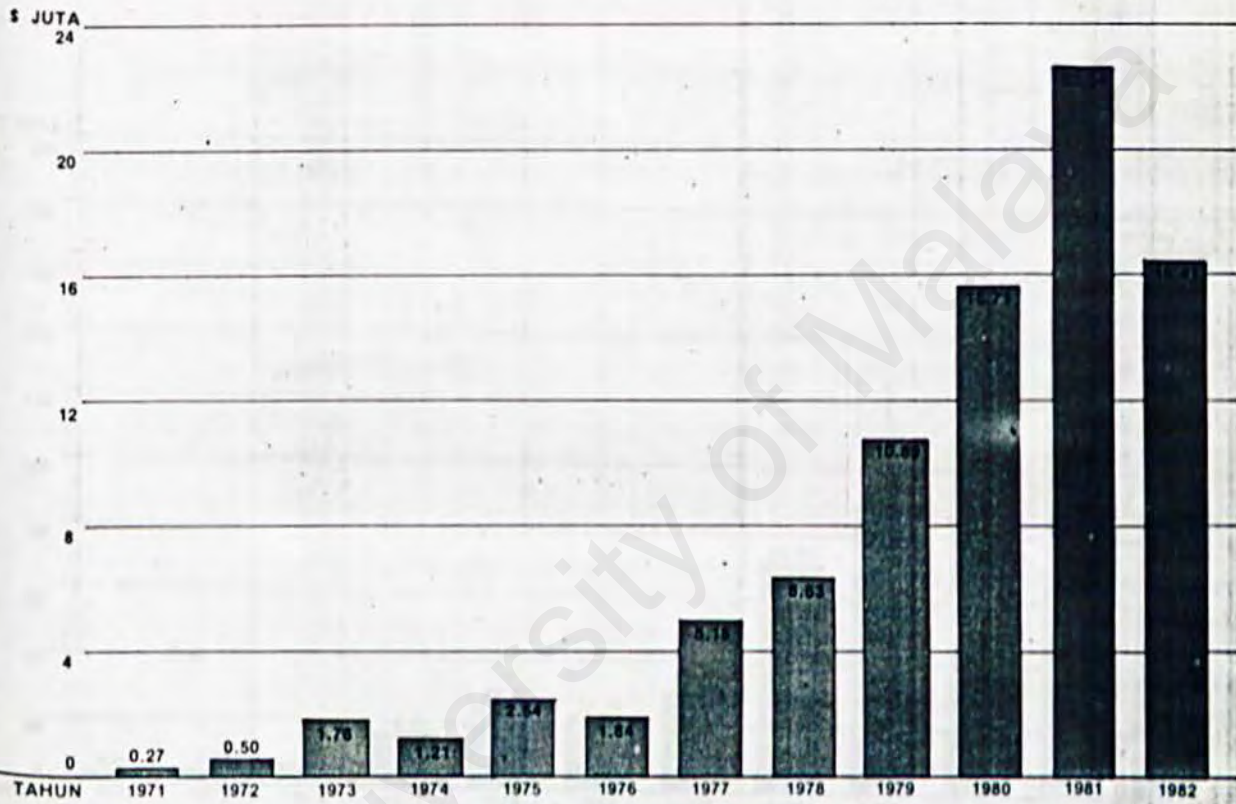
Kemerosotan keuntungan yang terjadi pada 1982 adalah kerana berlakunya kemelesetan ekonomi dunia dan negara. Ini telah mengakibatkan kemerosotan di sektor perkilangan, pertanian dan pelaburan.

2. Kedudukan Harta

Di samping melihat prestasi kewangan dan keuntungan PKENJ keteguhan Perbadanan juga boleh dilihat dari kedudukan harta tetap PKENJ.

Dari Rajah (4.3), jelas bahawa walaupun PKENJ ditubuhkan dengan sejumlah wang yang terhad, ia tetap berjaya mendirikan organisasi yang berkemampuan dan teguh. Harta-harta telah berjaya ditambah dan dalam tempoh 12 tahun PKENJ telah mempunyai harta tetap bernilai \$172.43 di akhir 1982.

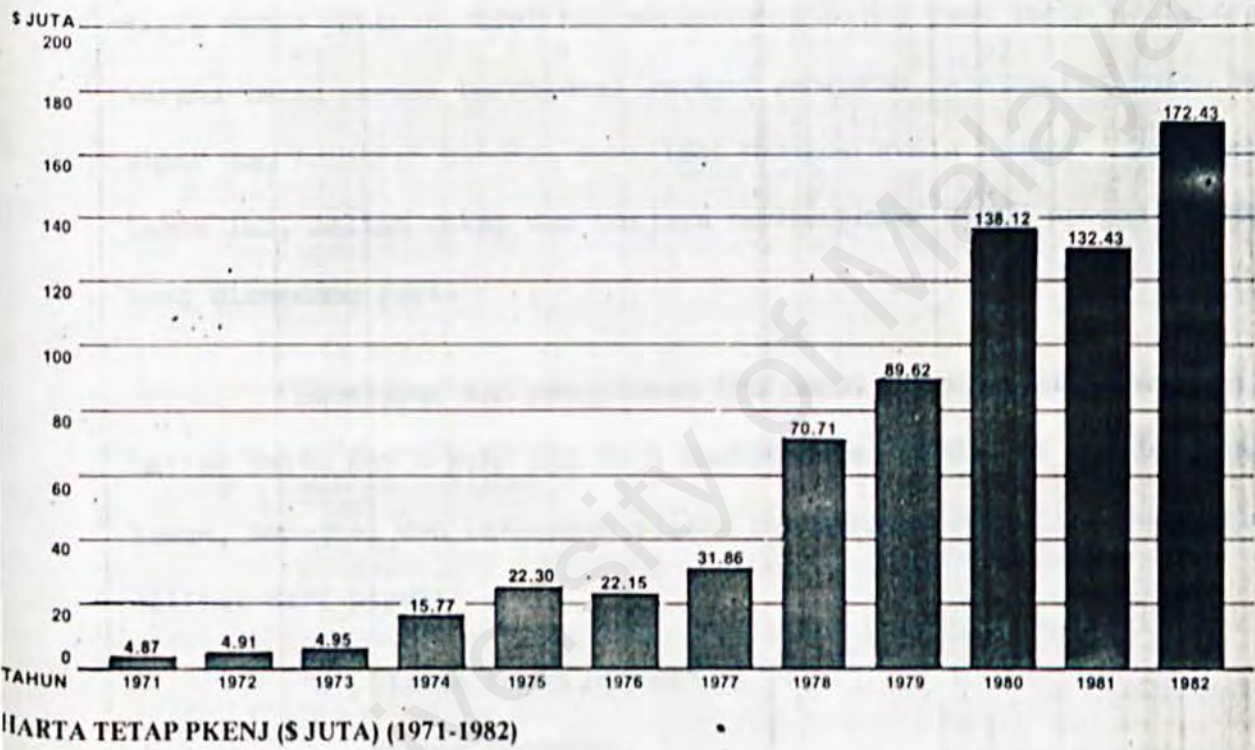
Rajah (4.2)

KEUNTUNGAN PKENJ (1971-1982)

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982: 10.

Rajah (4.3)

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982.

3. Kemajuan Sistem Pentadbiran

Tidak dapat dinafikan bahawa kelicinan sistem pentadbiran adalah penting dalam menentukan gagal atau jayanya serta lembab atau lancarnya perjalanan sesebuah organisasi. PKENJ telah berusaha membina sebuah organisasi yang teguh, berdaya maju dan berdikari sejak berada di bawah pentadbiran Y.B. Dato' Haji Basir bin Ismail. Bekas Pengarah Kerja PKENJ sehingga 1982 ini merupakan seorang yang penuh pengalaman kerana telah pernah berkhidmat sebagai Pengarah Jabatan Pertanian Negeri Johor dan Pengarah Jabatan Teknologi Makanan Kuala Lumpur. Dari pengalaman ini, beliau cekap dan berjaya membangunkan PKENJ dengan strategi yang dirancang rapi.

Kecekapan dan pengalaman itu terus diwarisi oleh pengganti beliau iaitu Encik Mohd Ali Haji Hashim mulai 1982. Di samping pengalaman, kemajuan dan kekesan sistem pentadbiran PKENJ ini juga boleh dilihat dari aspek:

1. Sistem 'open office'
2. Sistem Komputer.

(a) 'Open Office'/Pejabat Terbuka

Sistem 'open office' (konsep 'open office' atau pejabat terbuka ialah pejabat yang tiada kedapatan bilik-bilik khas bagi pegawai-pegawai dan kakitangannya) yang dipraktikkan oleh ibu pejabat didapati lebih berkesan dalam mengawal kakitangan. Oleh yang demikian tumpuan masa dan kerja oleh kakitangan adalah lebih dan menjamin kejayaan dan kelancaran peranan PKENJ.

Meialui sistem ini juga hubungan antara ketua atau pegawai atasan dengan kakitangan dan sesama kakitangan sendiri adalah lebih erat. Ini penting kerana dengan ujudnya dan terpuuknya semangat ukhwah, kekeluargaan serta setia-kawan sesama sendiri, maka kerjasama dalam menjalankan tugas dapat diterbitkan. Di samping itu, hubungan dua-hala ini juga dapat menghilangkan rasa ketidakpuasan hati dan prasangka yang wujud di kalangan anggota PKENJ.

Untuk mengelakkan gangguan kelancaran dan juga untuk memberi khidmat pengurusan yang terus-menerus maka PKENJ telah membuka pejabatnya 7 hari seminggu. Di sini pekerja-pekerja mengambil cuti secara bergilir-gilir samada pada hari Jumaat ataupun Sabtu. Ini pasti dapat menunjukkan suatu sistem yang effisyen.

(b) Sistem Komputer

Memandangkan pengurusan PKENJ semakin berkembang dan penting serta keperluan suatu pengurusan yang moden dan berkesan maka PKENJ telah memasuki sistem komputer pada tahun 1982. Langkah ini diambil berikutan kesedaran beberapa kelemahan asas terutamanya dari segi pengambilan masa yang panjang dan tenaga yang lebih untuk mendapatkan makluman-balas yang tepat dan terperinci. Sistem 'manual' yang diamalkan sebelum ini jelas tidak dapat memberi maklumat yang dikehendaki dengan segera dan kerap berlaku 'human error'. Walaupun kelemahan sistem 'manual' ini boleh dibaiki tetapi kemajuannya terhad kerana keupayaan manusia adalah juga terhad.

Komputer jenis Burroughs Model B920 berharga \$209,864.00 mempunyai 'multi-processor' dan data-data disimpan di 'Magnetic Fixed Disc' yang mempunyai keupayaan 'on line' sehingga Megabyte. Selain dari itu terdapat kemudahan 'Mini Disc Drive' untuk menyimpan data secara 'off line' hingga 3 megabyte tiap-tiap satu mini disc ini. Segala input dibuat melalui 3 terminal dan boleh ditambah bila perlu. Manakala 'output' dari sistem komputer ini dicetak dengan menggunakan 'line printer' yang berkeupayaan mencetak 350 garis seminit atau 92 huruf sesaat secara 'qualiti printer'.¹

Di samping itu terdapat juga kemudahan 'word processor' di mana dokumen-dokumen standard tidak perlu ditaip semula sepenuhnya. Dengan ini dapat membantu penyediaan dokumen-dokumen seperti surat-surat perjanjian dan laporan-laporan yang lebih cepat dan tepat.

Masalah yang timbul dalam sistem komputer ini antara lainnya termasuklah:

1. Kos pembelian mesin komputer yang mahal.
2. Hanya kakitangan yang mendapat latihan tahu untuk menggunakannya.
3. Waktu-waktu percubaan memungkinkan Perbadanan menerima masalah 'hardware' dan juga 'software'.

Kepesatan peranan PKENJ jelas dapat dilihat dengan pertambahan kakitangannya pada setiap tahun melalui Lampiran (5)

¹Sumber: Berita PKENJ Bil.1/82: 9.

4.3 Masalah-Masalah Lain Yang Dihadapi

Meskipun sudah lebih 10 tahun penubuhan PKENJ, di samping agensi-agensi pembangunan negeri yang lain seperti KEJORA, PKEINJ, Projek pembangunan Pertanian Negeri Johor didapati pencapaian matlamat DEB masih jauh dari paras 'target' yang diharapkan. Angka 30% yang di-cita-citakan masih gagal dicapai meskipun tempoh tamatnya telah hampir. Maka timbul persoalan bagaimana perseimbangan dapat dicapai memandangkan angka 30% ini begitu sukar dicapai dan apakah masalah-masalah yang menghalang kepada pembangunan ini?

Pada pendapat pengkaji, kelebihan pencapaian ini adalah kerana wujudnya beberapa permasalahan yang boleh disenaraikan sebagai berikut:

1. Tiada bantuan sepenuhnya dari kerajaan.
2. Konflik dalam peranan PKENJ.
3. Kurangnya kerjasama dari agensi awam yang lain.
4. Sikap dan nilai rakyat khususnya Bumiputera.
5. Perancangan yang lemah.
6. Masalah-masalah lain.

1. Tiada Bantuan Sepenuhnya Dari Kerajaan

Sebagaimana yang telah pengkaji jelaskan di dalam Bab II bahawa PKENJ didirikan tanpa bantuan kewangan. Modal asalnya hanya berupa pinjaman sebanyak \$10 juta yang mana perlu diganti semula selepas 10 tahun penubuhan PKENJ. Bantuan serta kemudahan lain seperti pejabat yang lengkap dengan kelengkapan dan kakitangan tidak disediakan.

Sebaliknya kerajaan hanya mengharapkan PKENJ terus berkembang. Ini bererti perkembangan atau jatuh-bangunnya PKENJ adalah atas dasar kebijaksanaan serta kecekapan pentadbiran dan pemikiran PKENJ sendiri. Di bawah asuhan dan kecekapan serta pengalaman Dato' Haji Basri bin Ismail, beliau berjaya mempertingkatkan dan memajukan PKENJ sebagai agensi pembangunan Negeri Johor yang teguh dan penting.

Keadaan dan sikap tidak memberi bantuan sepenuhnya yang tidak seharusnya terjadi. Sebagai agensi yang penting dalam menyalurkan unsur-unsur pembangunan, kerajaan seharusnya memberikan sepenuh bantuan terutamanya dari segi kewangan. Dengan adanya penyaluran bantuan yang sepenuhnya maka akan dapat mempercepatkan lagi juga lebih melicinkan perlaksanaan dan pencapaian sesebuah projek.

2. Konflik Dalam Peranan PKENJ

Tidak dapat dinafikan PKENJ ditubuhkan atas dasar politik sebagai agensi kerajaan. Dari kata singkat PKENJ jelas bahawa Perbadanan berfungsi untuk memajukan ekonomi Negeri Johor melalui pembangunan tanahnya.

Sebagai agensi awam, kerajaan menyalurkan dan mengharapkan perlaksanaan DEB oleh PKENJ sebagai matlamat dalam setiap projek-projek perancangannya. Sebaliknya sebagai agensi pemaaju ekonomi tanpa sumber kewangan yang tetap, sudah pasti perbadanan akan menumpukan perhatiannya terhadap projek-projek yang dapat memberikan pulangan keuntungan yang besar. Ini penting kerana hanya dengan kekukuhan kewangan barulah projek-projek dapat dilaksanakan.

Suatu contoh yang jelas menggambarkan keadaan ini ialah penubuhan Biro Perumahan Bumiputera oleh PKENJ adalah atas tujuan mencapai matlamat DEB. Ia sebenarnya tidak membawa sebarang keuntungan kepada PKENJ. Sebaliknya ia menambahkan bebas dan tanggungjawab PKENJ bagi menjamin dan mengawal qota 40% perumahan untuk Bumiputera di Negeri Johor. Oleh itu seolah-olah wujud satu konflik dalam peranan PKENJ. Peranan yang menimbulkan konflik yang dimaksudkan ini ialah dalam penentuan 'priority' atau keutamaan terhadap pemilihan projek-projek yang seharusnya dilaksanakan.

Kerajaan tidak seharusnya bersikap memberikan amanat yang mesti dan penting untuk dilaksanakan tetapi bersikap lepas-tangan sahaja dalam usaha perlaksanaan dan masalah yang dihadapi oleh PKENJ. Setiap seruan seharusnya diiringi oleh kerjasama yang bersungguh-sungguh.

3. Kurangnya Kerjasama dari Agensi Awam Lain

Kerjasama adalah penting dalam menjamin kelicinan dan pencapaian sesuatu projek. Agensi-agensi awam lain seperti PKEINJ, KEJORA dan sebagainya boleh dikatakan mempunyai peranan yang sama, iaitu untuk tujuan pembangunan negara serta matlamat yang selaras dengan cita-cita DEB.

Malangnya kerjasama yang erat tidak wujud di antara agensi-agensi tersebut kerana setiap agensi cuba memperlihatkan kemampuan dan kejayaan masing-masing bagi mendapat perhatian dan kebanggaan. Keadaan ini akan memburukkan keadaan dan melambatkan lagi kejayaan pembangunan.

Sikap sedemikian seharusnya dikikis, sebaliknya kerjasama harus disemai kerana target pembangunan yang sama iaitu untuk membangunkan rakyat dan Negeri Johor secara keseluruhannya. Oleh itu kejayaan sesebuah agensi tidak akan dapat dibanggakan sekiranya angka atau aspek lain yang belum dibangunkan masih jauh lebih banyak.

4. Sikap dan Nilai Rakyat

Sikap Bumiputera yang pasif dan terlalu mengharapkan bantuan kerajaan haruslah dimulai dengan sikap berusaha, berkeyakinan, cekap, berdisiplin dan dedikasi. Adalah mustahil bagi kerajaan kita mengisi atau memenuhi setiap kehendak individu rakyatnya. Oleh itu untuk memajukan diri Bumiputera yang telah banyak ketinggalan seharusnya berusaha sendiri dan merebut setiap kemudahan yang disediakan oleh kerajaan seperti melalui MARA, RISDA, PKEN dan sebagainya.

Jika dilihat kepada kemudahan kadar penyewaan ruang niaga bagi Bumiputera yang disediakan oleh PKENJ, masih kedapatan ramai peniaga Bumiputera yang merungut menyatakan harga sewa sangat mahal. Bumiputera seharusnya dapat memajukan perniagaan dan memperolehi keuntungan yang lebih memandangkan PKENJ memberikan potongan sebanyak 30% (sehingga 1980) dan dikurangkan sebanyak 15% kemudiannya mulai 1980.

Lain-lain kemudahan seperti peruntukan quota bagi Bumiputera Skim Pinjaman Tabung Pelaburan Johor, potongan sewa dan diskaun serta pinjaman perlulah direbut kerana setiap peluang dan kemudahan yang disediakan adalah demi untuk kemajuan Bumiputera sendiri.

5. Perancangan Yang Lemah

Kerap kali pihak perancangan bersikap terlalu 'ambitious'. Setiap matlamat yang diletakkan bagi sesuatu projek yang bakal dilaksanakan adalah lebih merupakan jangkaan yang terlalu tinggi, tidak merupakan suatu jangkaan berdasarkan kajian yang teliti yang merangkumi berbagai-bagai aspek khususnya aspek budaya.

Budaya amat mempengaruhi pemikiran dan pola perlakuan manusia. Jika dilihat contoh dari aspek budaya didapati bahawa orang-orang Melayu lebih gemar hidup bersama-sama dengan keluarga mereka. Kemudian pengangkutan yang disediakan membolehkan mereka berulang-alik ke tempat kerja dari rumah mereka. Di samping itu juga ia dapat menjimatkan kos sara hidup berbanding jika mereka menyewa keluar dari rumah mereka (keluarga mereka). Hal ini sedikit sebanyak dapat menggambarkan sebab-musabab kegagalan matlamat penduduk di bandar baru Pasir Gudang yang menjangkakan seramai 235,000 orang pada tahun 2000. Hingga kini seramai orang yang datang ke kawasan tersebut dan mereka ini lebih merupakan sebagai pekerja tetapi tidak sebagai penghuni yang bermastautin dijangka-kan juga bahawa pada tahun 1980 terdapat kira-kira 19,468 unit rumah yang dibangunkan. Malangnya sehingga 1983 hanya kira-kira 2,730 unit sahaja yang berjaya dibina.

Oleh kerana jangkaan yang diletakkan terlalu tinggi maka kerap kali apabila penilaian dibuat sering menggambarkan sesuatu kelemahan atau kegagalan pencapaian matlamat.

Perancangan yang rapi dan benar-benar menyentuh aspek yang menyeluruh adalah penting. Oleh itu disarankan supaya pegawai-pegawai di bahagian perancang dan penyelidikan tidak sahaja terdiri dari pakar-pakar ekonomi yang hanya menilai dari sudut pandang ekonomi tetapi gagal melihat dari aspek budaya. Sedangkan budaya sangat banyak mempengaruhi pemikiran, nilai serta tingkahlaku manusia. Oleh itu lebih pegawai-pegawai yang mahir dan pakar dari berbagai aspek pengetahuan yang diperlukan bagi mengelakkan kerugian dan kegagalan berterusan.

6. Lain-lain Masalah

Masalah-masalah ini termasuklah masalah di mana ahli-ahli politik khususnya UMNO kerap kali mengenengahkan soal kejayaan atau kegagalan projek-projek PKENJ sebagai isu politik mereka. Ini adalah kerana PKENJ menjadi lambang mewakili kejayaan Bumiputera. Kritikan dan desakan kerap disiarkan melalui ucapan dan akhbar-akhbar. Hal ini boleh mendatangkan kesan negatif kerana akan memungkinkan berlakunya campurtangan politik dalam PKENJ terutamanya di musim kempen pilihan-raja dijalankan.

Tidak dapat dinafikan juga pembangunan yang pesat boleh memberi kesan dan perubahan kepada ekologi dan ekosistem. Ini amat menimbangkan sekiranya kesan negatifnya akan memudaratkan kehidupan manusia. Pernah disuarakan kebimbangan berlakunya hujan asidik yang boleh menyebabkan rambut manusia gugur dan mencemarkan air. Oleh itu

soal pencemaran dan persekitaran alam semulajadi amatlah penting untuk diberi perhatian yang sama beratnya.

Dari penganalisaan prestasi PKENJ, jelas dapat dilihat pencapaian objektif PKENJ melalui projek-projek yang dilaksanakan. Di samping itu setiap masalah yang berjaya dikesan dan diidentifikasi perlu difikirkan dan diberi perhatian untuk mengatasi kelemahan dan menjamin kejayaan di masa-masa akan datang. stratifikasi dalam masyarakat dan juga ketaksamarataan yang disebabkan oleh berlakunya ketaksamarataan dalam sistem pengedaran ataupun harta. Ditambahkan pula bahawa untuk mewujudkan "class-less society" perlu diadakan satu perubahan dalam pembangunan secara keseluruhan dapat dicapai. (pembangunan secara menyeluruh meliputi usaha-usaha pembangunan dalam semua aspek iaitu ekonomi, politik, sosial serta kebudayaan).

Dalam mengaitkan teori ini, jelas di sini bahawa pembangunan di Johor adalah kerana adanya stratifikasi dan ketaksamarataan dalam pengedaran. Ini jelas kelihatan dari jurang ketinggalan Bumiputera dalam berbagai aspek khususnya ekonomi berbanding dengan kaum lain. Dengan adanya keadaan ini, maka usaha-usaha pembangunan diperlukan bagi tujuan mengimbangi semula keadaan tersebut. Dengan ini adalah kepentingan perubahan PKENJ iaitu bagi menyamaratakan masyarakat melalui peranan pembangunan yang disainkannya.

Sebagaimana yang telah diperjelaskan tentang pendapat Soera dalam Bab II, ia telah mengaitkan pembangunan dengan tiga faktor utama

BAB V

KESIMPULAN

Dari hasil penyelidikan ini, apa yang dapat dirumuskan ialah bahawa asas pembangunan di Negeri Johor lebih menepati pendekatan teori konflik. Sebagaimana yang telah dijelaskan dalam Bab II, teori konflik menekankan bahawa masyarakat 'plural' atau majmuk timbul kerana adanya stratifikasi dalam masyarakat dan juga ketaksamarataan yang disebabkan oleh berlakunya ketidakseimbangan dalam sistem pengagihan pengeluaran ataupun harta. Ditambahkan pula bahawa untuk mengujudkan "class-less society" perlu diadakan satu rombakan supaya pembangunan secara keseluruhannya dapat dicapai. (Pembangunan secara keseluruhannya meliputi usaha-usaha pembangunan dalam setiap aspek iaitu ekonomi, politik, sosial serta kebudayaan).

Dalam mengaplikasikan teori ini, jelas di sini bahawa pembangunan di Johor adalah kerana wujudnya stratifikasi dan ketidakseimbangan dalam pengagihan. Ini jelas kelihatan dari jurang ketinggalan Bumiputera dalam berbagai aspek khususnya ekonomi berbanding dengan kaum-kaum lain. Dengan wujudnya keadaan ini, maka usaha-usaha pembangunan diperlukan bagi tujuan mengimbangi semula keadaan tersebut. Dengan ini wujudlah kepentingan penubuhan PKENJ iaitu bagi menyamaratakan masyarakat melalui peranan pembangunan yang dimainkannya.

Sebagaimana yang telah diperjelaskan tentang pendapat Seers dalam Bab II, ia telah mengaitkan pembangunan dengan tiga faktor utama

iaitu:-

- i. Kemiskinan
- ii. Pengangguran
- iii. Ketaksamarataan

Memang tidak dapat dinafikan bahawa kaedah atau pendekatan pembangunan di negara kita mempunyai ciri-ciri yang tidak lari dari apa yang dikemukakan oleh Seers. Melalui strategi DEB, matlamat dan cita-cita untuk membasmi kemiskinan dan menyusun semula masyarakat disalurkan.

Merujuk pula kepada pola pembangunan bagi Negeri Johor oleh PKENJ, didapati bahawa matlamat pembangunannya juga disesuaikan dan diselaraskan dengan apa yang disarankan oleh Seers. Ini adalah kerana objektif PKENJ adalah merangkumi juga matlamat DEB. 3 objektif PKENJ adalah:

- i. Membasmi kemiskinan
- ii. Menyusun semula masyarakat
- iii. Membina sebuah organisasi yang teguh, berdaya maju dan berdikari.

Objektif-objektif ini dilaksana dan dicapai menerusi projek-projek yang dirancang dan dijalankan yang terdiri dari projek penyediaan infrastruktur, projek perdagangan dan perindustrian, perumahan dan perkedaian, projek perniagaan dan sebagainya.

Jika diuraikan ketiga-tiga aspek yang dikemukakan oleh Seers dalam pendekatan yang diambil oleh PKENJ bagi mencapai pembangunan

Negeri Johor, maka dikatakan bahawa:

1. Kemiskinan

Kemiskinan di negara kita tidaklah merujuk kepada keadaan kebuluran, tanpa tempat tinggal, kekurangan makanan dan sebagainya. Keadaan ini pada hakikatnya tidaklah terjadi di negara ini. Kemiskinan di negara kita adalah merujuk kepada kekurangan pendapatan atau kewangan dan jumlah isi sesebuah rumah.¹

Bagi mengatasi masalah kemiskinan ini, PKENJ cuba mempertingkatkan taraf pendapatan dan kehidupan melalui beberapa projeknya. Projek-projek pembukaan kawasan perindustrian dan tapak perniagaan merupakan suatu strategi untuk membuka peluang-peluang pekerjaan dan meningkatkan pendapatan rakyat dan negara. Dengan kemasukan pelabur-pelabur di tapak perindustrian dijangka lebih 20,000 peluang pekerjaan akan ditawarkan lagi. Peningkatan pendapatan juga digalakkan melalui projek penyediaan ruang-niaga. Dewasa ini sebanyak 442 Bumiputera mendapat kemudahan ruang-niaga. Bagi membolehkan perniagaan Bumiputera mendapat keuntungan dan menyaingi perniagaan bukan Bumiputera, PKENJ telah memberikan kemudahan 15% potongan sewa.

Di samping itu juga, untuk menanamkan semangat perniagaan dan membolehkan perniagaan dijalankan oleh golongan yang kurang berkemampuan, PKENJ memberi kemudahan dan menyediakan gerai-gerai penjaja khusus bagi menjalankan perniagaan makanan.

¹ Sumber: Kajian Separuh Penggal RME, 1981-1985.

Kehidupan yang sempurna bererti memperolehi keperluan asas yang secukupnya. Projek perumahan dan kemudahan infrastruktur dilaksanakan bagi memberikan kesempurnaan tempat tinggal kepada rakyat Johor. Memandangkan rata-rata Bumiputera adalah kurang berkemampuan, maka PKENJ mengutamakan projek perumahan kos rendah supaya penghidupan mereka setaraf dengan pencapaian kemajuan pembangunan negara.

2. Pengangguran

Pengangguran merupakan masalah ekonomi dan sosial yang paling utama. Sekiranya pengangguran tidak diatasi, ia boleh menyebabkan terjejasnya pembangunan ekonomi serta memberi beberapa kesan yang buruk terhadap sosial. Ini termasuklah kesan kemiskinan, jenayah, pelacuran dan sebagainya.

PKENJ dalam usaha mengatasi kadar pengangguran menjalankan dan mengusahakan beberapa projek yang dapat menampung lebih banyak gunatenaga. Projek-projek pertanian, perlombongan, perdagangan telah berjaya membuka lebih 20,000 peluang pekerjaan. Manakala perkembangan di pejabat PKENJ sendiri telah mengambil 322 orang sebagai kakitangannya.

Dengan membuka 9 buah kawasan tapak perindustrian di seluruh Negeri Johor serta usaha menggalakkan kemasukan pelabur-pelabur untuk melabur dan membina kilang-kilang adalah dijangka akan dapat membuka kepada lebih 20,000 peluang pekerjaan lain lagi. Oleh itu projek penyediaan infrastruktur adalah penting bagi menyediakan kemudahan dan menarik minat pelabur asing dan tempatan. Kejayaan projek PKENJ ini kelihatan apabila ia berjaya membawa persetujuan pekilang-pekilang di

Singapura untuk memindahkan kilang-kilang mereka di tapak perindustrian PKENJ berikutan dengan dasar baru Singapura yang mementingkan industri berteknologi tinggi. Melalui langkah seperti ini pastilah akan membawa kepada pengurangan kadar pengangguran di kalangan rakyat khususnya rakyat Negeri Johor.

3. Keadaan ketadsamarataan

Hal ini pula adalah merujuk kepada jurang perbezaan antara kaum yang jelas berlaku di negara kita ini. Memandangkan Bumiputera jauh ketinggalan dalam aspek ekonomi khususnya, maka kerajaan berusaha untuk mempertingkatkan hak dan penglibatan mereka dalam kegiatan ekonomi sekurang-kurangnya mencapai 30% berbanding dengan bukan Bumiputera yang telah jauh lebih maju.

PKENJ tidak berusaha menambahkan hakmilik dan penglibatan Bumiputera dalam bidang ekonomi melalui projek-projek perusahaan dan perdagangan yang dijalankan oleh Syarikat Anak dan Sekutu.

Langkah melabur dalam saham Syarikat Anak dan Syarikat Sekutu adalah sebagai salah satu usaha PKENJ untuk memindahkan pemilikan saham kepada Bumiputera. Untuk membolehkan golongan Bumiputera yang kurang berpengetahuan dan kemampuan tetapi berminat untuk memiliki saham, PKENJ bersedia memberikan khidmatnya untuk membeli saham secara kredit dan diurus oleh PKENJ. Ini dilakukan melalui khidmat Sekim Pinjaman Tabung Pelaburan Johor. Dengan usaha ini penglibatan dan pelaburan Bumiputera di dalam Sektor Syarikat akan dapat membawa kepada pemindahan

hakmilik dan perseimbangan kedudukan ekonomi Bumiputera berbanding dengan bangsa lain.

Dari perlaksanaan projek-projek PKENJ yang menepati saranan Seers, maka PKENJ boleh dikatakan akan berjaya dalam membangunkan aspek ekonomi dan mencapai matlamat DEB dalam tempoh jangka masa yang panjang. Tetapi perlulah disedari bahawa pembangunan tidak boleh dibanggakan sekiranya berlaku ket kseimbangan dalam aspek pembangunan itu sendiri. Ini penting kerana pembangunan yang menyeluruh adalah meliputi pembangunan dalam setiap bidang termasuk keugamaan, pendidikan, sosial, sikap dan nilai serta budaya. Dengan kata lain, kita tidak hanya boleh bangga dengan kemampuan orang Melayu memiliki dan menikmati sebuah rumah batu tetapi pada hakikatnya mereka terus berada dalam ikatan hutang yang begitu membebankan di samping mengalami keruntuhan akhlak, keugamaan, hubungan kejiranan dan sebagainya. Tidak dapat dinafikan bahawa pembangunan yang seimbang dalam setiap aspek adalah penting. Oleh itu PKENJ seharusnya dapat merancang dan meluaskan lagi program-program pembangunannya supaya pembangunan negara yang dicapai lebih bermakna lagi.

Di samping itu perlu ditegaskan di sini bahawa bagi mengelakkan kegagalan dalam perlaksanaan projek maka rangka perlaksanaan projek haruslah mengambil pendekatan 'Bottom to Top'. Pendekatan ini bermakna bahawa perlu diketahui segala masalah, ciri-ciri keperluan yang sebenarnya diperlukan oleh pihak bawahan iaitu golongan sasaran. Ini adalah merujuk kepada rakyat khususnya kaum Bumiputera. Setelah mengenalpasti unsur-unsur penting dari pihak bawahan ini baru pihak pentadbir

atau pelaksana menganalisis dan bincangkan sebelum dikemukakan hasil penemuan dan kajian kepada pihak yang lebih atas iaitu pembuat polisi atau pihak yang bertanggungjawab merangkakan projek-projek yang perlu dan boleh dilaksanakan bersesuaian dengan keadaan dan masalah pihak sasaran.

Sebaliknya sekiranya pendekatan 'Top To Bottom' diteruskan seolah-olah bererti bayangan kegagalan juga akan berterusan kerana pihak atasan atau perancang tidak mengetahui keperluan serta masalah yang sebenar dihadapi oleh pihak sasaran. Ini akan menyebabkan kelemahan dalam strategi pembangunan yang dirangka akibat dari kesilapan andaian dan matlamat yang dijangkakan. Oleh yang demikian pihak pentadbir khususnya bahagian perancang dan penyelidikan serta pihak-pihak lain haruslah memainkan peranan dengan lebih cekap dan efisien lagi bagi menjamin kejayaan di masa akan datang.

Walaupun dapat dikesan kegagalan dalam pembangunan sosial kerana masih banyak aspek yang jauh ketinggalan, tetapi faedah dari aspek pembangunan ekonomi oleh PKENJ bolehlah dikatakan berjaya walaupun agak lembab. Kejayaan PKENJ dalam pembangunan ekonomi Negeri Johor pada masa akan datang sebenarnya adalah lebih mencabar lagi. Oleh itu bakti PKENJ seharusnya mendapat sokongan dan kerjasama sepenuhnya dari rakyat, khususnya golongan Bumiputera serta perhatian yang serius dari kerajaan dan agensi-agensi kerajaan lain demi keseimbangan dan kestabilan negara.

Akhir sekali memang tidak dapat dinafikan bahawa **PKENJ** adalah merupakan sebuah agensi pembangunan yang utama di peringkat Negeri Johor. Dengan ini peranan penting dalam bidang pembangunan kawasan perindustrian, pertanian, tanah, pelaburan, pembinaan dan sebagainya perlulah diteruskan dan dipergiatkan lagi. Usaha yang berlipatganda serta kecekapan pengurusan serta kerjasama dari semua pihak adalah penting untuk menjamin tahap pengeluaran serta kadar pencapaian yang maksima. Ini penting kerana kejayaan yang dicapai selama ini adalah sebagai asas bagi perkembangan dan kemajuan seterusnya.

4. Pradk, A.S., (1971) Sociology of Development and Underdevelopment, London, Pluto Press.
5. Griffin, E.S. and Enos, J.C., (1970) Planning Development, A Wesley Publishing Company, London.
6. Raven, A.E., (1972) Methodological Issues in the Study of Development, Sociological Quarterly, Volume 12.
7. Hussin Ali, S., (1979) Aspek Pembangunan, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.
8. Lenski, G.E., (1968) Power and Privilege: A Theory of Social Stratification, Mc Graw Hill, New York.
9. Rostow, W.W., (1965) The Stages of Economic Growth, 2nd Edition, Cambridge University Press, London.
10. Santos, B.O., (1969) The Crisis of Development Theory and The Problems of Dependence in Latin America, Socio, Volume 21.
11. Seers, Dudley, (Sept. 1970) The Meaning of Development, Reprint ADC.

BIBLIOGRAFI

Rujukan Terpilih

1. Bailey, K.O., (1978) Methods of Social Research, New York Free Press.
2. Bernstein, H. (ed), (1973) Underdevelopment And Development: The Third World Today, Penguin Book, U.S.A.
3. Black, James A. and Champion, Deen J., (1976) Methods and Issue in Social Research, John Wiley and Sons, Inc., New York.
4. Frank, A.G., (1971) Sociology of Development and Underdevelopment, London, Pluto Press.
5. Griffin, K.B. and Enos, J.C., (1970) Planning Development, A Wesley Publishing Company, London.
6. Haven, A.E., (1972) Methodological Issue in the Study of Development Sociological Rurals, Volume 12.
7. Hussin Ali, S., (1979) Apa Erti Pembangunan, Dewan Bahasa dan Pustaka, Kuala Lumpur.
8. Lenski, G.E., (1966) Power and Privileges: A Theory of Social Stratification, Mc Graw Hill, New York.
9. Rostow, W.W., (1965) The Stages of Economic Growth, 2nd Edition, Cambridge University Press, London.
10. Santos, T.D., (1969) The Crisis of Development Theory and The Problems of Dependence in Latin America, Soglo, Volume 21.
11. Seers, Dudley, (Sept. 1970) The Meaning of Development, Reprint ADC.

Sumber Bertulis dari PKENJ

1. Kertas kerja PKENJ.
2. Laporan Tahunan PKENJ 1973-1982.
3. Laporan dari fail-fail PKENJ.
4. Majalah 'Berita PKENJ' keluaran PKENJ 1982-1983.
5. Potential Investment in Johor, keluaran PKENJ.

Cetakan Kerajaan

1. Kerajaan Malaysia, Rancangan Malaysia Kedua (1970-1975), Jabatan percetakan Negara, Kuala Lumpur.
2. Kerajaan Malaysia, Rancangan Separuh Penggal Rancangan Malaysia Keempat (1981-1985), Jabatan Percetakan Negara, Kuala Lumpur.

Latihan Ilmiah

1. Faridah Hanum bte Khalil (1983/84), Wanita dalam Pembangunan: Karyadesa (Satu kajian kes ke atas projek Risda), Jabatan Antropologi & Sosiologi, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
2. Husin b. Haron (1975/76), Peranan dan Perancangan Kawasan-Kawasan Perindustrian di Negeri Johor, Bahagian Ekonomi Gunaan, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
3. Nik Din Yakob (1974/75), Kelantan and The State Economic Development Corporation: A Study of Development and the Role of KSEDG in Kelantan, Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.
4. Norfadilah bt Sulaiman (1983/84), Wanita dalam Pembangunan: Kajian tentang projek wanita pekebun kecil (RISDA), Jabatan Antropologi dan Sosiologi, Universiti Malaya, Kuala Lumpur.

BIL.	NAMA SYARIKAT	JENIS KEGIATAN	TARIKH PENUBUHAN	TARIKH OPERASI	MODAL DIBENAR (\$'000)	MODAL DIBAYAR (\$)	PENYERTAAN PKENJ				GUNATENAGA (ORANG)
							SAHAM (UNIT)	SAHAM (\$ NILAI PAR)	%	KOS (\$)	
1	Johore Silica Sdn Bhd	Melombong pasir silika serta peniadangan kelapa sawit dan koko	19.12.1970	1971	60,000	41,185,000	30,888,750	30,888,750	75.0	24,876,764	17 ⁺
2	Sergam Bhd	Pengedar bahan-bahan kimia	31.12.1971	1972	10,000	500,002	402,811	402,811	80.6	402,596	11
3	Syarikat Pengangkutan Maju Bhd	Perkhidmatan bas dan lori	13.7.1972	1973	5,000	745,003	735,001	735,001	98.7	735,001	111
4	Syarikat Pembinaan Johor Bhd	Kontraktor dan pemaju perumahan	13.7.1972	1976	10,000	1,500,002	1,500,002	1,500,002	100.0	1,500,002	16
5	Sindora Bhd	Kompleks kayu kayan	30.12.1972	1974	10,000	4,500,000	2,525,000	2,525,000	56.1	2,715,000	297
6	Gemuruh Sdn Bhd	Perladangan kelapa sawit	9.2.1973	1976	30,000	17,500,002	17,500,002	17,500,002	100.0	17,500,002	-
7	Tenaga Utama (Johor) Bhd	Pelaburan dan jual-beli saham	11.8.1973	1973	5,000	1,366,600	765,000	765,000	56.0	765,000	-
8	Pulau Nenas Sdn Bhd	Melombong buah timah malar	28.3.1973	1974	1,000	100,002	100,002	100,002	100.0	100,002	2
9	Ladang Sermin Sdn Bhd	Perladangan kelapa sawit	7.3.1974	1974	15,000	9,819,400	4,909,700	4,909,700	50.0	5,000,526	-
10	Eastern Plantation Agency (Johore) Sdn Bhd	Pengurusan ladang	25.6.1975	1976	10,000	3,000,000	3,000,000	3,000,000	100.0	2,952,800	87
11	Harta Consult Sdn Bhd	Pengurusan harta	14.11.1975	1975	100	40,000	20,400	20,400	51.0	10,200	144
12	Kahang Palm Oil Mill Sdn Bhd	Mengeluarkan minyak kelapa sawit mentah	30.12.1975	1977	5,000	3,000,002	1,500,001	1,500,001	50.0	1,500,001	75
13	Pelaburan Johor Bhd	Jual/beli saham dan menguruskan Tabung Pelaburan Johor	17.10.1977	1977	2,000	550,000	550,000	550,000	100.0	500,000	11
14	Kumpulan Perubatan Sdn Bhd	Perkhidmatan pakar perubatan dan hospital	20.2.1979	1981	3,000	2,500,002	1,500,001	1,500,001	60.0	1,500,001	135
15	Selai Sdn Bhd	Perladangan kelapa sawit, getah dan koko	22.12.1979	1979	10,000	6,500,002	6,500,002	6,500,002	100.0	6,500,002	-
16	Palong Cocoa Sdn Bhd	Perladangan kelapa sawit, getah dan koko	31.3.1980	1981	26,000	4,242,002	4,242,002	4,242,002	51.0	4,242,002	-
17	Syarikat Lombong Sebina Johor Sdn Bhd	Melombong buah timah	21.9.1978	Belum Operasi	2,000	1,852,000	944,520	944,520	51.0	944,520	-
18	Ceracrete (Johor) Sdn Bhd	Membina rumah pesang sapi	8.3.1976	-	5,000	2	1	1	50.0	1	-
Jumlah					209,100	96,900,021	77,583,195	77,583,195		71,744,420	906

Nota: + Tidak termasuk pekerja ladang sehingga 275 orang tetapi termasuk 11 orang pekerja lombong

* Saham Bonus yang telah dikeluarkan kepada PKENJ

11/11/2011

Sumber: Laporan Tahunan 1982 PKENJ.

KEDUDUKAN SYARIKAT SEKUTU PKENJ PADA 31 HB. DISEMBER, 1982
(BEROPERASI/BELUM BEROPERASI)

SL	NAMA SYARIKAT	JENIS KEGIATAN	TARIKH PENUBUHAN	TARIKH OPERASI	MODAL LIBENAR (\$'000)	MODAL DIBAYAR (\$)	PENYERTAAN PKENJ				GUNATENAGA (ORANG)
							SAHAM (UNIT)	SAHAM (\$ NILAI PAR)	%	KOS (\$)	
1	Kilang Ayer Batu Perintis Sdn Bhd	Mengeluarkan airbatu	6.10.1971	1972	1,000	650,000	198,602	198,602	30.6	220,702	19
2	Revertex (Malaysia) Sdn Bhd	Memproses susu getah	28.12.1972	1977	10,000	7,150,000	2,150,000	2,150,000	30.0	4,300,000	336
3	Perusahaan Pelangi Sdn Bhd	Pemaju perumahan	30.12.1972	1973	30,000	24,000,000	6,176,000	6,176,000	25.7	3,088,000	54
4	Industrial Packaging Sdn Bhd	Mengeluarkan bekas tin	1.8.1973	1977	5,000	1,400,004	420,000	420,000	30.0	210,000	125
5	Pacific Edible Oil Industries Sdn Bhd	Memproses minyak kelapa sawit	3.8.1973	1975	20,000	12,842,000	3,240,000	3,240,000	24.0	2,040,000	205
6	Kulim (Malaysia) Bhd	Perladangan serta kilang kelapa sawit dan getah	3.7.1975	1975	80,000	41,427,296	35,580,672	17,790,336	42.9	36,845,857	*337
7	Antara Steel Mills Sdn Bhd	Mengeluarkan besi waja untuk pembinaan	15.7.1975	1981	25,000	21,000,000	7,700,000	7,700,000	36.7	7,700,000	266
8	Syarikat Muntahak Tin Sdn Bhd	Melombong bijih timah	21.7.1976	1978	500	100,002	40,002	40,002	40.0	2,002	5
9	Yule Catto Plantations Sdn Bhd	Perladangan kelapa sawit dan getah	21.3.1978	1978	40,000	36,000,002	12,600,000	12,600,000	35.0	12,600,000	**98
10	Bertam Holdings PLC	Perladangan kelapa sawit	-	-	£ 2,000	£2,000,000	4,561,500	£456,150	22.8	14,213,305	-
11	Taman Bentara Timor Sdn Bhd	Pemaju perumahan	11.2.1976	Belum Operasi	10,000	3,000,000	900,000	900,000	30.0	900,000	-
12	Saujana Jaya Development Sdn Bhd	Pemaju perumahan	27.12.1979		10,000	1,000,000	400,000	400,000	40.0	400,000	2
Jumlah					231,500+	148,569,307+	73,966,776 ⁺⁺	51,614,940 ⁺		82,519,855 ⁺⁺	1,447

Nota :- + Tidak termasuk modal dibenar/dibayar Bertam Holdings PLC
++ Termasuk unit/kos saham Bertam Holdings PLC

* Tidak termasuk pekerja ladang seramai 3,017 orang
- ** Tidak termasuk pekerja ladang seramai 1,260 orang

Sumber: Laporan Tahunan PKENJ 1982

**KEMAJUAN PROJEK-PROJEK PERTANIAN PKENJ PADA
31HB. DISEMBER, 1982**

LAMPIRAN : 3

BIL.	NAMA-NAMA LADANG	JUMLAH KELUASAN (HEKTAR)	TANAMAN BERHASIL (HEKTAR)			TANAMAN BELUM BERHASIL (HEKTAR)			LAIN-LAIN T/S (HEKTAR)	TANAMAN SEMULA/ BARU (HEKTAR)	BELUM BERTANAM (HEKTAR)	KOSONG PAYA D.L. (HEKTAR)	GUNATENAGA (ORANG)
			GETAH	KELAPA SAWIT	KOKO	GETAH	KELAPA SAWIT	KOKO					
A. LADANG-LADANG PERBADANAN													
1	Ladang Tebrau	1,536	659	554	—	13	196	—	4	—	—	110	313
2	Ladang Pagoh	146	—	144	—	—	—	—	—	—	—	2	20
3	Ladang Bukit Kelompok	2,488	—	157	—	—	1,001	146	10	685 K/S	—	489	105
4	Ladang Pasir Logok	2,198	—	267	—	—	1,607	8 K	15	+ 184 K	—	117	176
5	Ladang Sungai Simpang Kiri	2,393	—	1,487	—	—	405	—	8	202	220	71	249
6	Ladang Sungai Sembrong	1,837	—	1,714	—	—	118	—	—	—	—	5	149
7	Ladang Selai	5,915	—	—	—	—	1,973	# 236	36	—	3,670	—	85
8	Ladang Bukit Cucuk	243	—	243	—	—	—	—	—	—	—	—	15
9	Ladang Kuala Kabong	2,890	313	295	—	12	188	21	—	—	—	2,061	123
10	Ladang Sungai Papan	3,029	677	241	—	—	1,285	—	11	198 K/S	595	22	354
11	Ladang Sungai Pasir Panjang*	4,047	—	—	—	—	—	—	—	—	4,047	—	—
JUMLAH A		26,722	1,649	5,102	—	25	6,773	411	84	1,269	8,532	2,877	1,589 *
B. LADANG-LADANG SYARIKAT ANAK													
1	Ladang Buluh Kasap	5,873	—	—	—	—	387	92	29	682 K/S 83 Koko	4,524	76	179
2	Ladang Siang	3,451	—	990	96	—	1,790	102	—	27 K/S	442	4	275
3	Ladang Sepang Loi	959	—	694	—	—	185	—	—	—	—	80	87
JUMLAH B		10,283	—	1,684	96	—	2,362	194	29	792	4,966	160	541
C. LADANG-LADANG PIHAK LAIN													
1	Ladang Buluh River	588	207	—	—	—	—	—	—	—	—	381	Dikontrakkan
2	Ladang Sungai Layang	498	—	482	—	—	13	—	—	—	—	3	83
3	Ladang Sungai Kluang	929	—	760	—	—	108	—	—	—	—	61	94
4	Ladang Linden	1,174	445	—	—	53	112	—	4	88 K/S	44	428	138
5	Ladang Asam Bubuk	1,006	—	261	—	—	325	—	13	—	398	9	52
6	Rancangan Tanah Belawanis	399	—	335	—	—	64	—	—	—	—	—	115
JUMLAH C		4,594	652	1,838	—	53	622	—	17	88	442	882	482
D. LADANG-LADANG SYARIKAT SEKUTU													
1	Kulim (M) Bhd	13,757	1,271	10,863	—	218	375	99	92	457 K/S	11	371	3,017
2	Yule Cotto Plantations Sdn Bhd	6,611	2,347	2,975	—	184	465	258	—	—	—	382	1,280
JUMLAH D		20,368	3,618	13,838	—	402	840	357	92	457	11	753	4,297
JUMLAH A + B + C + D		61,967	5,919	22,462	96	480	10,597	962	222	2,606	13,951	4,672	6,889

NOTA: + Peringkat Pembersihan
 @ Peringkat Pertanaman
 * Belum dimajukan

K/S — Kelapa Sawit
 K — Kelapa
 T/S — Tapek Semaian

— 22 hektar koko dan 214 hektar pokok giliridua

**KEDUDUKAN KILANG-KILANG DIKAWASAN PERINDUSTRIAN PKENJ
SEHINGGA 31 HB. DISEMBER, 1982**

KAWASAN PERINDUSTRIAN	KILANG BEROPERASI						KILANG SEDANG DIBINA						KILANG AKAN DIBINA					
	UNIT		MODAL DIBAYAR (\$'000)		GUNATENAGA (ORANG)		UNIT		MODAL DIBAYAR (\$'000)		GUNATENAGA (ORANG)		UNIT		MODAL DIBAYAR (\$'000)		GUNATENAGA (ORANG)	
	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	HINGGA DIS 1982
Pasir Gudang	65	81 ++	212,076	229,768 @@	5,020	5,291	17	6	8,550	25,000	440	405	26	42	81,680	82,523	1,994	3,351
Tanjung Agas	17	21	9,321	15,203	2,783	2,831	7	5	1,368	1,185	82	107	38	57*	11,936	13,914 **	748	663
Tongkang Pechah	12	22	4,162	6,775	619	968	11	2	3,413	800	349	25	6	5	1,060	1,060	122	122
Perdagangan Bebas Senai	4	6	31,108	39,458	299	743	-	-	-	-	-	-	10	10	7,670	12,694	1,033	1,064
Segamat	-	-	-	-	-	-	91+	132+	2,033	3,348	407	554	75	34@	5,284@	4,085	436	289
Parit Raja	-	3	-	2,600	-	633	2	-	2,200	-	583	-	4	2	1,050	440	169	59
Sri Gading	1	2	10,000	12,500	341	403	1	-	2,500	-	62	-	-	-	-	-	-	-
Kota Tinggi	-	1	-	7,000	-	300	1	-	7,000	-	275	-	-	1	-	5,000	-	319
Kluang	-	-	-	-	-	-	-	1	-	25,000	-	454	-	2	-	88	-	68
JUMLAH	99	136	266,667	313,304	9,062	11,169	130	146	27,064	55,333	2,198	1,545	159	153	108,680	119,804	4,502	5,935

Nota: ++ Termasuk 30 unit bangunan kilang yang dibina oleh MIEL dalam Peringkat I dan 12 unit bangunan kilang dalam Peringkat II.

@@ Terdiri daripada: (\$'000)

204,539 - 39 unit kilang
9,209 - 30 unit kilang MIEL (Peringkat I)
16,020 - 12 unit kilang MIEL (Peringkat II)

JUMLAH 229,768 - 81

@ Kilang

* Termasuk 22 unit bangunan kilang yang akan dibina oleh MIEL.

** Tidak termasuk jumlah modal dibayar/gunatenaga bagi syarikat-syarikat yang akan menjalankan operasi di kilang-kilang yang dibina oleh MIEL.

+ Bengkel

PERBADANAN KEMAJUAN EKONOMI NEGERI JOHOR
JUMLAH PENGAWAI / KAKITANGAN
PADA 31 HB. DISEMBER, 1982

TAHUN GRED JAWATAN	1970	1971	1972	1973	1974	1975	1976	1977	1978	1979	1980	1981	1982
A	2	9	18	25	33	31	33	35	40	43	41	38	41
B	1	1	2	7	11	7	8	15	17	18	28	26	34
C	2	3	13	17	49	34	36	39	47	58	74	77	87
D	2	3	61	138	180	112	113	124	132	127	135	142	160
JUMLAH	7	16	94	187	273	184	190	213	236	246	278	283	322

Ibu Pejabat	—	158
Kawasan Perindustrian Pasir Gudang	—	108
Pihak Berkuasa Tempatan Pasir Gudang	—	21
Projek-Projek PKENJ	—	22
Pegawai-Pegawai Yang Dipinjamkan Ke Syarikat Anak/Cuti Belajar	—	13
JUMLAH	:	<u>322</u>

No	Nama dan Lokasi	Jenis Bangunan	Harap Juatan		Projek dimajukan oleh	Di buka tempahan	Perngasp Tanah	Mula di bina	Dijangka siap	Permit bina	L
			Bumi-peters	Bukan Bumi-peters							
1.	Taman Perling, Johor Bahru	Kadai 2 btl. Teras 1 btl.	\$183,000 \$ 87,815	\$180,000 \$ 79,900	Perumahan Perling Bhd., Bgn. Perling Taman Perling, Jln. Bina, Johor Bahru	1984	Bekas	1984	1988	673/238/85 (2)	673
2.	Taman Mawar, Ulu Tiram	Kadai 2 btl. Teras 2 btl.	\$153,000 \$ 96,200	\$160,000 \$112,000	Aronoways (M) Sdn Bhd., M.C., Jln. Segget, Johor Bahru	1983	Bekas	1983	1985	2238/187/85 (4)	223
3.	Taman Sri Jaya, Bt. Gambir, Muar	Kadai 2 btl. Berbanding 2 btl. Teras 2 btl. Teras Selatjana 'B' Teras Bina A	\$144,500 \$123,250 \$ 94,818 \$ 41,275 \$ 50,575	\$170,000 \$145,000 \$ 99,900 \$ 46,500 \$ 59,500	Bukit Gambir Dev. Sdn Bhd., 16A, Jln. Raya Bukit Gambir, Muar	1984	Bekas	1984	1988	2887/213/85 (4)	288
4.	Taman Lina, Bt. Pelandok, Pasei 1	Kadai 2 btl. Teras 2 btl.	\$222,000 \$ 94,243.50	\$280,000 \$ 99,110	Gala Holding Sdn Bhd., 213, Jln. Johor Bahru, Air Hitam, Johor	1984	Bekas	1984	1988	2544/221/85 (4)	254
5.	Taman Jaring Jaya, Fase 11	Kadai 2 btl.	\$184,875	\$212,500	Tan Yee Den Sdn Bhd., No. 7, Jln. Bt. Bakti Larkin Ind. Estate, Johor Bahru	1984	Bekas	1984	1985	1396/690/84 (10)	13
6.	Taman Segamat Jaya, Segamat	Kadai 2 btl. Teras 2 btl. 'A' Teras 2 btl. 'B' Teras 2 btl. 'C'	\$272,000 \$114,250 \$108,250 \$ 91,800	\$320,000 \$135,000 \$125,000 \$108,000	Genting Terengganu Sdn Bhd., 55 (1st Flr) Jln. Gunung Kg. Segamat	1983	Bekas	1984	1986	2764/680/84 (10)	276
7.	Taman Sri Klang, Klang	Teras 1 btl. Kadai 2 btl.	\$ 56,823 \$127,526 kurang	\$ 66,850 \$140,500 kurang	Taman Melayu Sdn Bhd., 17 Jln. Dato' Ghousey Alimuddin, Klang	1982	Bekas	1983	1985	1858/585/84 (9)	185
8.	Taman Mawar, Bt. Pelandok	Kadai 2 btl. Teras 2 btl.	\$138,000 \$102,000	\$160,000 \$120,000	Perumahan Kian Bwa Sdn Bhd., Suite 904A Tkt. 9 Merpati Tower, Jln. Merdeka, 2.B	1982	Bekas	1983	1984	2254/459/85 (7)	225
9.	Taman Pagar Putih, Muar	Kadai 2 btl. Teras 1 btl.	\$127,500 \$ 42,545 kurang	\$150,000 \$ 58,805 kurang	Tanjung Sdn Bhd., Suite 1403 & 1402 Tkt. 14, Merdeka Tower, Johor Bahru	Sept. 84	Bekas	Sept. 84	1986	2328/553/85 (2)	232
10.	Rumah Kadai 2 btl., Pt. Salang	Kadai 2 btl.	\$127,114 kurang	\$149,545 50 kurang	PKENJ, Tkt. 2 Blok 18 & 19, Kompleks Tun Abdul Razak, Johor Bahru	mula menengah	Pajak 99 tahun	1984	CFO bukan dipaparkan	ditawarkan	d
11.	Kadai 2 btl., Bina S, Jln. Sultan, Tampoi	Kadai 2 btl.	\$136,000 kurang	—	PKENJ Blok 18 & 19, Kompleks Tun Abdul Razak, Johor Bahru	mula menengah	Pajak 99 tahun	15.4.1984	15.4.1985	ditawarkan	d
12.	Rumah Kadai 2 btl., Unit Per- umahan B. Kam. Perumahan Pagar Putih, Muar	Kadai 2 btl.	\$150,200 kurang	—	PKENJ Blok 18 & 19, Kompleks Tun Abdul Razak, Johor Bahru	mula menengah	Pajak 99 tahun	Julai 1984	Julai 1985	ditawarkan	d
13.	Kadai 2 btl., Kam. Rumah Rahayat, Tampoi	Kadai 2 btl.	\$130,000	—	PKENJ, Tkt. 2 Blok 18 & 19, Kompleks Tun Abdul Razak, Johor Bahru	mula menengah	Pajak 99 tahun	1.9.1984	Dis 1985	905/536/86 (2)	905
14.	Rumah Kadai 2 btl., Unit Per- umahan B. Kam. Perumahan Pagar Putih, Muar	Kadai 2 btl. 'B' Kadai 2 btl. 'C' Kadai 2 btl. 'D'	\$151,470 \$178,480 \$138,125	\$178,200 \$209,980 \$162,500	Serambi Perumahan Lij Berhad, Bt. 3, Tkt. 22, KOMTAR, J. Bahru	mula menengah	Pajak 99 tahun	1984	1986	2485/660/86 (2)	248
15.	Taman Orchid, Klang	Kadai 2 btl. Teras 2 btl. Orkid Teras 2 btl. Kompleks	\$220,150 kurang \$ 96,200 \$ 84,375	\$253,000 kurang \$112,000 \$ 99,500	Maria Devi Sdn Bhd., 16A, Jln. Temenggong Taman Lina, Jln. Mering, Klang	1984	Bekas	1984	1986	2485/660/86 (2)	248

*BAGI LOT TEPI, MANGKANYA BERGANTUNG PADA KELEBIHAN LUAS TANAH

Pengaruh penggunaan hand sanitizer terhadap penyebaran virus corona di lingkungan rumah sakit

KELUJUTAN... BANYAK PEMERUPAN BILAH DILAKUKAN SECARA MENDIRI SENDIRI KEMUNGKINAN BILAH PERILUMAHAN (MELAKUKAN SEGUNCI DONGKORAN DI

Author: Paula Levine Hagl Mudd, Jan B.DD Pugh Hingray A.DD Penang Arisa Sarsary B.B.A. Design Management Sangail Sengul U.S. & W.

Die Firma Dr. H. Schmitt & Co.

LAYARAN PENGARUAN YOGYAKARTA DIKEMBANGKAN RACI TEMPAN SERTA MELITA

UNTUK MENDAPATKAN KETERANGAN SELANJUTNYA, SILA/
BIRO PERUMAHAN BUMIPUTERA

PERBADANAN KEMAJUAN EKONOMI NEGERI JOHOR

John W. Moore, A.B. English, Indiana B. A. English

2. What is the purpose of the study?

Melayu berani ambilalih anak

21 AUG 1981
syarikat PKENJ

KERAJAAN Johor ber-cetta menyerahkan beberapa buah anak Syarikat Perbadanan Kerajaan Ekonomi Negeri Johor (PKENJ) yang telah berjaya dalam bidang perniagaan kepada orang Melayu.

Tetapi, hingga sekarang tidak ada syarikat-syarikat atau koperasi Melayu yang berani mengambil alih anak-anak syarikat PKENJ ini, kata Pengerusi Jawatankuasa Kerajaan Tempatan dan Perumahan Johor, Datuk Haji Abdul Rahman Mahmud semalam.

Berucap di majlis perasmian Projek Perumahan Koperasi Guru-guru Johor Bhd. Taman MTAMAR di sini, Datuk Haji Abdul Rahman berkata, tindakan Kerajaan Negeri ini sebagai menyahut seruan Kerajaan Pusat yang mahu orang Melayu mengambilalih projek-

projek perniagaan yang telah berjaya diusahakan oleh badan-badan dan agensi-agensi Kerajaan.

Hingga berkata, syarikat-syarikat atau koperasi Melayu yang mahu mengambilalih syarikat-syarikat PKENJ mestilah terlebih dahulu kukuh kewangannya, berjaya dalam bidang perniagaannya, mempunyai kepakaran dan modal berjuta-juta ringgit.

Tak punya modal

Di Johor, katanya, tidak ada sebarang syarikat atau koperasi Melayu yang telah sampai ke tahap tersebut dan ini bertentangan dengan Kerajaan Pusat mahukan orang Melayu mengambilalih anak-anak syarikat PKENJ belum boleh dilakukan lagi.

Datuk Haji Abdul Rahman menyeru orang Melayu di Johor jangan kerana dengan kenyataan ini kerana mereka masih belum mempunyai kedudukan ketika ini dalam bidang perniagaan.

"Anggaplah kenyataan yang kita boleh lagi berupaya atau mampu mengendalikan perniagaan yang besar sebagai satu harapan."

Mula, katanya, kita boleh lakukan yang ada, bukan strategi yang meragukan dan ubah modal ke arah yang sesuai.

Jika ini tidak dilakukan, sampai kapan orang Melayu tidak dapat mengambilalih syarikat-syarikat perniagaan yang besar, katanya.

Berharap

Dengan pertukaran ini, beliau harap di masa beberapa tahun akan datang, orang Melayu bukan sahaja boleh mengambilalih syarikat-syarikat berkenaan malah, syarikat berjuta-juta ringgit kepunyaan rakyat asing.

Datuk Haji Abdul Rahman memuji koperasi Guru-guru Johor Bhd. yang telah berjaya mendirikan empat projek perumahan untuk ahli-ahlinya.

Sejak tahun 1979, koperasi itu telah mendirikan sebanyak 126 unit di Johor Bahru, 40 unit di Mering, 37 di Kota Tinggi dan 40 unit di Kemut dengan nilai \$1,035,775.

Koperasi ini menjual rumah-rumah yang didirikannya dengan harga yang rendah iaitu rumah jenis bungalow, \$50,000, rumah berbanglo \$36,000 dan rumah teres satu tingkat \$24,000.

11 peniaga Bumiputera di Komtar gulung tikar

Oleh RASINAH MOHAMAD

KOMTAR, 27 Aug 1981

Sebelum gerai peniaga Bumiputera di Kompleks Titi-Titi Abdul Razak (KOMTAR) di sini telah 'gulung tikar' dan banyak lagi terpaksa ke tempat lain kerana tidak mampu menanggung sewanya yang tinggi.

Presiden Perastuan Peniaga Melayu di KOMTAR, Dr. Mohd Yusoff Mohd Said memberitahu hari ini, peniaga-peniaga itu terpaksa 'gulung tikar' kerana sewanya yang tinggi sedangkan perniagaan tidak mendapat sambutan akibat persaingan hebat dengan kedai-kedai di Woodlands, Singapura dan antara mereka semakin sedikit.

Ramai yang menjelakan perniagaan serupa seperti menjual makanan, kedai-gulung rambut dan kedai perhiasan, kata beliau.

Dikurangi

PKENJ, kepunyaan KOMTAR, pada bulan Mei tahun lalu memulakan kadar sewakan baru untuk peniaga-peniaga di KOMTAR, namun peniaga-peniaga Melayu dikurangkan dari 20 kepada 15 peratus.

Sumber-sumber PKENJ memberitahu, mulai tahun ini, peniaga-peniaga Melayu yang hendak berniaga di Kompleks itu tidak lagi menerima potongan sewakan 15 peratus.

Ini juga menjadi peniaga Melayu yang ada sekarang selepas perjanjian itu tamat pada tahun 1981.

Dengan arahan baru ini, kadar sewakan ruang kedai peniaga Melayu dan bukan Melayu menjadi sama. Yang berbeza cuma bayaran per-tahunannya, peniaga Melayu dikenakan tiga bulan dan bukan Melayu enam bulan.

Tak untung

Dr. Mohd Yusoff berkata, perastuannya telah membantah tindakan kadar sewakan yang sama dan pengurangan potongan tahunan itu.

"Itu bukan saja telah mengancam hayat peniaga-peniaga Bumiputera, juga turut merugikan kepada Menteri Besar Johor dan Menteri Perumahan Awam mentadbir perkara ini."

"Sehingga hari ini belum ada jawapan."

menjadi sewa ini menjadikan syarikat peniaga Melayu itu mendapat untung, dan ini ditambah dengan kurangnya sambutan orang ramai membeli-beli kerana harganya jauh lebih mahal dari yang dijual di negara lain.

Sebelum ini, peniaga-peniaga Melayu terpaksa menanggung kerugian kerana bangunan itu kini mengalami kerugian besar menanggung kos mengendalikannya.

Sebagai contoh, kata sumber-sumber tersebut, bayaran bil elektrik sahaja melebihi \$170,000 setahun dan ini tidak termasuk perkhidmatan lain seperti membaiki keretakan, menjaga bangunan itu dan gaji pekerja-pekerja.

Masih kurang

Berikut ialah harga sewakan bulanan ruang kedai dan pejabat di bangunan itu sekarang: Ruang kedai di tempat strategik dikenakan sewa antara \$1 hingga \$150 satu kaki persegi, ruang yang kurang strategik dikenakan \$2 satu kaki persegi.

Sewakan ruang pejabat di bangunan itu dikenakan sewa sama iaitu \$140 satu kaki persegi.

Harta Consult, anak syarikat PKENJ yang menadbirkan bangunan itu mengaku adanya bil yang dikahaskan kepada peniaga Melayu masih kurang.

"Tali itu ini kurang kerana tidak ada orang Melayu yang mahu mengambalnya, sementara itu, bukan Melayu semakin ramai memilikinya."

PKENJ mungkin terpaksa memberikan tali itu kepada kaum lain kerana jika dibariskan terus kepada orang Melayu akan melibatkan kerugian yang lebih besar lagi.

LAMPIRAN: 7

JOHORE SEDC EARNED \$15.7m PROFIT IN '80

JOHORE BARU, Fri. — The Johore State Economic Development Corporation (SEDC) made a profit of \$15.7 million last year, making the year's most profitable of its 10 years.

According to its annual report, last year's profits were 44.2 per cent more than that of 1979, when the SEDC only made \$10.89 million.

The corporation, which has been involved in various economic activities since its inception in 1971, achieved its success mainly through the agricultural, industrial and construction sectors, the report said.

AGRICULTURE: The corporation's involvement includes, among others, rubber planting, oil palm estates and cocoa cultivation.

By the end of last year, the areas owned by the SEDC — directly or indirectly — covered 126,000 acres, of which more than 10,300 acres are under cultivation.

INDUSTRY: Of the more than 3,116 acres of industrial lands owned by the SEDC, 1,677 acres (or 54 per cent) were used up. Another 1,029 acres were sold.

The corporation received 300 applications last year to set up factories, of which 200 were approved. Eighty of those factories have started operations.

Investments from within and outside the State in the industrial areas totalled more than \$700 million. The number of jobs expected to be created from the new factories is more than 12,340.

CONSTRUCTION: The SEDC went into low-cost housing with plans to build more than 3,184 units, more than 1,000 units are presently under construction in various parts of the state while 2,891 have been completed.

In its drive to encourage more bumphutras in business, the SEDC built for them 334 units of shop-houses and shophots with 107 more in the pipeline.

The report also said the SEDC planned to develop the Pasir Gudang town centre to make it a complete and self-sustaining township.

It said the corporation planned to hand over its subsidiaries to bumphutra concerns in the long run through either the Johore Investment Fund or the National Unit Trust.

\$15.7 mm
profit
for
SEDC

JOHORE BARU, Fri. — The Johore State Economic Development Corporation (SEDC) made a profit of \$15.71 last year.

A spokesman of the corporation in a statement said this was 44.2 per cent higher than the previous year's profit of \$10.89 million.

He said the SEDC had so far made a net profit of \$14.31 million since its formation 10 years ago. The sum excluded incomes from other sources which brought the total profits to \$63.99 million.

The SEDC owns 126,000 acres of land in the State of which it has cultivated 10,308 acres.

Investments

The corporation has 3,116 acres of land set aside for industrial estates and has developed 1,677 acres or 53.8 per cent. It has sold 1,029 acres of its industrial land to investors.

It is processing 300 applications received from investors to set up industries.

Eighty factories are now in operation on industrial estates; 41 more are being set up and a further 210 will be built soon.

A total of \$700.9 million has been invested by the SEDC of which 47 per cent came from foreign investors.

The corporation has built 2,891 low-cost houses; 1,005 units are under construction and there are plans to build

3,184 more.

The SEDC built 334 shophouses for bumphutras to help them in business last year, 107 more are being built.

It is also planning to set up a self-supporting new town at Pasir Gudang.

The SEDC has invested \$90.3 million in various companies. This includes \$14.9 million in subsidiary companies, \$36.8 million in joint ventures and a substantial sum in other companies quoted in the stock exchange.

It has plans to sell shares to the public through Tabung Pelaburan Johore and Amanah Saham Nasional.

Compensate us,
49 workers
tell Johore SEDC

JOHORE BARU, Fri. — Forty-nine workers who have been told to quit from two estates owned by the Johore State Economic Development Corporation are claiming compensation from their employers.

A spokesman for the group said 31 of the affected workers were from Ladang Nam Bie (Division 1) and 18 from Ladang Buloh River (Division 2).

The spokesman said they had sought a lawyer to assist them in getting the compensation.

He said the lawyer wrote to the SEDC sometime in April regarding payment of termination and laying-off benefits.

He claimed that the workers had also asked the SEDC to let them know whether any alternative form of accumulation or employment were made for them.

However, the SEDC had

chosen to remain silent about the requests, he said.

The spokesman said they had also appealed to Datuk Shahrir bin Abdul Samad, the Deputy Minister of Trade and Industry in April to assist them.

In their letter to Datuk Shahrir, the workers said the SEDC acquired the two estates sometime in 1978, sometime in 1978.

"Since then it had been felling rubber trees in the estates forcing the workers to seek their livelihood elsewhere."

"Many of the workers had been working on these estates for as long as nine years. They described this method of depriving them of their jobs and livelihood as inhumane," the letter said.

The letter said the matter had been raised through various articles but with no result.

SDC
reports
\$15.71m
profit
1981
TIME
Johore State Economic Development Corporation recorded a profit of \$15.71 million last year.

According to the corporation's 1980 annual report, profits rose by 44 per cent compared with \$10.89 million in 1979.

It also said that at the end of last year, the total area of agricultural land owned by the corporation, its affiliated companies and estates was 126,000 acres — an increase of 10,308 acres.

Of the 3,116 acres of industrial land owned by the corporation, 1,677 acres or 53.8 per cent have been developed and 1,029 acres or 60 per cent have been sold during the period.

Until the end of last year, the corporation had approved 262 of the 58 applications seeking the setting up of factories on the land.

The total capital from within and outside the country invested in the industrial areas until the end of last year was \$700.9 million.

Forty-seven per cent of the capital was from overseas.

The factories which had been and would be established in the industrial areas was expected to create employment opportunities to about 12,347 people, — Bernama

MASALAH OGOS - Lebih 1,500 orang penghuni dari 376 keluarga yang tinggal menyewa rumah milik Perbadanan Kemajuan Ekonomi Johor, di Pasir Gudang, sekarang sedang gelisah dengan usara perbadanan menaikkan kadar sewa rumah sebanyak 15 peratus mulai bulan Ogos ini.

Berikutan dengan itu, UMNO cawangan Alor Baru telah menghantar satu memorandum kepada Menteri Besar supaya turut campur dengan menyedukannya masalah tersebut.

Memorandum itu telah disampaikan melalui oleh ke-

tuanya Encik Halim Mohd. Diah kepada Datuk Ajib di majlis perjumpaan Hari Raya anjuran UMNO kawasan Johor Bahru kelmarin. Menteri Besar, Datuk Abdul Ajib juga merupakan pengerusi Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor yang baru.

Encik Halim memberitahu, perbadanan telah memberi notis untuk menaikkan kadar sewa rumah itu, pada akhir bulan Jan lalu setelah surat paksaan yang dilantar kepada majlis di mana perbadanan bekerja.

Katanya, pihak PKNJ di-

katakan menaikkan kadar sewa rumah tersebut sebanyak \$10 lagi sebelum menjadi jumlah sebanyak \$375.

Lebih dikenali, kata Encik Halim, PKNJ juga menaikkan tambahan wang sewaan (deposit) bagi jumlah sewaan dua bulan.

Kata Encik Halim, kenaikan kadar sewa rumah tersebut adalah tidak wajar dan merayu kepada PKNJ supaya membatalkan sewaan tersebut.

Kebanyakan penghuni rumah itu adalah terdiri dari buruh kilang pekerjaan harian yang berpendapatan tidak lebih \$450 seorang.

Bumiputera tidak minat miliki rumah

64 - 5 SEP 1983

JOHOR BAHRU, Jumaat

SEBANYAK 5,931 unit atau 48.62 peratus rumah harga sederhana dan mahal di negeri ini yang ditawarkan hingga Jun lalu kepada Bumiputera masih belum dibeli.

Di samping itu, menurut sumber Biro Perumahan Bumiputera PKNJ hari ini, dalam tempoh yang sama juga, sebanyak 1,630 unit atau 55.86 peratus rumah kedai belum dibeli oleh Bumiputera.

Mereka ditawarkan 12,264 unit rumah dan 2,932 unit rumah kedai di 208 projek perumahan awasta.

Selubungan itu juga, Berita Harian difahamkan, hampir semua rumah dan rumah kedai tawaran bebas terjual 21,362 dan 3,500 unit telah dibeli oleh bukan Bumiputera.

Tinjauan Berita Harian mendapati, sekurang-kurangnya tiga sebab mempengaruhi sikap Bumiputera itu.

Pertama, harga terlalu tinggi terutama di pusat bandar Johor Bahru. Kedua, kedudukannya yang jauh dari bandar dan ketiga, jalan raya yang sempit dan alut, terutama di Johor Bahru-Kota Tinggi.

Kawasan Ulu Tiram yang mempunyai sebelas projek, dikatakan kurang diminati oleh Bumiputera, khususnya kakitangan kerajaan yang bekerja di sini.

Walaupun kedudukannya dalam lingkungan 25 kilometer dari bandar ini, mereka mengambil masa agak lama untuk sampai ke tempat kerja, lebih-lebih lagi di musim hujan.

Di samping itu, beberapa kawasan jalan seperti Majidi, Tampoi dan Pandan sering dinaiki air hingga tidak boleh dilalui oleh kenderaan ringan.

Hagaimanapun, beberapa sumber menjelaskan, rumah-rumah di kawasan itu yang dikatakan sebagai jauh lebih murah dari di sini akan menarik perhatian Bumiputera bila sebuah raya yang diadangkan siap.

Setakat rumah-rumah di kawasan 15 kilometer dari sini dan pusat pusat bandar lain, jumlah rumah yang belum dibeli oleh Bumiputera terlalu banyak.

Di Johor Bahru saja (hingga jarak 25 kilometer dari pusat bandar) sebanyak 2,661 rumah dan 679 kedai belum dibeli.

Sebaliknya, di kawasan pusat dan pinggir bandar didalam lingkungan 5 km Johor Bahru, sambutan Bumiputera amat menggalakkan.

Seramai 420 pemohon diletakkan dalam senarai menunggu untuk projek Taman Gemilang dan 60 lagi bagi projek Taman Kebun Teh.

Hagaimanapun, rumah-rumah di Taman Pelangi yang berjumlah lebih 300 unit itu belum dibeli oleh Bumiputera kerana harganya dikatakan terlalu tinggi.

Sebuah lagi kawasan besar yang kurang mendapat sambutan Bumiputera ialah Taman Permai Jaya, Pontong. Jumlah unit ialah 445 rumah teres, kembang dan banglo. Pemaju juga memperuntukkan 119 unit kedai.

Senarai menunggu

Kawasan perumahan terbesar ketika ini ialah Taman Ungku Tun Aminah di km 13 Skudai. Sebanyak 1,224 unit rumah dan 340 unit kedai di situ belum dibeli oleh Bumiputera.

Jumlah rumah untuk Bumiputera yang belum dibeli mengikut daerah dan kawasan ialah Johor Bahru (2,661), Kluang (546), Kulai/Senal (256), Segamat (228), Batu Pahat (932), Muar (206), Pontian (7), Tangkak (53) dan Kota Tinggi (1,042). Semua lima unit yang ditawarkan di Mersing telah dibeli.

Sementara rumah kedai pula, Johor Bahru (679), Kluang (200), Kulai/Senal (140), Segamat (60), Batu Pahat (375), Muar (39), Pontian (17), Tangkak (1) dan Kota Tinggi (112).

Sebanyak 25 unit rumah kedai empat tingkat di bandar ini yang diperuntukkan kepada Bumiputera belum dibeli kerana harganya dalam lingkungan \$500,000 seunit.

Berita Harian difahamkan, jumlah rumah milik Bumiputera di setiap esat perumahan dalam kawasan Majlis Perbandaran Johor Bahru ialah antara 13 dan 29 peratus saja.

Sumber politik pula memberitahu Berita Harian, penyusunan semula masyarakat di bandar ini mustahil boleh dicapai menjelang tahun 1990 selagi kerajaan tidak mengawal harga rumah dan rumah kedai.

Hagaimanapun, kerajaan tidak berkecuali membatalkan kenaikan harga rumah, termasuk permintaan menaikkan harga, selepas menetapkan harga asas.

Syarikat perumahan 'bermain kayu tiga'

JOHOR BAHRU, Rabu

PERGERAKAN Pemuda UMNO Bahagian Johor Bahru mendedahkan perbuatan "main kayu tiga" setengah-setengah pemaju perumahan di negeri ini.

Pemaju-pemaju yang berkenaan dikatakan enggan menjual rumah harga mahal dan kedai yang diperuntukan kepada Bumiputra dengan alasan rumah-rumah itu habis dibeli oleh Bumiputra, pada hal sebaliknya.

Akibatnya, lebih 1,000 buah rumah masih lagi dipegang oleh Biro Perumahan Perbadanan Kemajuan Ekonomi Johor (PKENJ) dan di masa yang sama, pemaju-pemaju perumahan meminta Kerajaan Johor membebaskan penjualan rumah-rumah itu kepada bukan Bumiputra kerana Bumiputera tidak mampu membelinya.

Pendedahan ini dibuat oleh Ketua Pergerakan Pemuda UMNO Bahagian itu, Enik Shahril Abdul Samad selepas menyuarat pergerakan itu di sini semalam.

Enik Shahril yang juga Timbalan Menteri Kewangan dan Ahli Parlimen kawasan Johor Bharu berkata, pihaknya menerima banyak aduan mengenai perbuatan main kayu tiga setengah pemaju perumahan dari Bumiputra yang hendak membeli rumah rumah itu.

Wang pendahuluan

Menurutnya, bila Bumiputra menghubungi Biro Perumahan, PKENJ untuk membeli rumah diberitahu rumah-rumah yang mereka hendak beli masih belum mempunyai lagi.

Tetapi, alangkah terperanjat mereka, bila diberitahu yang rumah-rumah itu sudah dibeli, bila ke pejabat pemaju perumahan untuk membayar wang pendahuluan.

PKENJ, ketika dihubungi berkata, pihaknya sedang menunggu setengah-setengah pemaju perumahan di Johor bermain kayu tiga.

Ini, menurut sumber-sumber PKENJ terjadi kerana Biro Perumahan PKENJ tidak seratus peratus mengendalikan urusan jual beli rumah-rumah berkenaan.

Apa yang PKENJ lakukan sekarang, hanyalah menyimpan 50 peratus dari rumah harga mahal dan rumah kedai yang dibina oleh pemaju perumahan swasta di Johor, untuk dijual kepada Bumiputera.

Menurut sumber itu, bila Bumiputera datang bertanya mengenai sebuah rumah atau rumah kedai di satu-satu tempat, biro akan menyatakan sama ada rumah itu dijual atau sebaliknya.

Tidak menafikan

Jika belum dibeli, biro akan mengarahkan pembeli Bumiputra ke pejabat pemaju perumahan untuk menyelesaikan urusan jual beli.

Sumber-sumber itu tidak menafikan bahawa tugas biro tersebut hanya menentukan peruntukan rumah-rumah swasta untuk Bumiputera.

Pengerusi Perumahan dan Kerajaan Tempatan Johor, Datuk Haji Abdul Rahman Mahmud bila dihubungi berkata, Kerajaan Johor telah mengarahkan Biro Perumahan PKENJ mengendalikan semua urusan menentukan peruntukan dan urusan menjual 50 peratus rumah harga mahal dan rumah kedai yang diperuntukan kepada Bumiputera negeri ini.

Difahamkan, Biro Perumahan PKENJ tidak lama lagi akan menyusun semula sistem pentadbirannya, terutama dalam urusan menentukan peruntukan dan urusan soal jual beli rumah, bagi memudahkannya menjalankan tugas, di samping menyenangkan pembeli Bumiputra dan pemaju-pemaju perumahan sendiri.

"Ini bererti kemungkinan besar biro ini sendiri akan mengendalikan urusan membeli rumah, bagi pihak Bumiputra," kata sumber itu lagi.

Sekarang, kata sumber-sumber PKENJ, banyak menghadapi masalah mengenai penjualan rumah dan diharapkan penyusunan itu akan menolong semua pihak yang terlibat.

Show all your
losses, SEDC
is told

JOHORE BAHRU, Mon. — The Johore State Economic Development Corporation was urged today to make public all its losses.

PSRM secretary general Enik Abdul Razak Ahmad said: "Public money is involved. The public must therefore be let in on the details."

He said the annual reports of the SEDC only revealed details of profits of its subsidiaries and not on the losses.

The tapoca project undertaken by Ubi Johore Sdn Bhd, a subsidiary of SEDC, ended up as a flop, and between \$2 million and \$3 million was wasted.

The 10,000-acre tapoca plantation in Kambau, Kota Tinggi, was to have been one of the largest in the country, and now has

been abandoned. The factory and machinery bought for producing 'tapoca pellets' are now rusting away.

Enik Razak said the SEDC should be more careful with its project, and the annual reports should give the details on all its subsidiaries.

"The annual reports surprisingly did not mention the losses incurred," he said.

He said if the newspaper did not publish the failure of the project, the people would never know about it.

SEDC director Datuk Haji Basir Ismail is out of town and not available for comment.

Menurut Besar Tan Sir Osman Nasir, who is also the SEDC chairman, has also declined to comment.

akan hadir
23 SEP 1983
JOHOR BAHRU 24
Sept. — Dua orang menteri dan seorang Timbalan Menteri ialah di antara 600 orang para jemputan yang akan menghadiri jamuan makan malam sempena menyambut ulangtahun ke 10 Perbadanan Kemajuan Ekonomi Negeri Johor (PKENJ), di Kelab Golf Tasik Utara malam esok (25 September).
Menteri yang akan menghadiri majlis tersebut ialah Datuk Paduka Rafidah Aziz dan Datuk Mahan Osman, sementara Timbalan Menteri ialah Enik Shahril Samad.

PERINDUSTRIAN PKENJ SEHINGGA 31 HB. DISEMBER, 1982

Bil.	KAWASAN PERINDUSTRIAN	KELUASAN (HEKTAR)	HEKTAR DIMAJUKAN		HEKTAR DIJUAL		UNIT PERMOHONAN DITERIMA		UNIT PERMOHONAN DILULUSKAN	
			DI AKHIR 1981	SEHINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	SEHINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	SEHINGGA DIS 1982	DI AKHIR 1981	SEHINGGA DIS 1982
1.	Pasir Gudang	928.37(A)	579.08	615.95(B)	338.38	378.92	198	266	69	91
2.	Tanjung Agas	78.51(C)	70.82	78.51	40.04	46.02	119	127	62	66
3.	Tongkang Pechah	15.18	15.18	15.18	13.10(D)	13.10	43	43	29	29
4.	Perdagangan Bebas Senai	40.47	40.47	40.47	28.34	31.84	22	34	14	17
5.	Segamat	39.46	39.46	39.46	27.95	28.71(E)	247	249	166	169(F)
6.	Pant Raja	37.64	34.80	34.80	4.86	4.45	28	35	6	7
7.	Sri Gading	121.41	5.26	5.26	4.86	4.86	33	40	2	2
8.	Kota Tinggi	12.14	8.09	10.12	2.43	4.33	1	2	1	2
9.	Kluang	52.21	-	40.49	-	8.70	-	9	-	3
	JUMLAH	1,325.39	793.16	880.24	459.96	520.93	691	806	349	386

Nota : (A) Termasuk cadangan Kawasan Perdagangan Bebas.

(B) Termasuk Kawasan Perdagangan Bebas seluas 19.05 hektar (47.08 ekar) yang telah dimajukan.

(C) Tidak termasuk kawasan 17.81 hektar (44 ekar) tapak Sekolah Menengah Sains.

(D) Luas kawasan yang boleh dijual.

(E) Keluasan bengkel - 15.40 hektar

kilang - 13.31 hektar

Jumlah : 28.71 hektar

(F) Terdiri daripada 132 permohonan untuk bengkel dan 37 permohonan untuk kilang.

**PROJEK-PROJEK PERKEDAIAN PKENJ
SEHINGGA 31HB. DISEMBER, 1982**

BIL	NAMA PROJEK	JENIS	UNIT
A. KEDAI-KEDAI SIAP DIBINA			
1.	Restoran Rakyat, Johor Bahru	Kayu Setingkat	1
2.	Kedai Kg. Kenangan Tun Dr. Ismail, Muar	Batu Berderet Setingkat	10
3.	Kedai Jalan Dato' Jaafar, Johor Bahru	Batu 2 Tingkat	5
4.	Kedai Papan, Pesir Gudang	Kayu Berderet Setingkat	10
5.	Kedai Kg. Kenangan Dato' Onn, Batu Pahat	Batu Setingkat	7
6.	Kedai Sementara, Ayer Hitam	Kayu Setingkat	14
7.	Kedai Sementara, Serom	Kayu Setingkat	30
8.	Kedai Rumah Tampoi (Papan) Peringkat I	Batu 2 Tingkat	24
9.	Kompleks Tun Abdul Razak	Kompleks Membeli Belah/Pejabat	157+
10.	Pasar Borong Tampoi	Gerei	40
11.	Kantin Pasar Borong Tampoi	Kayu Setingkat	1
12.	Kedai Sementara Parit Sulong	Kayu Setingkat	29
13.	Gerei Sementara Parit Sulong	Kayu Setingkat	15
14.	Kedai Majidee I	Batu 2 Tingkat	7
15.	Kedai Sementara Skudai	Kayu Setingkat	13
16.	Kedai Kg. Dato' Othman Saat, Johor Bahru	Batu Setingkat	7
17.	Kedai Tanjung Agas (Kawasan Perumahan)	Batu 2 Tingkat	7
18.	Kedai Majidee II	Batu 2 Tingkat	7
JUMLAH A			384
B. KEDAI-KEDAI SEDANG DIBINA			
1.	Kedai Parit Sulong	Batu 2 Tingkat	46
2.	Kedai Tanjung Agas (Kawasan Perindustrian)	Batu 2 Tingkat	33
3.	Kedai Jalan Abu Bakar, Mersing	Batu 2 Tingkat	4
4.	Kedai Jalan Dato' Mohd Ali, Mersing	Batu 2 Tingkat	4
JUMLAH B			87
C. KEDAI-KEDAI AKAN DIBINA			
1.	Kedai Skudai I	Batu 2 Tingkat	13
2.	Kedai Skudai II	Batu 2 Tingkat	4
3.	Kedai Majidee III	Batu 2 Tingkat	18
4.	Kedai Jalan Langkasuka, Johor Bahru	Batu Setingkat	6
5.	Kompleks Jalan Abdullah, Muar	Kompleks Membeli Belah/Pejabat *	—
6.	Kompleks Metro, Kluang	Kompleks Membeli Belah/Pejabat *	—
7.	Kedai Rumah Tampoi Fasa II	Batu, Tingkat Bawah Rumah Pangsa	69@
JUMLAH C			110
JUMLAH A + B + C			581

NOTA : + Tidak termasuk 7 unit Kiosk, 24 lot tempat pameran kereta dan 131 unit Ruang Pejabat di Bahagian Menara

* Jumlah unit belum ditetapkan.

@ Tidak termasuk : 1 unit — Pejabat Pos, 1 unit — Tadika, 1 unit — Klinik.

**PROJEK-PROJEK PERUMAHAN PKENJ
SEHINGGA 31 HB. DISEMBER, 1982**

BIL	NAMA PROJEK	JENIS RUMAH	UNIT
A. RUMAH-RUMAH SIAP DIBINA			
1.	Rumah Pasir Putih	Kayu Sebuah Setingkat	46
2.	Rumah Papan Pasir Gudang	Kayu Teres Setingkat	376
3.	Rumah Tampoi (Papan) Peringkat I	Kayu Teres Setingkat	999
4.	Rumah Tentera Pandan	Kayu Berbandung Setingkat	648
5.	Rumah Pangsa Perjiranan 8, Pasir Gudang Peringkat I	Pangsa 4 Tingkat	768
6.	Rumah Kg. Kenangan Dato' Onn, Batu Pahat	Batu Teres Setingkat	56
JUMLAH A			2,893
B. RUMAH-RUMAH SEDANG DIBINA			
1.	Rumah Tanjung Agas	Batu Teres Setingkat	531
2.	Rumah 'Narrow-Width' Perjiranan 9, Pasir Gudang Peringkat I	Batu Teres 2 Tingkat	514
3.	Rumah Pangsa Perjiranan 9, Pasir Gudang Peringkat I	Pangsa 4 Tingkat	736
JUMLAH B			1,781
C. RUMAH-RUMAH AKAN DIBINA			
1.	Rumah Pangsa Perjiranan 8, Pasir Gudang Peringkat II	Pangsa 5 Tingkat	754
2.	Rumah Pangsa Perjiranan 9, Pasir Gudang Peringkat II	Pangsa 5 Tingkat	754
3.	Rumah 'Narrow-Width' Perjiranan 8, Pasir Gudang Peringkat I	Batu Teres 3 Tingkat	611
4.	Rumah 'Narrow-Width' Perjiranan 9, Pasir Gudang Peringkat II	Batu Teres 3 Tingkat	267
5.	Rumah Tampoi, Fasa II	Pangsa 5 Tingkat	2,472
6.	Rumah Tampoi, Fasa III, IV, V	Pangsa	+6,184
JUMLAH C			11,042
JUMLAH A + B + C			15,716

NOTA: + Jumlah unit belum muktamad